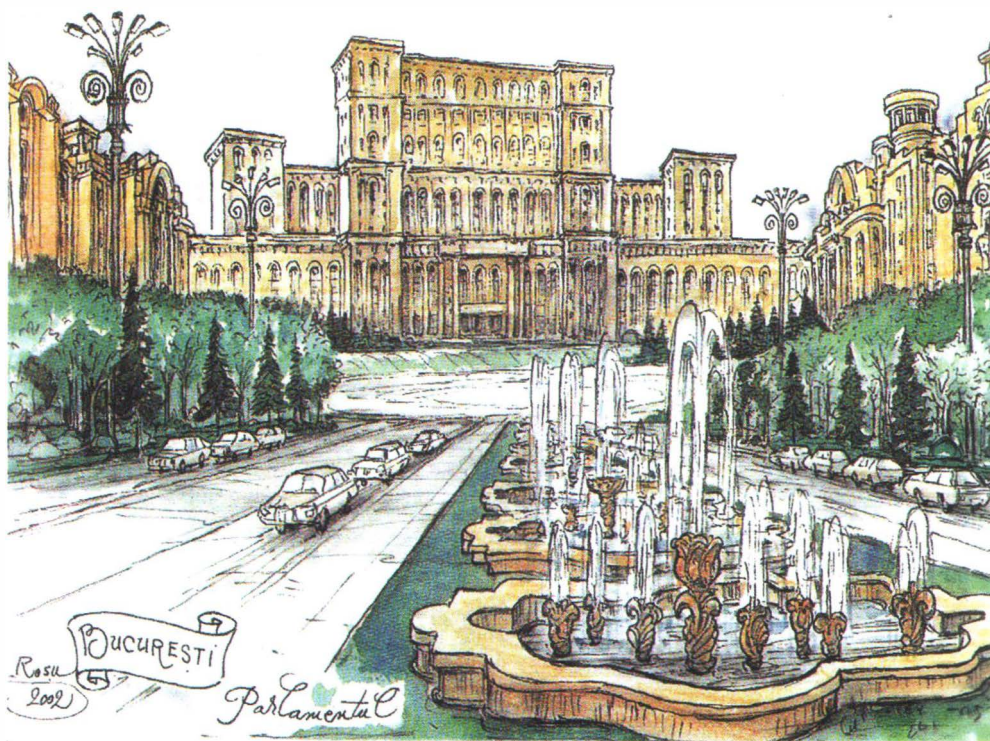

PERISCOP

Nr. 2(38) Anul X - aprilie - iunie 2017

PUBlicație EDITATĂ DE
**ASOCIAȚIA CADRELOR MILITARE
ÎN REZERVĂ ȘI ÎN RETRAGERE
DIN SERVICIUL DE INFORMAȚII EXTERNE**

Responsabilitatea pentru conținutul articolelor revine autorilor acestora și nu reflectă neapărat opiniile și poziția Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe.

„În război și pace, diplomația și negocierile sunt atât știință cât și artă. Lumea de azi are nevoie de puterea științei și aptitudinile artei ca niciodată înainte, dar, dincolo de toate acestea, este mare nevoie de meșteșugul celor din serviciile de informații, care este mai mult artă decât știință. Multe dintre cele care urmează pot fi obținute doar prin metode clandestine, iar terenul trebuie studiat și înțeles de adevărații experți în știința și arta informației”.

Efraim Halevy - ambasador, fost director al Mossad

PERISCOP

Anul X, nr. 2/38, aprilie – iunie 2017

**Publicație trimestrială a Asociației Cadrelor Militare
în Rezervă și în Retragere din Serviciul de Informații Externe**

CONSILIUL ȘTIINȚIFIC:

Academician Dinu C. GIURESCU

Prof. univ. dr. Ilie BĂDESCU

Prof. univ. dr. ing. Ștefan IANCU

Prof. univ. dr. Emilian STANCU

Prof. univ. dr. Viorel ROMAN – Germania

REDAȚIA:

Redactor-șef:

I. Popa

Secretar de redacție:

A. Botez

Colegiul de redacție:

G. Bărbulescu, D. Sulugiuc,

I. Constantin, Ov. M. Curea,

D. Ionescu, M. Manea,

P. Neghiu, I. Pavel,

G. Iordache, I. Gatea

Grafica:

D. Roșu

EDITORIAL

- **„Mă doare când văd cum este neglijată propria noastră istorie” - Centenarul Marii Uniri și Trianon 100 pag. 6**
(Acad. Dinu C. Giurescu)

SERVICII SPECIALE

- **Documente păstrate în arhivele din Oltenia despre spionajul practicat în timpul Primului Război Mondial pag. 9**
Scoaterea la lumină a unei serii de documente din arhive relevă că în timpul Primului Război Mondial, în Oltenia, a fost un profund spirit de dragoste de țară. (R. Ș. Vergatti)
- **Intelligence mozaic pag. 22**
(I. Gatea și E. Nicolaescu)

CULTURA DE SECURITATE, CULTURA POLITICA

- **140 de ani de la cucerirea independenței de stat a României pag. 32**
Proclamarea independenței de stat a României în urmă cu 140 de ani a fost apogeul unei strategii bine gândite în toate detaliile ei, fiind practic o nouă expresie a politicii românești de a pune Europa în fața faptului împlinit. (I. Constantin)
- **Aculturația și comunitățile suspendate pag. 36**
Provocările actualului val de migrație cu care se confruntă Europa fac imperativă elaborarea de către guvernele europene, dar și la nivelul Uniunii Europene, a unor politici de control a imigrației prin care să fie eliminate comunitățile suspendate și să se realizeze integrarea membrilor acestora în societățile țărilor gazdă. (A. Botez)
- **A murit unificatorul Germaniei pag. 41**
Generația care a construit drumul Europei Centrale și Răsăritene către libertate și democrație este tot mai departe de cotidian și mai aproape de istorie. (Prof. univ. dr. Emil Constantinescu)
- **„Trandafirul roșu al terorii” pag. 44**
O poveste adevărată despre ceea ce poate face un fanatism absurd care naște zombi, ușor de manevrat și îndoctrinat (L. Radu)

ANALIZE POLITICO-STRATEGICE

- **100 de ani de la întemeierea Sfatului Țării** pag. 50
Constituirea Sfatului Țării a avut un rol determinant în Unirea Basarabiei cu România, la 27 martie 1918, după un secol de asuprire țaristă. (I. Constantin)
- **Subtilități ale politicii externe americane: conceptul „Leading from behind”** pag. 59
Descifrarea relațiilor dintre state se face din diferite unghiuri și mereu încercând să se găsească ecuația perfectă care să surprindă toate comportamentele și variabilele posibile. (A. Botez)
- **Cronica unor victorii anunțate** pag. 64
Alegerile din Franța s-au încheiat. Alegerile din SUA s-au încheiat. Alte alegeri, în alte țări, se pregătesc după scenariu asemănătoare. Noi urmărim nebunia distructivă de astăzi, așteptăm ordinea de mâine și, ca de fiecare dată, sperăm. (Ov. M. Curea)
- **Viziune rusă asupra evoluțiilor geopolitice în „era Trump”** pag. 74
În condițiile în care lumea se revoltă împotriva propriilor elite și lideri, Rusia pare o iluzorie insulă liniștită. (L. Radu)

ARHIVA PERISCOPELUI

- **STENOGRAMA convorbirii președintelui Nicolae Ceaușescu cu George Bush, vicepreședintele Statelor Unite ale Americii** pag. 79
Textul documentului semnaleză un moment de răscruce în istoria recentă a României. Mai precis, dezvăluie o serie de lucruri esențiale pentru cercetători, dar și pentru publicul larg interesat să cunoască, din sursă directă, meandrele politicii românești dinaintea de căderea comunismului. (I. Popa)

MEMORIALISTICĂ, CONSEMĂRI, DEZBATERI

- **General-colonel (r) Iulian Vlad: „Eu nu știu pentru ce am fost condamnat” (III)** pag. 115
„...în mintea unor activiști de frunte, poate chiar și a lui Nicolae Ceaușescu, exista convingerea că un bun comunist, un bun membru de partid este capabil să facă orice, deci inclusiv spionaj sau descoperiri științifice...”
Interviu consemnat de P. Neghiu și Al. Omeag
- **Oameni și oameni** pag. 131
Câteva momente trăite de fostul șef al Departamentului Securității Statului, general-colonel Iulian Vlad, în timpul și imediat după evenimentele din decembrie 1989. (I. Pavel)

- **Reacții în mass-media la amintirile generalului Iulian Vlad ...pag. 136**
Generalul-colonel(r) Iulian Vlad aduce mărturii inedite despre relațiile cu Ion Iliescu, Silviu Brucan, Nicolae Militaru, Victor Atanasie Stănculescu și alte personaje aflate „întâmplător” în vârtoarea evenimentelor din decembrie 1989. (Al. Omeag)

CUVÂNT DE ÎNVĂȚĂTURĂ

- **De ce construim Catedrala Mântuirii Neamului (Catedrala Națională) și care este semnificația acesteia? pag. 143**
Un mesaj vibrant de susținere a proiectului construcției Catedralei Naționale - spațiu-simbol al comuniunii spirituale românești din țară și de pretutindeni. (M. Vîrtejanu)

MOZAIC CULTURAL

- **Invazia clotidelor în lanurile politicii românești pag. 147**
În peisajul politic al societății românești postdecembriste și-a făcut apariția graseiată o oarecare doamnă cu nume de Clotilde, care s-a gândit să candideze la tot ce se poate candida în România și chiar a avut oarece succes pentru niște alegători, care, ca și în 2014, se așteptau să le pice para mălăiață din pomul lăudat. (P. Neghiu)
- **Ileana Vulpescu sărbătorită cu onoruri naționale pag. 149**
Decorarea cu Ordinul Steaua României în grad de Cavaler relevă prețuirea pentru Marea Doamnă a romanului românesc contemporan. (M. Maxim)
- **Mesager Bucovinean pag. 153**
Revistă pentru bucovinenii de pretutindeni. (D. Sulugiuc)

DIN ACTIVITATEA ASOCIAȚIEIpag. 155
(G. Iordache)

EDITORIAL

„MĂ DOARE CÂND VĂD CUM ESTE NEGLIJATĂ PROPRIA NOASTRĂ ISTORIE...” – CENTENARUL MARII UNIRI ȘI TRIANON 100

Acad. Dinu C. Giurescu

E.S. academician Dinu C. Giurescu, vicepreședinte al Academiei Române, fiu și nepot de academician, cu toții istorici, la cei 90 de ani ai săi, împliniți în februarie a.c., omagiat și de revista „Periscop” la momentul respectiv, retras discret, între cărți, la biroul său de lucru, continuă să urmărească atent și să-și exprime public opiniile în legătură cu actualitatea politică, socială și culturală din țara noastră. Profesorul Dinu C. Giurescu trăiește cu intensitate grijile și preocupările românilor sau, parafrazând o exprimare celebră a lui Lucian Blaga despre Nicolae Titulescu, marele nostru istoric suferă de „insomnie pentru destinele țării”.

Ca de fiecare dată, revista noastră este onorată să publice o serie de luări de poziție recente ale Domniei Sale despre evenimente apropiate cu mare semnificație pentru istoria și destinul poporului nostru, preluate după site-ul „Ziariști online”, cu acordul autorului.

Ce bine ar fi dacă guvernarea noastră și clasa politică românească s-ar apleca mai mult asupra ideilor și sfaturilor academicianului Dinu C. Giurescu! (Redacția)

*

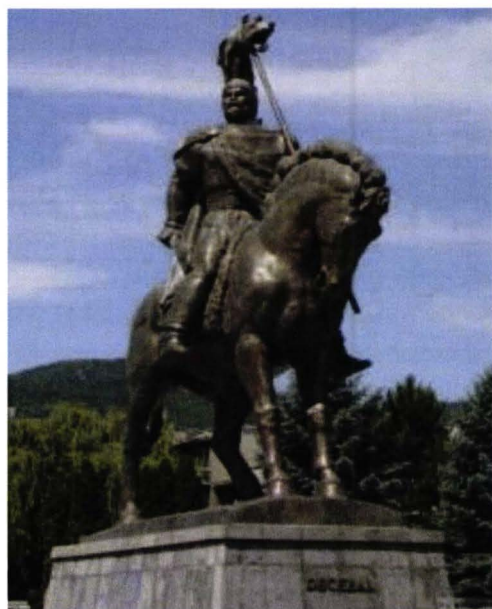
Românii trăiesc sub „un război continuu, pe toate planurile: economic, social, identitar, etc”, afirma profesorul Dinu C. Giurescu într-un interviu de dinaintea împlinirii celor nouă decenii de viață.

„Să-ți iubești țara în zilele noastre este aproape o infracțiune... Poate sunt naiv, dar eu încă mai cred în națiune și în forța ei. Poporul ăsta mai are vigoare, poporul ăsta are ingeniozitate, poporul ăsta e creativ. Cred în el și cred că la un moment dat se va trezi”, spunea profesorul atunci.

Adunarea Națională de la Alba Iulia (1 decembrie 1918)

În acest timp, Budapesta a înființat o Comisie, „*Trianon 100*”, care activează deja, deși marcarea Trianonului este în anul 2020. Comisia în cauză, după cum a relevat și academicianul Ioan Aurel Pop într-o amplă analiză, are drept obiectiv contestarea Tratatului de la Trianon pe plan internațional. Profesorul Dinu C. Giurescu întărește această teză:

„Decebal era foarte priceput în planurile războiului și iscusit la înfrățuirea lor, știind să aleagă prilejul pentru a-l ataca pe dușman și a se retrage la timp. Dibaci în a întinde curse, era un bun lupțator și se pricepea să folosească - izbândă, dar și să iasă cu bine dintr-o înfrângere.” Dio Cassius

La apropierea de centenarul Marii Uniri și înainte de o nouă aniversare a Tratatului de la Trianon, profesorul Giurescu spune că nu înțelege cum la șase luni distanță de intrarea în anul 100 al Marii Uniri încă nu se știe ce face Departamentul guvernamental „*Centenar*” și care sunt proiectele pentru anul 2018. „*Este rușinos!*”, afirmă profesorul.

„Ungurii se gândesc la un plan cu bătaie lungă. Și anume să schimbe percepția opiniei publice internaționale despre Trianon. Să arate că Trianonul a fost o nedreptate, etc, etc... Ungurii se nasc și trăiesc până la moarte cu această imagine a Ungariei Mari - de la Brașov până în Coasta Dalmației, și din Slovacia până spre Dunăre. Așa sunt învățați, zeci și zeci de serii de elevi...”

„La noi este procesul invers: am creat acest Departament «Centenar» și «marele ajutor» - spun în derâdere - pe care ni-l dă Ministerul Învățământului este că a suprimat Istoria, și a rămas o singură oră de istorie.

În al doilea rând, nu mai există «Istoria Românilor» - ci «Istorie 12», așa, o simplă cifră... Și în al treilea rând, nu se mai vorbește despre istoria României. Pe 9 Mai s-a sărbătorit «Ziua Europei». Ei bine, de «Ziua Europei» am auzit vorbindu-se de Europa, de litru-litru, de alte minunății contemporane, dar n-am auzit aproape nimic de faptul că la 9 Mai am proclamat Independența de Stat a României”.

„Mi se pare foarte curios. Adică la dubiile pe care le am privind faptul că există Departamentul «Centenar» și deocamdată nu știm ce face, se adaugă faptul că Ministerul Învățământului, în «mărinimia» lui, a tăiat Istoria din conștiința generațiilor tinere - de cel puțin 15 ani! - și astfel tineretul nu mai are cum să știe ce a fost cu noi în secolele trecute. În același timp, ceilalți bombardează. Și spun: românii nu au istorie, sunt un popor fără istorie, că n-am avut un stat recunoscut pe plan internațional...”

Ba da, am avut un stat recunoscut pe plan internațional: a încheiat tratate și s-a bătut pentru existența lui.

Monumentul Eroilor Patriei

Noi nu ne mai batem pentru existența noastră. Acesta este adevărul! Și stăm așa, în poziție de milogi... Acum ni s-au băgat pe gât și vreo 4.000 și ceva de străini, care trebuie «neapărat» să trăiască, în România... e un spectacol, pentru noi, cei de-o vârstă respectabilă... dureros. Te doare! Pe mine mă doare! Mă doare când văd cum este neglijată propria noastră istorie și cum ea dispare din conștiința națională.

Dacă nu am conștiința identității mele și a ceea ce reprezintă eu pe acest pământ, pe acest colț al Europei, atunci degeaba. Nu poți să aperi nimic; cu formalități diplomatice, cu «Eurovision», nu obții nimic. Aceasta este povestea dubiilor pe care le am”.

„Suntem sub imperiul prăbușirii noastre ca neam. Românii mai au o singură șansă: să lupte pentru ei înșiși”.

SERVICII SPECIALE

DOCUMENTE PĂSTRATE ÎN ARHIVELE DIN OLTENIA DESPRE SPIONAJUL PRACTICAT ÎN TIMPUL PRIMULUI RĂZBOI MONDIAL

Radu Ștefan Vergatti

Izbuclnirea Primului Război Mondial, îndreptățit numit „*Marele Război*” (14/28 iulie 1914) a surprins statele europene împărțite în două tabere, în două blocuri militare antagonice. Din primul, numit „*Tripla Alianță*” sau „*Puterile Centrale*,” făceau parte Imperiul German, Imperiul Austro-Ungar, Regatul Italian și Regatul României. Al doilea, numit „*Tripla Înțelegere*” sau „*Antanta Cordială*,” cuprindea Republica Franceză, Imperiul Țarist și Imperiul Marii Britanii.

Fiecare din aceste state se integrase în blocul militar respectiv din considerente speciale, determinante în momentul aderării. Regatul României, în anul 1883, se aliase cu Puterile Centrale, deoarece conducătorii lui, în frunte cu premierul Ion C. Brătianu, se temeau de o eventuală acțiune cotropitoare a Imperiului Țarist¹. Dar situația internațională evoluase în mod neașteptat. În timpul războaielor balcanice (1912-1913), mai ales în vremea celui de al doilea, Viena se arătase favorabilă Sofiei, deși teoretic era aliată cu Bucureștiul. În aceeași perioadă, la Budapesta, guvernele celor doi conți Tisza, tatăl și fiul, Kálmán și István, au dus o politică de maghiarizare, lovindu-i implicit și pe români. În acțiunea lor, cei doi Tisza au împânzit teritoriul Regatului României cu supraveghetori și agenți de influență, după cum au arătat arhivele din Viena, și au ajuns până în orașul port dunărean Sulina.

În acea situație generală de ridicare împotriva asupririi politice exacerbate, de geneză a unei mișcări etnice de eliberare din imperiile – închisori ale popoarelor – și românii din Imperiul Austro-Ungar s-au ridicat

¹ În anul 1878, atunci când trupele ruse ar fi trebuit să se retragă din România, acestea, sub comanda unui general țarist de origine finlandeză, au executat ordinul țarului Alexandru al II-lea (1855-1881) și au înconjurat Bucureștiul. A fost o tentativă evidentă de cotropire a României. Principele Carol, travestit, a fugit din București la Craiova. Din capitala Olteniei i-a telegrafiat cancelarului imperial Otto von Bismarck și i-a cerut ajutorul. Numai în urma intervenției exprese a Germaniei trupele Imperiului Țarist s-au retras din România.

la luptă pentru libertate, pentru unirea cu România. Ei acționau alături de românii din Bucovina și din Banat care, din punct de vedere politico-administrativ, se găseau în stare de dependență față de Viena, nu de Budapesta.

Lor li se alăturau și românii din Basarabia. Aceștia din urmă se găseau în Imperiul Țarist care, din anul 1812, de la anexarea Basarabiei, fuseseră rusificați în mod extrem de eficace². Cu toate acestea, și în Basarabia spiritul românesc era puternic. Ca atare, țarul Nicolae al II-lea a pus problema unei eventuale căsătorii între fiica sa cea mare, Olga Nicolaevna, și principele moștenitor al tronului României, Carol. Marea ducesă urma să primească drept zestre Basarabia. În felul acesta, regiunea s-ar fi reunit cu Regatul României. Era o acțiune abilă de impunere a rusificării. Dar căsătoria nu s-a realizat din cauza opoziției regelui Carol I și a principesei Maria.

În acele condiții, Imperiul Țarist și-a activat agenții de influență în Regatul României. Era interesat ca prin ei să pătrundă în Peninsula Balcanică și, mai departe, către Istanbul³.

În fine, în preajma declanșării Primului Război Mondial, relațiile dintre Regatul României și Regatul Bulgariei au devenit extrem de reci în urma celui de-al doilea război balcanic, încheiat prin pacea de la București (28 iulie/10 august 1913), când Regatul României a preluat Cadrilaterul. Împotriva acestui act se pronunțau iredențiștii bulgari, în frunte cu comitagii. Ei au fost susținuți de țarul Bulgariei, Ferdinand I de Saxa Coburg Gotha (1887-1918).

În aceste condiții complexe, pe plan internațional, Regatul României era cea mai mare și mai puternică țară sud-est europeană, găsindu-se însă la confluența intereselor vecinilor săi. Conducătorii României au trebuit să-și precizeze poziția. La 1 iunie 1914, țarul Nicolae al II-lea vizitase Regatul României, venind pentru o zi pe vasul său „Standard” în portul Constanța. În discuțiile cu regele Carol I, cu premierul Ion I. C. Brătianu și cu ministrul

2 Imperiul Țarist folosisse pentru rusificare armata, biserica și școala, având succes în special în mediul urban. În schimb, în mediul rural, care însuma 80% din populație, locuitorii nu erau rusofoni. Țarismul încerca să impună limba rusă prin școli și, ca atare, interzisese existența oricărei forme de învățământ confesional românesc (cf. Ștefan Ciobanu, *La Bessarabie, sa population – son passé, sa culture*, Moniteur Officiel et Imprimeries de l'État, Imprimerie Naționale, Bucurest, 1941, p. 17-21)

3 Această intenție a fost clară în timpul tratatelor din septembrie 1914, de la Petrograd, dintre Sazonov și Diamandi; Ea a fost arătată și de ceea ce a notat ambasadorul Franței la Petrograd, Maurice Paléologue, la 1 octombrie 1914, despre cercurile conducătoare din Rusia: „Acest război nu va avea sens pentru noi (pentru Imperiul Țarist, n.n.) dacă nu ne va procura Constantinopolul și Strămtorile (...) Țarigradul trebuie să fie al nostru, numai al nostru” (Maurice Paléologue, *La Russie des tsars pendant la grande guerre*, vol. I, Paris, 1921, p. 152).

de externe Emanoil Porumbaru, țarul Nicolae al II-lea a cerut ca Regatul României să nu intervină în cazul declanșării unui conflict militar împotriva Regatului Serbiei. Regele Carol I a trebuit să definească rapid poziția României după declanșarea Primului Război Mondial. A convocat Consiliul de Coroană la Sinaia (18 iulie/3 august 1914). În cadrul lui, premierul Ion I. C. Brătianu și-a impus punctul de vedere: s-a decis declararea Regatului României în stare de neutralitate.

Practic, această conduită a însemnat o părăsire explicită, alături de Regatul Italiei, a blocului format de Puterile Centrale. Imediat, teritoriul României a devenit obiectul intensificării acțiunilor diverșilor spioni care încercau să determine înclinarea balanței într-o parte sau în alta. Presiunile erau mai mari din partea Puterilor Centrale, deoarece ele aveau mai multă nevoie de alimentele și materiile prime românești.

Documentele din arhivele aflate în Oltenia⁴ arată clar cum în această regiune a fost o intensă activitate de culegere a informațiilor despre români, despre starea lor de spirit, despre bogățiile lor, despre pregătirile lor în vederea intrării, la un moment dat, în război. În lipsa unui serviciu militar specializat pentru descoperirea și pedepsirea spionilor, au fost folosite din plin observațiile făcute de oficialitățile civile.

Astfel, la data de 1 martie 1915 s-a semnalat de către autoritățile vamale că în vagoane feroviare, încărcate aparent cu „*obiecte de fier, fierărie, mașinărie etc.*” se transportau în realitate „*diferite munițiuni și alte materiale de război destinate pentru Constantinopol sau Bulgaria*”. Se cerea ca „*Verificarea mărfurilor destinate transitului să se facă tot atât de viguros și detaliat ca și verificarea la import*”⁵.

Desigur, conținutul acestor vagoane a putut fi identificat exclusiv datorită unor oameni care se ocupau de contraspionaj în favoarea României.

La 20 august 1916, Poliția din orașul Râmnicu Vâlcea informa Prefectura Județului Vâlcea că „*încă de la începutul războiului european comerciantul Frantz Eitel, de origină germană și Preotul catolic Bonoff de origină bulgară, au fost neîncetat în societatea lui Carl Spech și a preotului*

4 *Documente privind istoria Craiovei în timpul primului război mondial*, publicat de Serviciul Județean Dolj al Arhivelor Naționale, coord. Mihaela Dudu, Ed. Aius, Craiova, 2016, passim (în continuare va fi citat *Documente Craiova*) și *Oltenia în primul război mondial, Album de documente*, publicat de Arhivele Naționale ale României – Serviciul Județean Dolj, Serviciul Județean Gorj, Serviciul Județean Mehedinți, Serviciul Județean Olt, Serviciul Județean Vâlcea, coord. Bogdan Ion Bădițoiu, Mihaela Dudu, Doina Glăvan, Tudor Rățoi, Paula-Cristian Vasiloiu, Ed. Hoffman, Slatina, 2017, passim (în continuare va fi citat *Oltenia Album*)

5 *Documente Craiova*. doc.nr. 8 din 1 martie 1915, p. 50-51.

protestant Paist Vlhelm, arestați ca suspecți. Credem că atât Frantz Eitel, cât și Preotul Bonoff, sunt periculoși siguranței Statului”⁶.

În aceste puține cuvinte se semnala o supraveghere îndelungată a unor oameni care culegeau informații în apropiere de granița cu Imperiul Austro-Ungar. Transmiterea lor era ușoară, căci se făcea în lungul văii Oltului, până la Sibiu.

Un alt document, de la 23 august 1916, conține o semnalare către Prefectura Județului Dolj, privind „*un mare număr de indivizi, originari din părțile Macedoniei turcești de altădată*”, care, sub masca de „*refugiați*” și de oameni de afaceri, pretind că sunt supuși sârbi. Practic, își ascundeau adevărata identitate de turci sau bulgari, prin această infiltrare punând în pericol apărarea țării cu câteva zile înainte de intrarea României în război împotriva Puterilor Centrale⁷. Sârbii se refugiaseră în România, cu autorizarea guvernului, încă din toamna anului 1915, după invadarea țării lor de către Puterile Centrale. Folosirea amalgamării populației de pe teritoriul fostei Macedonii turcești a permis să fie confundați cu sârbii persoane de altă cetățenie, care se infiltrau pe pământul românesc, ca spioni, agenți de influență etc.

Imediat după intrarea României în război, populația de origine etnică bulgară, dar cu cetățenie română, care locuia în lungul Dunării, fluviu-hotar cu unul dintre inamici, Regatul Bulgariei, era acuzată că făcea de timp îndelungat spionaj împotriva Regatului României. Într-o adresă din 10 septembrie 1916, Serviciul de Stat Major făcea cunoscute Prefecturii Dolj măsurile dispuse față de această situație: „*Marele Cuartier General este informat în mod precis că de către populația din satele de pe marginea Dunărei, care în majoritate sunt bulgari, se exercită un spionaj pe cale întinsă. Mijloacele ce întrebunțează această populație pentru comunicarea știrilor sunt între altele: trecerea cu barca, înot, diferite semnale luminoase etc. Pentru a împiedica cu desăvârșire asemenea acte, am onoarea a vă face cunoscut că s'a dat comandamentelor militare respective ordinul de mai jos, rugându-vă să binevoiți a da concursul D-Voastră în ceia ce privește:*

1) Să se ridice toate bărcile particularilor, aflate pe litoralul Dunării și să fie retrase fie în sus pe cursul râului din apropiere (Jiu, Olt etc.), fie pe lacuri. Acolo ele vor fi puse sub o pază

⁶ *Olenia Album*, doc.din 1916 august 20, p. 58 (a se vedea Foto 1 în anexă).

⁷ *Documente Craiova*, doc.nr. 18 din 1916 august 23, p. 62; *Olenia Album*, doc. din 1916, august 23, p. 59 (a se vedea Foto 2 în anexă). De la începutul războiului Sublima Poartă și Regatul Bulgariei se integraseră în Puterile Centrale.

puternică, interzicându-se sub cea mai gravă pedeapsă întrebuițarea lor, fără aprobarea comandamentului militar respectiv.

2) *Să se organizeze un sistem de patrulare pe marginea Dunărei pentru a se împiedica trecerile și semnalizările. Acei care vor încălca ordinul vor fi imediat supuși judecății.*

3) *Acei dovediți ca suspecti, indiferent de naționalitate, vor fi imediat închiși în aresturi preventive. În afară de aceasta se va lua de fiecare sat, cu o populație bulgară mai numeroasă un număr de ostatici, care vor fi trimiși la reședința Prefecturii.*

4) *Se va aduce de către D-voastră la cunoștința populațiunii pe calea cea mai largă de anunțare, toate aceste măsuri, făcându-le cunoscut tot deodată că pentru ori și ce act de spionaj, săvârșit de un locuitor dintr'un sat, pe lângă pedeapsa ce se va aplica vinovatului, ostatici[i] luați precum și restul populațiunii va fi aspru pedepsiți⁸.*

Măsurile stabilite de comandantul Armatei I, care, în acel moment, era generalul de brigadă David Praporgescu, s-au dovedit eficace. Din păcate, ele au fost în vigoare pentru puțin timp, deoarece frontiera dunăreană a fost repede ruptă de atacul trupelor bulgare, otomane, germane și austro-ungare.

Un alt document, datat 15 septembrie 1916, înregistrează clar existența acțiunilor de spionaj în gărilor din Oltenia, împotriva cărora nu se luau măsuri și se cerea să fie împiedicate de urgență. Marele Cartier General constata că „*poliția în gări se face în condițiuni cât se poate de rele. Astfel suntem informați că în trenuri se găsesc (...) oameni îmbrăcați în haine civile, fără nici un rost și cari pe lângă serviciul de spionaj (subl.ns.), fac diferite investigațiuni printre călători și trupe*”⁹.

Marele Stat Major al Armatei I, tot în ziua de 15 septembrie 1916, solicita printr-un alt document Prefecturii Dolj să ia măsurile cele mai aspre pentru „*urmărirea, prinderea și arestarea celor asupra cărora ar fi cea mai mică bănuială*” întrucât „*Spionii inamicului mișună în spatele armatei noastre și mențin corespondență și legătură prin ajutorul populațiunii străine de neam (...) Acei prinși asupra faptului în flagrant delict vor fi judecați pe loc de cea mai apropiată unitate militară și executați de îndată. În special se va cerceta și desocperi mijloacele de corespondență, porumbei*

⁸ *Documente Craiova*, doc.nr. 28 din 1916 septembrie 10, p. nr. 73-74.

⁹ *Idem*, doc.nr. 30 din 1916 septembrie 15, p. 75-76.

călători, telegrafie fără fir (prin podurile caselor, coșuri de fabrici și mori etc), semnale cu lumini noaptea și cu culori ziua”. Situația era atât de gravă, încât Armata oferea chiar „premiu dela 50-1000 lei de fiecare spion prins și dovedit, după importanța persoanei și a știrilor ce puteau trimite. Plata se va face imediat celui care va prinde și va aduce la Craiova pe spioni”. Se reamintea, sub pedeapsa arestării, interdicția ce-i viza pe militari și pe funcționari „de a vorbi cu persoane străine armatei sau de a da relațiuni asupra armatei și operațiunilor militare”. Totodată, se instituia ocuparea militară a tuturor oficiilor telegrafice și telefonice din zona militară. Comunele aveau îndatorirea de a organiza paza cu jandarmi a liniilor telefonice și telegrafice. În același document se dispunea: „Persoanele cari manifestă idei stăino-file și acelea cari se opun măsurilor D-voastră, trebuie arestate și izolate. În special se va supraveghea comunicațiile, Școalele și pensionatele străine cari se găseau în legătură cu consulatele inamicului sau reprezentau case de comerț străine”. Prefectului i se solicita: „Vă rog foarte mult Domnule Prefect a lua toate măsurile în sensul celor de mai sus, pentru a ne săpa de pericolul spionilor care amenință reușita operațiunilor noastre (...) să nu se țină seama de considerațiuni de situație socială și de aparența înșelătoare a indivizilor”¹⁰.

La 19 septembrie 1916, printr-o adresă a Prefecturii Dolj către autoritățile locale, „Dlor Ad-tori de plăși, Polițiilor Craiova, Calafat și Compania Jand. Craiova” se transmiteau ordinele Marelui Stat Major al Armatei I din data de 15 septembrie 1916 privind combaterea spionajului. Din păcate, Prefectura Jud. Dolj acționa târziu, după patru zile de la primirea instrucțiunilor, în condițiile în care România era în război și armata dușmană contraataca.

La 20 septembrie 1916, Comandantul Armatei I Operațiuni a înștiințat Prefectura Județului Dolj despre aplicarea legii marțiale pe întreg teritoriul Olteniei:

„Prin Înaltul Decret Regal nr. 2930 din 16 Septembrie 1916, recursurile la Consiliul de Revizuire contra hotărârilor Consiliului de Răsboaie fiind suspendate; În conformitate cu art. 67 al. 4 al C.J.M. (Codul Justiției Militare, n.n.). Rog bine-voiți, a se aduce (prin publicitate) la cunoștința locuitorilor că toate crimele (spionaj, trădare etc.) și delictele judecate și constatate prin hotărârile Consiliilor de Răsboaie, contra acestor hotărâri, este închisă calea recursului, ele nu pot fi atacate în timpul războiului pe nici o cale (subl.ns.). Aceste hotărâri rămân definitive

¹⁰ Idem, doc.nr. 31 din 1916 septembrie 15, p. 77-78.

și se execută îndată (subl.ns.), după ordinul Comandantului Superior care a ordonat și semnat de darea în judecată așa cum prevede ultimul alineat de sub art. 67 C.J.M.”.

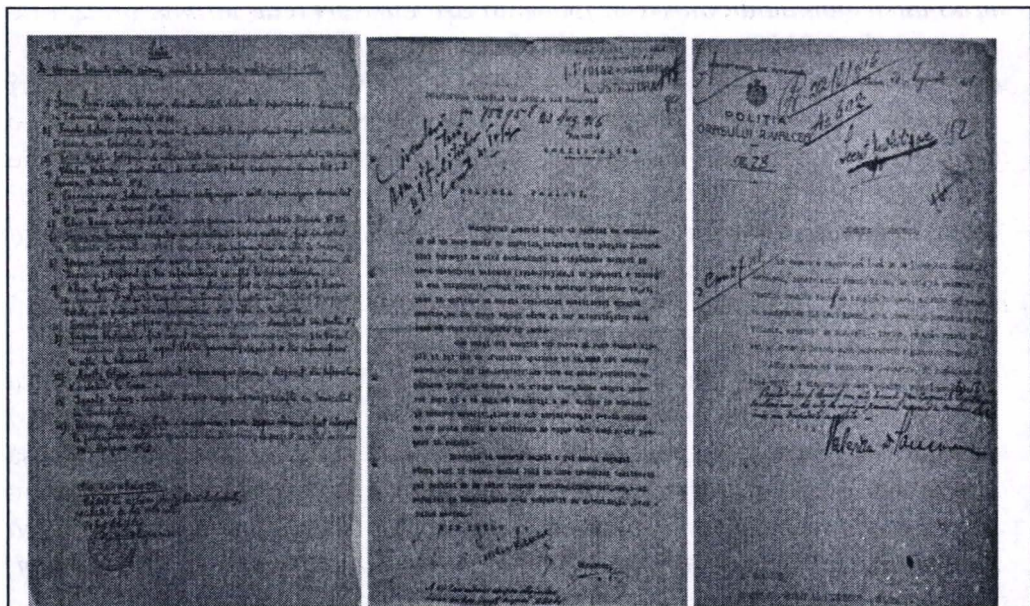
A doua zi, la 21 septembrie 1916, Serviciul de Stat Major al Armatei I comunica Prefecturii Dolj că s-a decis adoptarea de măsuri și mai drastice pentru a se bloca definitiv acțiunile de spionaj, cum au fost acelea de pe Valea Lotrului („ai căror locuitori dau de bănuir”). Șeful de Stat Major arată că imediat „pentru a evita spionajul (...) poate evacua (...) în interiorul țării locuitorii satelor din regiunea unde operațiile au loc, închide fabrici, ateliere etc.”. Deoarece în unele regiuni se trăgea în militarii români izolați de prin păduri, case etc., se dispunea predarea în 24 ore a tuturor armelor și munițiilor de la civili, inclusiv de la comercianții de arme, iar „Acei la care după expirarea termenului se vor mai găsi arme și explozibile vor fi traduși imediat în fața consiliului de războiu”. Aceleași repercusiuni urmau să suporte, tot într-un termen de 24 ore, chiar personalul statului care nu executa complet măsurile cerute. Se reitiera că: „se vor traduce înaintea consiliului de războiu toți acei contra cărora sunt indicații că fac spionaj, înlesnesc comunicări, conduce trupe etc.”¹¹.

Se pare că pe teritoriul Olteniei se desfășurau acțiuni din ce în ce mai puternice de spionaj și de răspândire de zvonuri demoralizatoare privind operațiunile militare. Această situație rezultă din circulara Ministerului de Interne adresată Administratorilor de Plăși, Polițiilor și Jandarmeriei: „(...) străini spioni și alte elemente periculoase răspândesc cu intențiune știri false cu privire la operațiunile armatei noastre în scop de a demoraliza și produce panice în populație și în trupe, chiar românii de multe ori fără să își dea seama se fac Colportorii unor asemenea știri primejdioase.

Vă atrag atențiunea asupra acestor uneltiri vinovate și vă rog a lua dispozițiuni pentru a-i face că nu trebuie să dea crezământ de cât comunicatelor Marelui Cartier General și că sunt fînufi să nu răspândească alte știri. (...) luați măsuri energice ca să se aresteze imediat și să se înainteze autorităților orice persoană care ar corporta știri false asupra operațiunilor trupelor noastre, priveghind personal executarea ordinelor ce veți da. Faceți în același timp a se pune în vedere tuturor funcționarilor județului și comunelor să se ferească de a răspândi asemenea știri și să împiedice răspândirea lor, denunțând autorităților cazurile de care ar lua cunoștință”¹².

11 Documente Craiova, doc.nr. 37 din 1916 septembrie 21, p. 83; reprodus foto în *Oltenia Album*, p. 80.

12 Documente Craiova, doc.nr. 40 din 1916 septembrie 25, p. 86; reprodus foto în *Oltenia Album*, p. 84-85.

Cu toate aceste măsuri, agenții de influență erau deosebit de activi. La 29 septembrie 1916, în orașul Râmnicu Vâlcea, în sediul poliției, s-a făcut o copie după Ordinul nr. 38097/16 iulie 1915 și Raportul Poliției din 21 iulie 1915, în care se arăta că profesoara de pian Martha Lehmann, de origină germană, nu s-a sfiit să facă, între elevele ei și chiar în public, propagandă pentru Austro-Ungaria și Germania. Autoritățile române au dispus cercetarea ei. Au acționat lent. Abia în septembrie 1916 au semnalat existența acestui caz.

Trei documente, date 15 octombrie 1916, transmise de autoritățile militare către Prefectura Județului Dolj, solicită închiderea cafenelelor, restaurantelor, teatrelor, cluburilor etc. unde, atât inconștienți cât și răuvoitori (chiar „agenți plătiți de străini”) alarmau populația în legătură cu intrarea inamicului în țară, discutau despre operațiunile militare și răspândeau panica. S-a cerut ca toți acești „*indivizi suspecti*”, agenți de influență, potrivnici României, să fie aduși în fața autorităților militare și pedepsiți conform legilor edictate pentru timp de război¹³. Autoritățile române au putut alcătui și liste cu cei care făceau spionaj. Una dintre aceste liste conține un număr de 14 persoane care la un moment dat locuiau în orașul Turnu-Severin:

13 Cf. *Documente Craiova*, doc.nr. 53, 54, 55 din 1916 octombrie 15, p. 99-102.

- „1) *Simon Suici – căpitan de vapor - de naționalitate dalmatin - supus austriac - domiciliat în T. Severin, Str. Providenței No. 39.*
- 2) *Franko Anton – căpitan de vapor - de naționalitate ungar - supus ungar - domiciliat în T. Severin, Str. Providenței No. 42.*
- 3) *Felix Medl – fotograf - de naționalitate boem - supus austriac - domiciliat în Str. Traian 71.*
- 4) *Vilhelm Kalouza – preot catolic - de naționalitate polonez - supus german – domiciliat în T. Severin, Str. Orațiu No. 3.*
- 5) *Vucomanovici Johan – funcționar navig.ungară – sârb – supus ungar – domiciliat în T. Severin, Str. Unirei No. 95.*
- 6) *Peter Haus, pastor protestant – supus german – domiciliat în Str. Ciceron No. 25.*
- 7) *Otocar von Gansberg – inspector navig.austriacă – supus austriac, fost domiciliat în T. Severin, Str. Decebal No. 9; dispărut; din informațiuni se află în Orșova.*
- 8) *Jacques Freund – inspector navig.ungară – fost cu domiciliu în T. Severin, Str. Aurelian; dispărut și din informațiuni se află la Odesa-Ucraina.*
- 9) *Klem Lorentz – inspector navig.austriacă – fost cu domiciliul în T. Severin, Str. Speranței No. 28; în timpul ocupațiunei a funcționat la Portul Giurgiu și Cetate; în prezent din informațiuni s'ar afla în Bulgaria.*
- 10) *Strauch Adolf – profesor german – supus german – domiciliat în Str. Orațiu No. (lipsă în doc., n.n.)*
- 11) *Jacques Abstender – fost agent voiajeur - supus american (evreu); în timpul ocupațiunei germane agent Poliția germană; dispărut și din informațiuni se află în Adacaleh.*
- 12) *Moritz Volner – comerciant – supus ungar (evreu) – dispărut – din informațiuni s-a stabilit la Viena.*
- 13) *Ignatz Veiner – cerealist – supus ungar (evreu); se află cu domiciliul în Budapesta.*
- 14) *Herman Spiegel zis Țuțu – ceasornicar – evreu supus otoman – fost interpret la judecătoria militară germană din T. Severin; în prezent se află în București, Str. Nisipari No. 18.”¹⁴.*

După cum se remarcă din citirea listei cu cei care făceau spionaj și locuieră sau locuiau în cel mai mare port din Oltenia, toți nominalizații erau alogeni. Astfel, se explică și prin originea acelor oameni practicarea spionajului. Este foarte posibil ca toți aceia să fi primit sume de bani pentru

activitățile lor antiromânești sau să fi fost răsplătiți cu diverse beneficii materiale.

Dar și autoritățile militare de ocupație au fost convinse că, pe teritoriul Olteniei, existau intense activități de spionaj. La 27 august 1917 maiorul von Schulenburg, comandantul garnizoanei germane din Craiova, a emis un ordin în care dispunea ca administrația comunală a Craiovei să ia măsuri împotriva zvonurilor nefavorabile armatelor de ocupație: *„De câtva timp se răspândesc în Craiova, zvonuri nesăbuite asupra situației războiului și a Comandamentului Armatei Germane. Ori cât de stupide și de copilărești ar fi aceste zvonuri, că de exemplu Comandamentul Militar German ar intenționa să părăsească Oltenia, - ceia ce nici un om cu minte n'ar putea să-i dea crezământ totuși opinia publică este neliniștită. Comandatura recomandă tuturor membrilor ai Consiliului Comunal precum și tuturor funcționarilor orașului, să se ridice cu energie în contra asemenea zvonuri. Este de amintit, că răspândirea știrilor false se pedepsește cu cele mai grele pedepse și după împrejurări, chiar cu împușcarea, și că membrii autorităților și funcționarii se fac deja pasibili de pedeapsă, dacă suferă astfel de manopere, fără să reacționeze cu energie în contra lor”*¹⁵.

Din acest ordin rezultă clar că și comandamentul german din Oltenia, cu sediul în Craiova, își avea informatorii lui, concomitent cu desfășurarea de acțiuni informative ale guvernului refugiat în Moldova. Așadar, pe teritoriul Olteniei era un adevărat viespar în care se confruntau oameni cu diverse orientări, vânzând, fiecare, informațiile deținute sau inventate. Marea majoritate a acestora nu au putut fi depistați.

La sfârșitul războiului, din haosul actelor, s-au putut desprinde numele câtorva persoane care au făcut spionaj în Oltenia, în favoarea Puterilor Centrale. Una dintre cele care a făcut spionaj a fost modista Ana G. Herescu din Târgu Jiu. Ea era de origine germană și își preluase numele Herescu probabil în urma unei căsătorii. Împreună cu o „fină sau nepoată a ei” ea urmărea ce se petrecea în Târgu Jiu înainte de venirea trupelor de ocupație, probabil comunicându-le acestora date utile. Astfel, a putut oferi informații despre Ion Luță Năgăra și Herman Solomon, care, fiind civili, luptaseră împotriva armatelor germane la Digul Jiului în 14 octombrie 1916. Ulterior au rămas în oraș și arestați de germani, ambii fiind denunțați de Ana Herescu ocupanților. Ca urmare, ambii au avut de suferit în urma anchetelor,

¹⁵ *Documente Craiova*, doc.nr. 116 din 1917 august 27, p. 175-176.

interogatoriilor, detențiilor etc.¹⁶. Probabil că au fost multe asemenea situații în Oltenia, ca și în restul teritoriului ocupat, de altfel. Ele pot fi puțin surprinse și dezvăluite din cauza distrugerii unei enorme cantități de acte scrise. Aici este un caz mai puțin întâlnit unde românii au dezvăluit, e drept, post factum, numele persoanei care făcea spionaj pentru Puterile Centrale. Însă majoritatea celor arestați nu au știut cine-i urmărea și de când. Din cauza trecerii timpului, astăzi este greu să se facă apel la memoria colectivă, nesigură și cu multe exagerări.

O situație aparte trebuie menționată în legătură cu spionii și agenții de influență socotiți ca atare de autorități, intrați în țară cu ocazia revenirii acasă din lagărele aflate fie pe teritoriul fostelor Puteri Centrale, fie pe teritoriul fostului Imperiu Țarist. Mulți dintre aceștia, nenominalizați în documente, fuseseră instruiți ca la revenirea în țară să facă propagandă bolșevică și spionaj. Sunt semnificative în acest sens mai multe documente, din care menționăm două.

Primul este adresat Prefecturii Dolj de către Direcțiunea Generală a Poliției și Siguranței Generale din Ministerul de Interne, la 19 februarie 1919 și consemnează: *„Prizonierii români care se înapoiază din lagărele de internare germane, austriece, ungare, bulgare și chiar ruse, sunt sfătuiți, înainte de a trece pe teritoriul nostru, ca venind acasă, să facă o cât mai întinsă propagandă contra organizației noastre de Stat. În acest scop li se dă pentru a aduce și răspândi în țară, broșuri, manifeste și ziare ale partidului socialist-revoluționar cu caracter incendiar, tipărite expres în limba română, prin care se propagă revoluția și anarhia. La trecere prin gări, înainte de a intra în țară și în special în Austria și Ungaria, se dă prizonierilor mâncare la cantinele societăților de Cruce Roșie, cu care ocazie li se face un adevărat curs de propagandă bolșevică de către evreii dezertori din armata română, cari se găesc în mare număr, liberi, în acele localități și nu se înapoiază în țară de teama sancțiunii faptei lor. Odată ajunși la vetrele lor, prizonierii, în timp ce povestesc suferințele îndurate în lagăre, împart tipăriturile aduse, cari sunt apoi comentate și interpretate în rău, dând naștere la curente ostile administrației și organizației noastre sociale. Cu această propagandă se mai îndeletnicesc la noi agenți speciali trimiși, cari împreună cu evreii comercianți ambulanti se folosesc de prizonierii înapoiași, îndemnându-i și susținându-i la propagandă lor dăunătoare Statului. Locurile cele mai propice pentru această propagandă*

¹⁶ *Oltenia Album*, 1918 Decembrie 28, Târgu Jiu. Declarația lui Ioan Luță Năgăra referitoare la denunțarea sa și a lui Herman Solomon, în *Oltenia*, p. 246-247; Declarația lui Herman Solomon, 1919 Târgu Jiu, în *idem*, p. 327.

sunt morile, unde se adună locuitori din toate părțile și discută în timp ce își așteaptă rândul la măcinat. Aducându-vă la cunoștință cele ce preced, vă rugăm a dispune o strictă și deaproape supraveghere asupra tuturor prizonierilor înapoiți, precum și a persoanelor străine din localitate, care prin legături de interese, vin în contact strâns și permanent cu populația rurală și acei care vor fi dovediți că fac propagandă sau instigații contra siguranței statului, să fie arestați, cercetați și înapoiți împreună cu actele dresate parchetului respectiv, pentru a fi trimiși înaintea judecății.”¹⁷

Al doilea document, din data de 20 noiembrie 1919, al Ministerului de Interne către Prefectura Dolj, menționează:

„Legeațunea franceză din capitală ne-a încunostiințat pe baza unui raport primit de la Atașatul Militar Francez din Stockholm că serviciile de spionaj germane pregătesc trimiterea de agenți, în mare parte evrei-români întrebuințați de ei timp de 2 ani în Scandinavia, în scopul de a răspândi bolșevismul în România și în țările ocupate de înțelegere (Antanta). Cei mai principali dintre aceștia sunt prevăzuți în alăturata listă în care se arată și toate datele ce s'au putut culege asupra fiecăruia în parte. (...) să binevoiți a dispune, prin organele administrative, de siguranță și jandarmerie, să se ia măsuri de îndată ce-și vor face apariția în localitate, să fie arestați și percheziționați, avizându-ne telegrafic. În acest scop vă rugăm să binevoiți a-i semnala și polițiilor de frontieră”¹⁸.

Se pare că atât Craiova, cât și Județul Dolj, au avut un rol însemnat în combaterea bolșevismului. El era considerat și se dovedea foarte periculos în anul 1919, imediat după actul unirii de la 1 Decembrie 1918. Bolșevicii prezentau România ca pe un stat imperialist, multinațional și cereau dezmembrarea ei. O făceau inclusiv prin manifeste și ziare revoluționare, tipărite sau poligrafiate în limbile română, turcă, bulgară și maghiară, tipărite la Odessa, adresate soldaților români, muncitorilor și țăranilor etc., semnate „*Armata roșie din Ucraina*”, „*Grupul Comunist (bolșevic) român din Odessa*”. Manifestele erau multidirecționate: „*cel bulgar este intitulat Muncitorimei și poporului Dobrogean, semnat Comitetul revoluționar Dobrogean (...), cele turce, unul este redactat de secția musulmană revoluționară din Rusia (...) ziarul Comuna, tipărit în limba maghiară (...) conținând articole revoluționare.*” Ca atare, Ministerul de Interne solicita Prefecturii Dolj: „*vă rog să luați de urgență serioase*

17 *Documente Craiova*, doc.nr. 233 din 1919 februarie 19, p. 320-321.

18 *Documente Craiova*, doc.nr. 271 din 1919 noiembrie 20, p. 360-361. A se vedea și *Idem*, doc.nr. 263 din 1919 august 20, prin care se relevă încercarea infiltrării unor spioni ruși, sub masca unor căsătorii în România, p. 352-353.

măsură pentru urmărirea și arestarea acelor care le răspândesc, precum și pentru confiscarea și distrugerea tuturor exemplarelor de asemenea publicațiuni ce vor fi găsite."¹⁹. Este foarte probabil să se fi cerut intervenția poliției și siguranței din Craiova, deoarece acestea erau mai active decât cele din alte părți ale țării, abia eliberată de sub ocupația germană. Răspândirea tuturor acestor texte tipărite era puțin eficace. Comuniștii din Odessa și de la Harkov, în frunte cu Cristian Rakovski, nu au ținut seama de o situație esențială pentru difuzarea tipăriturilor: în acel moment, în România analfabetismul era în proporție de circa 60%.

Cuplarea spionilor și agenților de influență, instruiți în lumea germanică sau în Rusia, cu textele de propagandă cuprinse în manifeste, broșuri, ziare, a urmărit să facă rău abia apărutului stat România Mare. Cei care au întreprins acțiuni dușmănoase la adresa României Mari nu au avut în vedere modul în care s-a format acest stat. El apăruse în urma unei lupte multisekulare a tuturor românilor și a sacrificiului în „*Marele Război*”, când fiecare familie românească jertfise cel puțin un membru al ei pentru realizarea idealului de unificare a tuturor pământurilor locuite de români. Nu puteau schimba aspirația de unire acum niște spioni venetici care, în general, nu erau de origine românească și doreau să lovească în poporul care le oferise găzduire, protecție și posibilitate de trai. Toate aceste acțiuni de spionaj, de colportare de zvonuri și de informații anti-românești, au fost în primul rând blocate și pedepsite de oamenii de rând. Aceștia au fost eficace prin acțiunile lor, care i-au izolat pe dușmanii românilor, uneori chiar înainte de a ajunge în fața autorităților care luau măsuri legale.

Am căutat, prin prisma documentelor, acțiunile dușmănoase la adresa românilor din timpul Primului Război Mondial. Însemnat este faptul că scoaterea la lumină a unei serii de acte ascunse în arhive dezvăluie că în întreaga Oltenie a fost un profund spirit de dragoste de țară, probabil model pentru întreaga Românie.

¹⁹ *Idem*, doc.nr. 269 din 1919 octombrie 9, p. 358; *idem*, *Instrucțiuni pentru propagandă anti-bolșevică*, doc.nr. 285 din 1919, p. 375-379.

INTELLIGENCE MOZAIC

Ion Gatea și Eugen Nicolaescu

CELE MAI IMPORTANTE CAZURI DE SPIONAJ ALE ANULUI 2016

A devenit o tradiție ca unele publicații să propună retrospective a ceea ce se consideră a fi cele mai importante evenimente care au avut loc în lumea spionajului. Fiind conștienți de caracterul volatil al domeniului, vă propunem o prezentare de subiecte ale activității de Intelligence, în ordinea inversă a importanței lor.

10. O înregistrare video a unei prelegeri a lui Kim Philby la un curs de instruire din fosta RDG. În timp ce făcea parte din conducerea spionajului britanic, Harold Adrian Russell Philby, cunoscut „Kim” pentru prietenii săi, care spiona pentru NKVD-ul sovietic, predecesorul celebrului KGB, a defectat la Moscova. Fuga lui Philby a șocat comunitatea de informații occidentală și este considerată ca unul dintre cele mai dramatice momente ale Războiului Rece. Recent, BBC-ul a descoperit în arhivele STASI din Germania o înregistrare video din anul 1981 cu o prelegere a lui Philby. În decurs de o oră, Philby s-a adresat unei audiențe selecte de ofițeri operativi ai STASI. Fragmente din aceasta au fost făcute publice pentru prima dată.

9. Agenția britanică MI6 va avea o schemă de personal mărită cu 40% până în anul 2020. În luna iulie 2016 s-a dezvăluit că, conform imaginilor din satelit, clădirea din Iasenevo care adăpostește Cartierul general al Serviciului de Informații Externe al Rusiei (SVR), s-a dublat și posibil chiar triplat ca mărime în ultimii nouă ani. Îngrijorat de ofensivitatea spionilor ruși, guvernul britanic are în vedere planuri de sporire a schemei sale de personal. Agenția, care este formal cunoscută ca Serviciul Secret de Informații, dispune actualmente de circa 2.500 de oameni, dar numărul acestora va crește la aproximativ 3.500 până în anul 2020. Experții apreciază că asistăm la cea mai semnificativă creștere a personalului Agenției britanice de după Războiul Rece.

8. Mossadul a avut un an de succes. Sub conducerea unui nou director, Yossi Cohen, Mossadul a înregistrat un succes foarte important prin defectarea unui important membru al aripii militare a Hamasului palestinian din Fâșia Gaza - Bassam Mahmod Baraka. De asemenea, se crede că Mossadul s-ar fi aflat în spatele asasinării lui Mohamed Zaouari, un

reputat inginer aeronautic care conducea programul Hamasului de vehicule aeriene fără pilot. Zaouari a fost împușcat lângă locuința sa din Tunisia la începutul lunii decembrie 2016.

7. Informații despre o agenție necunoscută de spionaj ISIS.

Conform The New York Times, Statul Islamic a creat o agenție de spionaj a cărei sarcină este de a înființa „celule în adormire” în străinătate pentru a trimite în misiuni „sute de agenți operativi” în Europa și Asia. Agenția de Informații a ISIS funcționează sub numele de *Emni* și pare a fi o organizație structurată pe mai multe nivele, care includ atât componente operaționale interne, cât și externe. Compartimentul extern al *Emni* are sarcina să execute operațiuni teroriste în străinătate. Acestea sunt în responsabilitatea mai multor „locotenenți”, care în acest scop au permisiunea să-i recruteze pe cei mai capabili membri ISIS din întreaga lume.

6. Coreea de Sud anunță cea mai importantă dezertare din Nord de după Războiul coreean. Un anunț dat publicității de guvernul sud-coreean în luna aprilie 2016 menționa că s-a acordat azil politic colonelului Armatei Populare Coreene, care lucra în Biroul General de Cercetare, o agenție de Informații militare, similară Diviziei de Activități Speciale a CIA. Bărbatul nenominalizat este cel mai important dezertor în Sud de la terminarea Războiului Coreean din 1953, conform autorităților de la Seul. Între timp, Thae Yong-Ho, loțiitorul ambasadorului nord-coreean din Marea Britanie, a dezertat și el împreună cu soția și copiii în luna august, primind azil politic în Coreea de Sud.

5. În anul 2016, Agenția de Informații a Turciei câștigă premiul „ignorantei”. Se pare că toți au prevăzut lovitura de stat din 15 iulie 2016 din Turcia, cu excepția Agenției sale de spionaj. Cu toate că nenumărați analiști politici din Turcia și străinătate avertizaseră despre o posibilă lovitură de stat încă din octombrie 2015, Organizația Națională de Informații (MIT) a Turciei „a rămas în întuneric”. Atât de nepregătit a fost acest Serviciu de spionaj încât a fost incapabil să-și apere sediile din Ankara în fața atacului elicopterelor militare din dimineața de 16 iulie. Între timp, în urma eșecului puciului, zeci de turci cu pașapoarte diplomatice au solicitat azil politic în Germania și alte țări occidentale. Câți dintre ei or fi făcut parte din personalul MIT?

4. Dezvăluirile „Panama Papers” arată imensa extindere a crimei financiare globale. Anul ce a trecut a adus la lumina zilei dezvăluiri explozive, fiind făcute publice 11,5 milioane de documente, reprezentând cea mai mare dezvăluire de acest gen din istorie. Documentele au fost sustrate din seifurile firmei panameze de avocatură *Mossack Fonseca*, fiind făcute publice informații secrete referitoare la peste 200.000 entități

offshore. „Panama Papers” a dezvăluit uriașa extindere a evaziunii fiscale și a spălării de bani la scară mondială, o amenințare evidentă la suveranitatea statelor. Serviciile Naționale de Informații trebuie să înceapă să verifice evaziunea din paradisurile fiscale, una din amenințările la adresa securității guvernelor, pentru a-și îndeplini misiunea de protecție a cetățenilor care respectă legea.

3. Descoperirea infectării cu viruși a computerelor unei centrale nucleare. În luna aprilie a anului trecut, s-a descoperit că o uzină nucleară din sudul Germaniei avea calculatoarele virusate cu scopul de a sustrage informații care să permită atacatorilor să preia controlul centralei. Uzina era situată în districtul Gunzburg, la circa 100 de kilometri nord-vest de Munchen și aparținea de RWE AG, al doilea producător de electricitate din Germania. RWE AG susținea însă că virusul nu prezenta o amenințare pentru sistemele de calculatoare ale uzinei nucleare întrucât facilitatea nu era conectată la Internet. Cu toate acestea, nu există nicio explicație despre modul în care au ajuns virușii în sistemul de calculatoare al uzinei nucleare.

2. Spionajul german acuză Rusia că ar fi în spatele ISIS online. În luna iunie, un raport al spionajului german susținea că așa-numitul *Cyber Caliphate*, o ramură hacker online a Statului Islamic, era de fapt o unitate rusească ingenios concepută pentru a-i permite Moscovei să atace ținte occidentale fără a primi vreo ripostă. *Cyber Caliphate* a apărut pentru prima dată la începutul anului 2014, pretinzând că operează ca o ramură online a ISIS. Raportul spionajului german susținea că *Cyber Caliphate* ar fi fost de fapt un proiect al unei unități notorii rusești, cunoscută ca APT 28 - *Pawn Storm* - dispunând de conexiuni cu spionajul rus. Constatările prezentate de spionajul german corespundeau și cu evaluărilor anterioare ale autorităților franceze și americane.

1. Spionajul rus ar viza tot mai mult politica internă a Statelor Unite. Expulzarea la finele anului trecut a 35 de diplomați ruși de către președintele american Barack Obama a fost o mișcare directă față de intruziunea în politica internă americană. Expulzarea a urmărit să prezinte așa-zisa campanie a Moscovei de amestec în alegerile prezidențiale ale SUA din 2016. Dar un alt scop al acesteia ar fi fost de a-l forța pe președintele ales Donald Trump, considerat pe larg ca fiind rusofil, să adopte o poziție. Președintele rus Vladimir Putin a afirmat că Moscova își rezervă dreptul de a răspunde, cu toate că ulterior nu a mai adoptat nicio măsură de ripostă. Răspunsul rușilor a fost cu totul neașteptat și necaracteristic, fiind un semnal că relațiile politice ruso-americane au intrat în ape încă neexplorate. Totuși, este de remarcat că, în acest caz, președintele ales al Americii s-a situat alături de Kremlin și nu de comunitatea de informații a propriei sale țări.

Aceasta ar putea anticipa un an 2017 excesiv de interesant nu numai din punctul de vedere al spionajului, ci și al relațiilor de ansamblu dintre cele două mari puteri.

TOP ZECE SPIONI AI RĂZBOIULUI RECE

Există două metode de evaluare a celor zece spioni de top din timpul Războiului Rece în care s-au confruntat Statele Unite cu Uniunea Sovietică. Una este de a estima prejudiciile provocate de agenții individuali, iar cealaltă se referă la aprofundarea studierii, pentru a afla cine a putut să facă posibile aceste cazuri majore de spionaj.

Aproape toți spionii din cuplurile de pe lista din finalul articolului s-au oferit să fie recrutați, după ce au intrat în Ambasada sovietică din Washington DC, pentru a-și oferi serviciile contra cost, în ciuda supravegherii fizice și tehnice a clădirii de către FBI.

Una dintre marile calități ale unui ofițer recrutor este să recunoască o potențială sursă autentică atunci când aceasta se prezintă pentru a-și oferi serviciile, iar alta este să reacționeze spontan într-o situație delicată, de o manieră care să genereze încredere posibilului viitor spion.

Rezultatele constituie mărturie despre eficacitatea abordării adoptate, iar în acest scenariu profesionistul remarcabil care s-a impus a fost Boris Solomatin, fostul rezident KGB, de la Washington, cel care a intuit că viitorul agent John Walker din Marina americană avea un potențial informativ uriaș, ce putea aduce servicii importante pentru interesele Uniunii Sovietice.

Când s-au întâlnit pentru prima dată, timp de două ore în octombrie 1967, Walker i-a înlăturat orice temeri lui Solomatin că ar fi un agent provocator al FBI-ului, datorită ofertei incredibil de valoroase ce o făcea: cardurile de cifrare ale mașinii de cifru KW-7, în folosință, utilizată pentru comunicațiile Flotei submarinelor dotate cu rachete balistice din Norfolk. Declanșarea unui „joc operativ” ar fi riscat să compromită o astfel de tranzacție vitală și de nerefuzat.

Intuiția lui Solomatin a fost corectă, iar Walker a devenit un spion activ, care a acționat timp de aproape 18 ani, până în anul 1985, când a fost arestat. Este considerat trădătorul care ar fi adus cele mai serioase prejudicii intereselor Statelor Unite ale Americii.

Ulterior, Solomatin a mai primit câteva propuneri, dintre care a reușit să recruteze cu un succes tot atât de mare pe un alt angajat al Marinei SUA, anume Glenn Michael Souther, după care a revenit la Moscova de unde s-a pensionat trei ani mai târziu la vârsta de 64 de ani.

Întrucât cazul lui Souther nu a fost prezentat în paginile revistei Periscop, iată pe scurt povestea sa. Glenn Michael Souther, cunoscut și ca Mihail Evghenievici Orlov, a fost un fotograf în USS Navy care a renunțat la cetățenia americană pentru a deveni cetățean sovietic în 1986.

La început, când a solicitat cetățenia sovietică, contraspionajul sovietic era confuz, suspectându-l de a fi fost trimis de CIA în misiune de spionaj pe teritoriul sovietic. Totuși, după ce sovieticii au realizat că nu exista nimic suspect în comportamentul său, l-au ridicat din gradul de subofițer la cel de maior și i-au permis să se stabilească în URSS, unde s-a căsătorit cu o rusoaică care preda limba engleză la o Universitate din Moscova. Trei ani după trădarea sa el s-a sinucis la vârsta de doar 32 de ani.

Angajat în Marina Statelor Unite, Souther se calificase ca fotograf și a fost trimis cu portavionul *Nimitz* în Italia, unde staționa Flota 6-a americană, căsătorindu-se cu o italiancă. În 1980 a fost recrutat pe motive ideologice de Boris Solomatin. În 1982 s-a retras din Marină pentru a studia literatura rusă la o universitate. Simultan a lucrat ca rezervist la Centrul de informații al Flotei Atlanticului din Norfolk, fiind repartizat la un laborator de procesare a fotografiilor făcute de sateliții de recunoaștere, având astfel acces la comunicații secrete.

În 1981, soția sa, de care se despărțise, l-a abordat pe un ofițer al Marinei pentru a-l informa că Souther era un spion. Aceste afirmații n-au fost luate în serios până când John Anthony Walker a fost arestat în 1985. A fost interogată de FBI dar n-a fost acuzat din lipsă de probe. Curând după aceea, în mai 1986, Souther a solicitat cetățenie sovietică.

Nu a mai apărut în public până în iulie 1988 când o televiziune sovietică a difuzat un interviu cu el în care vorbea despre deziluzia față de politica nucleară a Americii și despre dragostea sa pentru poetul rus Vladimir Maiakovski. De asemenea, critica mai multe operațiuni de spionaj americane la care luase parte, bombardarea Libiei în 1988 și dezastrul de la Cernobîl. Apoi, în Uniunea Sovietică s-a căsătorit cu o rusoaică cu care a avut o fiică.

A fost decorat cu Ordinul Prieteniei între Popoare și a fost unul dintre puținii agenți și defectori străini cărora li s-a acordat gradul de ofițer în KGB.

Însă, în iunie 1989, la vârsta de doar 32 de ani, Souther s-a sinucis prin asfixiere în garaj, zicalele sugerând că suferise o depresie întrucât trăia departe de locurile natale.

La moartea sa a fost elogiata de Vladimir Krucikov, președintele KGB, care l-a considerat un agent foarte important.

Revenind la tema articolului, se apreciază că, după toate standardele, Solomatin a fost un recrutor cu rezultate extraordinare, egalat probabil doar de Viktor Cerkașin, un expert în contraspionaj și loțiitor al rezidentului din Washington, responsabil pentru coordonarea lui Aldrich Ames și apoi a lui Robert Hanssen.

Fiind extrem de abil, Cerkașin a reușit să coordoneze doi indivizi extrem de capabili care nu aveau nevoie de lecții despre cum să se protejeze în realizarea operațiunilor de spionaj.

În timp ce Walker și rețeaua sa, compusă dintr-un prieten și trei membri ai familiei sale, au compromis într-o proporție substanțială sistemul de descurajare nucleară al NATO, dezvăluind secretele submarinului nuclear Trident, Hanssen și Ames, separat și în mod independent, au trădat zeci de operațiuni secrete, anulând o mare parte a acțiunilor FBI și CIA.

Totuși, accesul lor era oarecum restricționat la propria lor lume secretă, în contrast cu Adolf Tolkacev, inginerul aeronautic sovietic care l-a abordat pe ofițerul CIA John Guilsher la Moscova. Fiind un membru experimentat al stației CIA din capitala sovietică, condusă de Gus Hathaway, Guilsher și-a dat seama că dorința nestăvilită a lui Tolkacev de a intra în contact cu CIA era adevărată și, prin urmare, l-a recrutat și a început o relație care se va dovedi eficace pentru neutralizarea sistemelor electronice de radar de ultimă generație ale avioanelor MiG și Suhoi.

Guilsher și Hathaway cunoșteau pericolul infiltrării unei cârțițe de către adversarii lor pentru a cunoaște activitatea CIA din cadrul ambasadei, dar judecând modul cum ar fi putut folosit Tolkacev în mod eficient în jocul operativ, au acceptat ca timp de șapte ani proiectantul de avioane să transmită secretele la care se lucra în institut unui succesiv vorbitor fluent de rusă, care a preluat legătura cu acesta. Guilsher însuși era un urmaș al unui rus alb, iar CIA avea tradiția atragerii de persoane ale căror familii fuseseră forțate să părăsească țara de către bolșevici.

George Kisevalter, un coleg al lui Guilsher, a fost un alt ofițer de caz remarcabil care figurează pe această listă. Kisevalter se născuse la Sankt Petersburg dar a ajuns de copil la New York și a intrat în CIA în anul 1951.

După doi ani i s-a încredințat sarcina de a coordona legătura cu un ofițer GRU, maiorul Piotr Popov la Viena, dar cea mai mare performanță a sa a constituit-o dirijarea unei alte surse valoroase din GRU, bine-cunoscutul Oleg Penkovski, care a reușit să sustragă planurile rachetelor sovietice în anul de după criza rachetelor din Cuba.

Un alt colonel sovietic care a fost de acord să spioneze pentru americani cam în aceeași perioadă a fost Dmitri Poliakov, loțiitorul rezidentului GRU din reprezentanța diplomatică sovietică de pe lângă

Națiunile Unite din New York. Dè la recrutarea sa de către John Mabey din FBI în ianuarie 1962, spionul cu numele de cod Top Hat a furnizat importante materiale clasificate, rămânând nedetectat timp de 23 de ani.

O performanță impresionantă a realizat Tony Brooks care l-a recrutat pe Oleg Lialyn în 1972. Membru al rezidenței KGB din Londra din cadrul misiunii comerciale, Lialyn era într-o relație intimă cu secretara sa, atunci când Brooks a reușit să-l influențeze și să-l determine „să schimbe părțile”, devenind un spion activ.

Deși nu a acționat mult timp, doar opt luni de zile, impactul său a fost de durată, făcându-l pe Brooks o legendă, care deja se bucura de un respect deosebit în lumea secretă și datorită activității sale în cadrul rezistenței franceze din timpul războiului.

Exfiltrarea, o metodă esențială de extragere a unui agent clandestin dintr-un mediu ostil, a fost cea care i-a salvat viața lui Oleg Gordievski în anul 1985, atunci când Viscont Asquith, șeful stației din Moscova l-a extras pe ofițerul KGB trecându-l granița finlandeză. La fel a procedat și ofițerul CIA David Forden, care a reușit să-l scoată în noiembrie 1981 pe reputatul agent, colonelul Ryszard Kuklinski, ascunzându-l într-o mașină cu număr diplomatic, transportându-l de la Varșovia în Berlinul occidental.

Desigur, s-au înregistrat și eșecuri în sprijinirea unor agenți valoroși să fugă, așa cum a fost cazul lui Leonid Kvasnikov, când a aflat că importantul spion atomist Klaus Fuchs se afla în primejdie, fiind trădat de o cârțiță din Centrul de cercetări atomice de la Harwell, în urma căreia savantul executa o sentință de închisoare îndelungată.

Cu toate acestea, activitatea sa de spionaj a oferit Kremlinului cunoștințele pentru fabricarea unei bombe nucleare mai repede decât anticipau analiștii occidentali.

Iată clasamentul întocmit de unele publicații de specialitate pentru cele mai importante cupluri de ofițeri de legătură și agenți care au acționat în perioada deosebit de fierbinte a Războiului Rece:

- 1 Boris Solomatin - John Walker
- 2 John Guilsher - Adolf Tolkachev
- 3 George Kisevalter - Oleg Penkovsky
- 4 John Mabey - Dmitri Polyakov
- 5 Vasili Dozhdalev - George Blake
- 6 Tony Brooks - Oleg Lyalin
- 7 David Forden - Ryszard Kuklinski
- 8 Viktor Cerkașin - Aldrich Ames, Robert Hanssen
- 9 Leonid Kvasniko - Klaus Fuchs
- 10 Viscount Asquith - Oleg Gordievsky

CRIPTOGRAFIA ÎN TIMPUL RĂZBOAIELOR VIETNAMULUI CU FRANCEZII ȘI AMERICANII

După Declarația de Independență a Vietnamului din 2 septembrie 1945, țara a suferit două lungi și brutale războaie, primul împotriva francezilor și apoi contra americanilor, înainte ca, în cele din urmă, în 1975, să devină o țară unificată, eliberată de dominația colonială. Doi specialiști criptologi, Phan Dongg Hieu și Neal Koblitz și-au propus să examineze rolul criptologiei în aceste două războaie, o temă cu totul necunoscută publicului din țara noastră.

Cu tot imensul decalaj tehnologic față de inamicii lor, specialiștii în comunicații cifrate din Frontul de Eliberare Națională al Republicii Democratice Vietnam au înregistrat succese considerabile atât în protejarea criptografică a propriilor comunicații, cât și în obținerea unor secrete tactice și strategice ale inamicilor prin decriptarea mesajelor acestora. Probabil că este surprinzător de aflat că în ambele războaie a existat un echilibru al vietnamezilor față de oponenții lor.

În general vorbind, cunoștințele criptografice și procedeele practice de realizare a criptării mesajelor erau de un înalt nivel la comandamentele centrale, însă realizarea comunicațiilor tactice pe teren a fost deficitară, existând multe deficiențe de ambele părți.

Mai are vreo relevanță istoria criptologiei din timpul războaielor Vietnamului cu Franța și Statele Unite pentru cei care lucrează în domeniul secretizării informațiilor în secolul XXI? Anii 1945-1975 sunt anteriori criptografiei cu chei publice, ai DES-ului și Internetului. Cu toate acestea, există câteva motive pentru care această istorie trebuie relatată și în zilele noastre.

În primul rând, victoriile care i-au luat prin surprindere și i-au șocat pe mulți din Occident, ale unui popor rudimentar în fața a două țări industrializate occidentale și-au pus amprenta pe evenimentele din secolul trecut. Umilirea francezilor la Dien Bien Phu din primăvara anului 1954 a marcat începutul sfârșitului colonialismului francez; aceasta i-a inspirat și pe alții, în special pe cei din nordul Africii care sufereau sub povara colonialismului francez și care au reușit să-și obțină independența câțiva ani după aceea.

În mod similar, alungarea armatei americane din sudul Vietnamului la 30 aprilie 1975, a fost pentru prima dată când Statele Unite erau învinse decisiv într-un război care i-a încurajat enorm pe alții, în special pe cei din America Latină, care luptau împotriva hegemoniei americane.

O explicație pentru victoriile vietnamezilor este că aceștia beneficiau de tradiția de două milenii, începând cu cea a rebeliunii împotriva dominației chineze conduse de surorile Trung în anii 40 ai erei noastre, de rezistență împotriva invaziei și ocupației străine.

Sacrificiile uriașe ale acestui popor doritor să-și apere țara, împreună cu gândirea strategică sofisticată a unor lideri precum Ho Și Min și Ho Ngyen Giap, au permis vietnamezilor să învingă mașini militare de război cu mult mai puternice tehnologic.

Având în vedere această analiză s-ar putea crede că, dacă am fi privit doar la partea tehnologică a războiului - și îndeosebi la comunicațiile informațiilor secrete - ar fi trebuit să aflăm că Viet Minh (numele Frontului care lupta pentru independența față de francezi), Frontul de Eliberare Națională (NFL) și Republica Democrată Vietnam (DRVN) trebuiau să fi fost constant și categoric depășite de expertiza și nivelul tehnic al echipamentelor și armamentelor francez și american.

Cu toate acestea adevărul este mult mai complex și anume că, în cursul războaielor cu francezii și americanii, a existat o surprinzătoare simetrie între beligeranți atât în domeniul „*informațiilor din semnale*” (SIGINT), cât și în cel al „*securității informațiilor*” (COMSEC).

Au existat succese dramatice și eșecuri majore pentru toți beligeranții, astfel că, probabil, lecția care trebuie să fie desprinsă din confruntările SIGINT și COMSEC din cursul acestor războaie coloniale din Indochina, ar fi că elementul uman a fost primordial iar cel tehnic a fost subsidiar. Ar fi acesta un adevăr care să se aplice și criptografiei din zilele noastre?

Într-adevăr, dacă se poate extrage un unic și scurt mesaj din cursul clasic de o mie de pagini despre ingineria securității (a lui Anderson, 2008), vom vedea că factorul uman este tot atât de central pentru securitatea cibernetică în era Internetului, la fel cum a fost pentru securitatea comunicațiilor pe timpul războaielor din vremurile anterioare. Un al doilea motiv pentru a fi interesați de istorie este că aceasta trebuie să ne învețe umilința. Necesitatea acestei calități pentru a putea realiza progresul științific și intelectual era bine cunoscută în vremurile vechi.

În capitolul 13, versetele 8-12 ale „*Bhagavad Gita*” (Cântecul divin – vechi text epic sanscrit – nota trad.), aflăm că între calitățile necesare pentru cunoaștere, în primul rând se află cuvântul Amaanutvanm, „*umilință*” în sanscrită. Din păcate, în epoca noastră de auto-promovare și publicitate, în goana frenetică de a obține subvenții pentru lucrări publicate, multe comunități de cercetare științifică – inclusiv din domeniul criptologiei – au uitat această lecție a istoriei și ar fi necesar să fie reamintită.

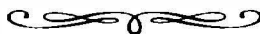
Uneori istoria joacă feste crude criptologilor care-și supraestimează propria inteligență. Acesta este un al treilea sens în care povestea criptologiei din cursul războaielor din Vietnam are relevanță pentru noi astăzi. Cercetătorii din acest domeniu cred că criptologia ar dispune de marele potențial de a-l apăra pe „*little guy*” (individul obișnuit) împotriva puternicelor agenții guvernamentale și a corporațiilor gigantice. Cu certitudine, acesta este punctul de vedere al unor pionieri ai criptologiei moderne precum Whit Diffie și David Chaum în lucrarea „*Criptografia în cursul războaielor francez și american din Vietnam*”, precum și Phil Zimmerman („*Confidențialitate destul de bună*”) sau Jon Gilmore (unul din fondatorii „*Fundației Frontierei Electronice*”).

Din aceste puncte de vedere optimiste, criptologia ar putea fi precum praștia pe care David o folosea pentru a-l doborî pe uriașul Goliat. După cum arăta Nguyen Thi Binh, conducătoarea delegației guvernului revoluționar provizoriu al Vietnamului de Sud la Convorbirile de pace de la Paris din anii 1969-1973, nu ar exista exemplul modern mai bun pentru o luptă între David și Goliat decât războaiele din Vietnam la care ne-am referit.

În cele din urmă, mai există și un al patrulea motiv pentru a ne interesa această istorie. Criptografia modernă este dominată de Statele Unite și multe țări doar urmează această superputere mondială și importă modelele criptografice ale Occidentului. Acest lucru este regretabil.

Documentele sustrate de Edward Snowden arată pericolul care există în asemenea proceduri și necesitatea ca fiecare țară să dispună de o expertiză independentă pentru a dezvolta criptologia și în alte părți ale lumii. De aceea, este util să se studieze puternicele tradiții criptografice care există în diferite părți ale lumii, precum Asia.

Cunoștințele acestor istorii pot oferi popoarelor din actualele țări în curs de dezvoltare încrederea în necesitatea de a se desprinde aproape în totalitate de dependența și importarea de cunoștințe și produse din acest domeniu tehnologic de vârf și nu numai.

**CULTURA DE SECURITATE,
CULTURA POLITICĂ**

140 DE ANI DE LA CUCERIREA INDEPENDENȚEI DE STAT A ROMÂNIEI

Dr.ist. Ion Constantin

Proclamarea independenței de stat a României în urmă cu 140 de ani a fost apogeul unei strategii bine gândite în toate detaliile ei, fiind practic o nouă expresie a politicii românești de a pune Europa în fața faptului împlinit. Dând curs dorinței cetățenilor, armatei, opiniei publice, grupurilor politice și guvernului, pe 9 Mai 1877, în fața Adunării Deputaților de la București, Mihail Kogălniceanu, ministrul român de externe, în aplauzele deputaților și ale mulțimii care participa la dezbateri, declara: „*Suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare..., suntem o națiune liberă și independentă*”. A doua zi, 10 mai, actul a căpătat putere de lege prin semnarea lui de către principele Carol I.

Guvernul român a hotărât încetarea plății tributului de 914.000 lei, suma fiind direcționată către bugetul apărării. Tot cu această ocazie a fost instituit ordinul național Steaua României cu 5 clase, care trebuia să fie acordat tuturor cetățenilor care se distingueau pe timp de pace sau război.

Theodor Aman – Proclamarea independenței

Proclamarea independenței naționale și declararea stării de război între România și Poarta Otomană, înlăturarea raporturilor de vasalitate au avut un puternic ecou la toți românii, inclusiv la cei din Bucovina, Transilvania și Banat. Odată proclamată, independența trebuia consfințită pe câmpul de luptă și impusă Europei pentru a fi recunoscută.

Guvernul român, prin agenții săi diplomatici, a cerut guvernelor europene să recunoască independența României.

Turcia a declarat că își păstrează „drepturile intacte” asupra României. Guvernul englez cerea puterilor europene să ia măsuri energice de pedepsire a României pentru încălcarea tratatelor. Oficialitățile franceze au primit cu răceală vestea proclamării independenței României. Germania impunea României să plătească pe acționarii unui consorțiu german, care construisese o cale ferată. Austro-Ungaria a adoptat o atitudine rezervată, recomandând și celorlalte țări europene să ia o hotărâre abia după război. La rândul ei, Italia a păstrat, oficial, o oarecare rezervă, deși își exprima simpatia față de proclamarea independenței României. Doar Rusia a acceptat independența ca un fapt împlinit.

În iunie 1877 a început războiul ruso-otoman pe 2 fronturi, unul în Balcani și altul în Caucaz. De menționat că, înainte de începerea luptelor, Imperiul Rus nu s-a arătat deloc interesat să coopereze activ cu România în acțiunile de război, ceea ce ar fi îndreptățit Principatele Unite să participe și la tratativele de pace care ar fi pus capăt conflictului.

Atacurile rușilor au fost respinse cu pierderi foarte mari de apărarea foarte hotărâtă a turcilor. Într-o telegramă cifrată, marele duce Nicolae s-a adresat principelui Carol I cerându-i ajutorul: „*Turcii, adunând cele mai mari mase de trupe la Plevna, ne zdrobesc. Rog să faci fusiune, demonstrațiune și, dacă se poate, să treci Dunărea cu armata după cum dorești. Între Jiu și Corabia demonstrațiunea aceasta este neapărat necesară pentru înlesnirea mișcărilor mele.*”

Principele Carol I a acceptat propunerea marelui duce Nicolae să devină comandantul suprem al trupelor ruse și române de la Plevna. Condițiile de cooperare urmau să fie discutate ulterior.

În seara zilei de 19 iulie, noi unități române au traversat Dunărea, iar artileria de pe malul stâng al fluviului și-a intensificat bombardamentele. În plus, Armata Română a fost reorganizată pe 23 iulie în vederea îndeplinirii noilor sarcini.

Cele două părți au convenit ca la baza cooperării să fie pusă respectarea unității de comandă a armatei române, iar la Plevna să se constituie o singură grupare ruso-română numită „*Armata de vest*”, pusă sub comanda principelui Carol I.

Până pe 25 august, trei divizii române s-au alăturat Armatei de vest. În această zi, Consiliul de război aliat a hotărât să fie lansat un al treilea asalt asupra Plevnei pe 30 august 1877.

Prin cucerirea Plevnei, după aproape cinci luni de lupte crâncene, s-a încheiat cea mai grea etapă a războiului, iar victoria finală a armatelor române și ruse a devenit sigură și iminentă. Trupele aliate au capturat peste patruzeci și cinci de mii de prizonieri turci.

Nicolae Grigorescu – *Atacul de la Smârdan*

După căderea Plevnei, s-a trecut la cucerirea Vidinului, după ce izbânda de la Rahova aparținuse în întregime armatei române. La 15 ianuarie 1878, artileria română de pe ambele maluri ale Dunării a început un bombardament puternic asupra Cetății Vidin. La 22 ianuarie s-a încheiat un armistițiu între Rusia și Turcia, în urma căruia, la 11 februarie 1878, Izzat-Pașa

a primit de la Constantinopol ordinul de a preda armatei române cetățile Vidin și Belogragic.

La 12 februarie, trupele române au intrat în Vidin. Era pentru prima dată de la zidirea acestei cetăți când în interiorul ei pătrundea o armată străină. Ocuparea Vidinului și Belogragicului au constituit cele din urmă acte de război ale trupelor române în această campanie. Acțiunile militare din zona Vidin încheie în mod glorios șirul luptelor seculare purtate de oștile române împotriva ocupanților otomani.

Pe 8 octombrie 1877, armata română și-a făcut intrarea triumfală pe Podul Mogoșoaiei din București. Contribuția armatei române în acest război a fost admirabilă și de necontestat. Generalul turc care a luptat la Plevna, Valentine Baker Pacha, aprecia că „*Nu se poate tăgădui de nici un istoric militar imparțial că, fără ajutorul forțelor române, întreaga armată rusă, care lupta la nord de Balcani, ar fi fost inevitabil bătută la Dunăre*”.

Prin Tratatul de la Berlin, din 13 iulie 1878, marile puteri europene au recunoscut independența României, în a cărei componență intrau Delta Dunării, Insula Șerpilor și Dobrogea, până la linia de la est de Silistra - sud de Mangalia. S-a decis, în schimb, ca Rusia să preia județele din sudul Basarabiei (Cahul, Ismail, Bolgrad), care reîntraseră în componența Moldovei după Războiul Crimeii prin prevederile Tratatului de la Paris din 1856. Încă pe timpul negocierilor, Principele Carol I a fost profund nemulțumit de turnura nefavorabilă a acestora.

Otto von Bismarck a reușit să-l convingă pe principe să accepte acest aranjament, care oferea noi oportunități României din punct de vedere economic datorită accesului la Marea Neagră și controlului asupra traficului pe Dunăre. Țarul și-a încălcat promisiunea pe care o făcuse de a respecta integritatea teritorială a României și a anexat sudul Basarabiei de la aliatul care tocmai îi salvase campania, justificând raptul teritorial cu „*argumentul*”

că ar fi fost „o chestiune de onoare personală”. După cum remarca marele poet Mihai Eminescu, „România este singurul aliat în primejdie de a fi dezmembrat chiar de aliatul ei, după ce au încheiat cu el o convenție prin care i se garantează integritatea teritorială”.

Rusia a devenit, astfel, stăpâna întregii Basarabii, iar România, aliata Imperiului rus și câștigătoare a războiului de independență contra Turciei pierdea de fapt teritoriul propriu, oferindu-i-se în schimb, drept „compensație”, străvechea provincie românească Dobrogea. Paradoxul istoriei apărea și de această dată, căci eventuala victorie a Turciei ar fi însemnat revenirea Basarabiei la vechea ei matcă.

Participarea victorioasă și eroică a poporului român la Războiul din 1877-1878 a avut o adâncă semnificație morală asupra românilor, a ridicat conștiința națională, a creat națiunii române o stare de spirit optimistă, încrezătoare în forțele sale și în perspectiva întregirii naționale a patriei.

Semnificativ este faptul că Independența României n-a fost obținută prin bunăvoința puterilor europene, ci prin lupta eroică și prin jertfele de sânge ale ostașilor români, prin contribuția maselor populare, care au sprijinit și au dus greul războiului. Eroismul dorobanților (al „*curcanilor*” – cum li se spunea în 1877) a fost immortalizat în documentele și presa vremii, precum și în versurile nemuritoare ale unor poeți români, dintre care îi menționăm pe V. Alecsandri, cu poezia „*Peneș Curcanul*” și pe G. Coșbuc cu poezia „*O scrisoare de la Muselim-Selo*”. La rândul său, marele pictor Nicolae Grigorescu a glorificat eroismul ostașilor români în pânza sa „*Atacul de la Smârdan*”.

Mai târziu, în amintirea marilor bătălii din Războiul de Independență, cele patru mari artere ale Bucureștiului au fost botezate Calea Victoriei, Calea Griviței, Calea Plevnei și Calea Rahovei. Cucerirea independenței naționale a constituit, fără îndoială, un eveniment de importanță crucială în dezvoltarea României moderne.

La 9 Mai, când sărbătorim mai degrabă Ziua Europei decât Independența României cucerită cu atâtea sacrificii, nu putem să nu ne amintim de cuvintele lui Mihai Viteazul : „Europa? Unde era Europa când am avut nevoie?”.

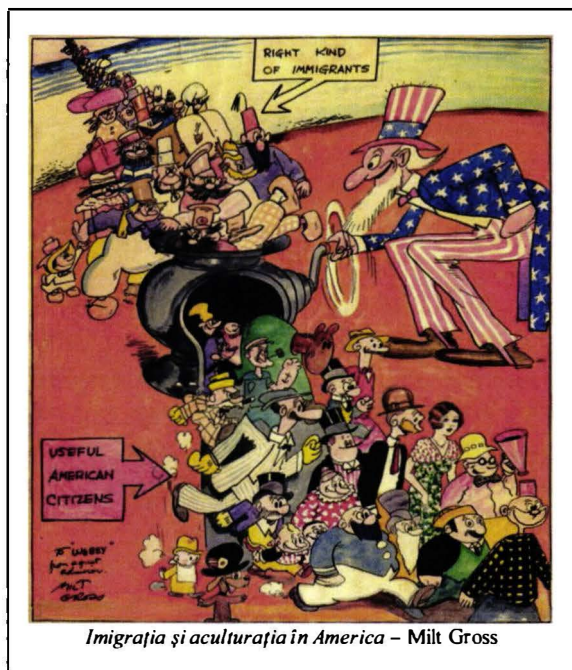

ACULTURAȚIA ȘI COMUNITĂȚILE SUSPENDATE

Alexandru Botez

În contextul acțiunilor teroriste care au loc în Europa Occidentală, a căror frecvență și amploare sunt în vizibilă creștere, constatăm o sporire a preocupărilor privind stabilirea cauzelor reale ale acestui fenomen și identificarea unor măsuri de prevenire eficiente.

În numărul anterior al Revistei *Periscop* am adus în atenția cititorilor noștri conceptul de aculturație, respectiv ansamblul transformărilor care trebuie să aibă loc în cadrul grupărilor etnice și religioase minoritare dintr-un stat-națiune, ca urmare a contactului permanent cu populația majoritară, vizând integrarea și asimilarea lor cât mai rapidă și definitivă în societatea-gazdă.

Imigrația și aculturația în America – Milt Gross

Fără aculturație, susține Andrew Michta – decanul Colegiului pentru Studii Internaționale și de Securitate, din cadrul Centrului European de Studii de Securitate George C. Marshall, profesor de problematică a securității naționale din cadrul Colegiului Naval de Război al Statelor Unite, perspectiva unei Europe în care să coexiste pașnic o multitudine de comunități etnice și religioase minoritare, delimitate de valorile spirituale, istoria, limba, comportamentul și obiceiurile majoritarilor, bazându-se însă exclusiv pe noțiunea abstractă

a drepturilor universale ale omului – este o UTOPIE.²⁰

Rezistența față de aculturație sau chiar respingerea ei generează tensiuni și fricțiuni între populația majoritară și comunitățile de minoritari existente în aproape toate țările europene. Acestea, de regulă, s-au limitat la obținerea de privilegii, promovarea unor aspirații autonomiste, separatiste sau chiar secesioniste și, cel mai adesea, au mascat pretențiile revizioniste sau expansioniste ale statelor vecine în care conaționali lor sunt majoritari. Sunt însă puține exemplele când au degenerat în conflicte (război civil) sau acte de terorism sistematice.

Această situație s-a schimbat dramatic după venirea în Europa, în special în Germania, Franța, Marea Britanie și Italia, a emigranților musulmani din Orientul Mijlociu. Preluând exemplul comunităților etnice și religioase existente și încurajați de ideologia progresistă (multiculturalism, drepturile omului, corectitudine politică etc.), aceștia și-au constituit rapid propriile comunități etnice și religioase, trăind într-o lume paralelă cu cea a societăților care i-au găzduit.

Spre deosebire însă de minoritarii autohtoni, care trăiesc de sute de ani alături de populația majoritară și cu care împărtășesc valori apropiate, iar diferențele economice, de tradiții și obiceiuri nu sunt semnificative, comunitățile de musulmani constituite în ultimele decenii în Europa sunt formate în cea mai mare parte din oameni pentru care valorile creștine sunt străine, aceștia respingând în mare măsură modul de viață, tradițiile și obiceiurile populației din țările-gazdă în ansamblul lor.

Cauzele fundamentale ale escaladării valului de acțiuni teroriste jihadiste din Europa nu sunt inegalitățile economice, rasismul sau islamofobia autohtonilor. Deși islamismul radical oferă justificări ideologice teroriștilor jhadiști, factorul determinant al acestora este apariția și permanentizarea unor „comunități suspendate” în interiorul statelor europene. Pe măsură ce aceste enclave etnice, religioase și culturale se consolidează, ele se deconectează tot mai mult de comunitatea națională majoritară, legăturile de afaceri curente devenind adesea singura formă de contact cu țara care-i găzduiește. S-a ajuns astfel în situația în care, după cum relevă Andrew Michta într-un nou eseu publicat în *The National*

²⁰ Andrew A. Michta, *Aculturația este cheia integrării* („Acculturation Is Key to Integration”), din 30.12.2016, *The National Interest* (<http://www.the-american-interest.com/2016/12/30/acculturation-is-key-to-integration/> - accesat la 03.01.2017)

*Interest*²¹: „Cei care locuiesc în aceste comunități suspendate își trăiesc întreaga lor viață interacționând doar cu imigranți ca și ei, însușindu-și atâtea cunoștințe din limba țării gazdă, cât au nevoie pentru a face o afacere sau să comunice cu instituțiile de stat. Ca urmare, cel mai adesea, chiar și a doua sau a treia generație de acești imigranți nu are sentimentul că face parte din națiunea mai mare în interiorul căreia trăiesc și din care ar trebui să facă parte prin integrarea într-un sistem politic, economic și social democratic.”

„Altfel spus – mai relevă profesorul Michta - imigranții care sosesc acum în Europa nu se confruntă cu necesitatea urgentă de aculturalizare pentru a supraviețui și prospera. Aceștia au posibilitatea să se alăture unor diaspore insulare etnice sau religioase și să rămână acolo timp de generații. Spre deosebire de comunitățile de emigranți din Statele Unite din trecut – în care «Mica Italie» sau comunitățile de irlandezi din Boston, cele de polonezi din Detroit sau de germani din Milwaukee serveau ca o trambulină pentru asimilarea imigranților într-o cultură mai mare – comunitățile suspendate din Europa au renunțat la acest model tradițional al imigranților de generația a doua, care, de regulă, păraseau locurile unde se născuseră pentru a se integra în societatea predominantă a țării gazde.”

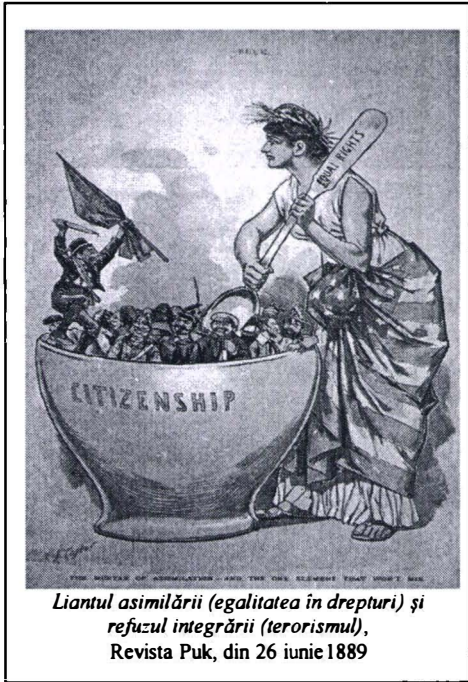
Apariția acestor enclave, consolidate de ideologia multiculturalismului promovată de o mare parte a elitelor europene, vizează crearea unor grupări etnice și religioase identitare ușor de manipulat politic, concomitent însă și cu destructurarea sistematică a moștenirii culturale creștine, precum și a valorilor naționale și occidentale. Aceasta a dus la fracturarea națiunilor europene și la slăbirea critică a sentimentului responsabilității individuale și comune a cetățeanului european.

În ciuda nemulțumirii și îngrijorării tot mai evidente a populației majoritare din țările europene, politicienii și cea mai mare parte din mass-media (în orice caz, cvasitotalitatea celei cu cea mai mare audiență) ridică în slăvi multiculturalismul și chiar susțin toleranța absolută a culturilor celor care nu sunt născuți pe teritoriul țării gazdă.

De asemenea, în ciuda amplificării fluxurilor emigraționiste necontrolate și a unor valuri de imigranți tot mai mari, guvernele din principalele țări europene acordă în continuare atenție prioritară intereselor comunităților etnice și religioase ale minoritarilor și neglijează vădit

²¹ Andrew A. Michta, „Comunitățile suspendate” ale Europei («Europe's “Suspended Communities”»), din 06.06.2017, *The American Interest* (<https://www.the-american-interest.com/2017/06/06/europes-suspended-communities/> - accesat la 07.06.2017)

impactul pe care-l au comunitățile suspendate de imigranți asupra coeziunii societății din țările-gazdă.

În opinia profesorului Michta: „Comunitățile suspendate încetinesc procesul de aculturație al imigranților și ca urmare slăbesc legăturile dintre cetățeni din cadrul societății. În epoca noastră în care politicile identitare sunt dominante, elitele politice din Occident evită deliberat să discute despre necesitatea aculturației în ce privește comunitățile de imigranți, în special a celor de a doua sau a treia generație, în mare parte datorită temerilor de a fi etichetate intolerante sau rasiste. Rezultatul evident al acestei atitudini este accentuarea înstrăinării membrilor comunităților suspendate și pierderea importanței până chiar la dispariție a valorilor culturale naționale.”

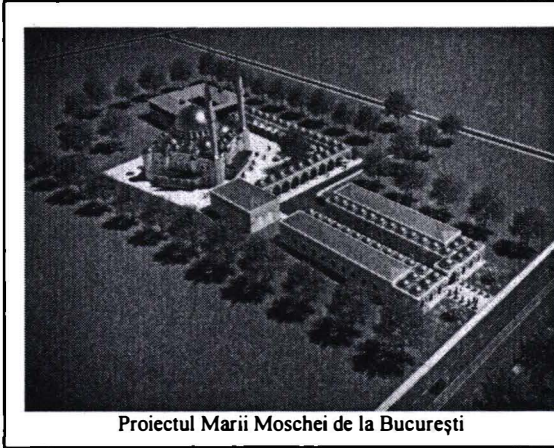
În prezent, politicile privind imigrația din Europa reflectă în primul rând neasumarea unui răspuns la întrebarea fundamentală privind ce va urma, respectiv vor continua noii imigranți să-și creeze diaspore insulare sau se vor integra în națiunile gazdă, acceptând valorile acestora și îmbrățișând atributele unei cetățenii democratice?

Acuitatea acestei chestiuni este accentuată de diferențierea tot mai pronunțată dintre politica imigraționistă greșită promovată în Europa Occidentală, unde 5 decenii de imigrație musulmană au schimbat deja semnificativ structura etnică a societăților din Franța, Germania și Marea Britanie și poziția adoptată de noile state membre UE, compuse în marea lor majoritate din societăți monoetnice din Europa postcomunistă.

Acestea din urmă resping ideea că solidaritatea UE presupune preluarea fără discernământ a tuturor modelelor din Europa Occidentală, în special a multiculturalismului și încurajarea imigrației necontrolate.

În aceste condiții, a devenit de maximă urgență adoptarea în toate statele europene a unui set de principii și linii directe care să definească clar fenomenul imigrației și statutul comunităților suspendate (inclusiv cel al minoritarilor etnici și religioși ne-musulmani) și care să asigure

supraviețuirea statelor-națiune și implementarea valorilor fundamentale ale acestora.

Proiectul Mării Moschei de la București

Referindu-se strict la valul de emigranți cu care se confruntă în prezent Europa Occidentală, profesorul Michta este de părere că „*aceste politici noi trebuie să cuprindă o educație civică atotcuprinzătoare și profundă ca o condiție a acordării cetățeniei, însușirea prioritară a limbii și istoriei națiunii-gază și nu numai cea a identității de grup așa cum predomină acum în programele*

de învățământ școlar, insistându-se ca emigranții să asimileze cultura națională a majoritarilor.”

Magnitudinea și provocările actualului val de migrație precum și a amenințărilor teroriste cu care se confruntă Europa fac imperativă elaborarea de către guvernele europene, dar și la nivelul Uniunii Europene, a unor politici de control al imigrației prin care să fie eliminate comunitățile suspendate și să se realizeze integrarea deplină a membrilor acestora în societățile țărilor gazdă.

A MURIT UNIFICATORUL GERMANIEI

Prof. univ. dr. Emil Constantinescu

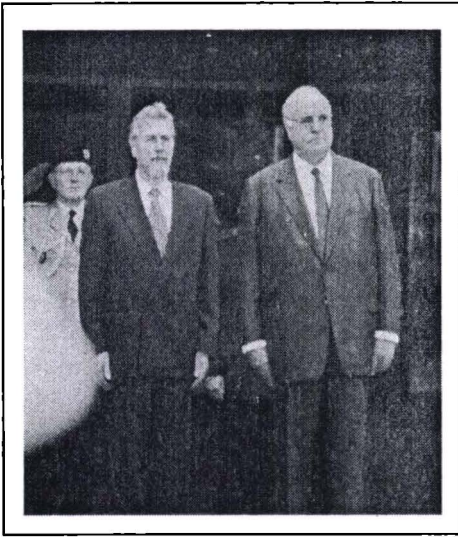
Am aflat cu profundă tristețe că ne-a părăsit Helmut Kohl, fostul cancelar federal al Germaniei, o mare personalitate a familiei marilor lideri ai anilor '90, un om politic cu excepționale calități spirituale și morale.

Cancelarul Kohl va rămâne în istoria Europei prin contribuția sa la remodelarea Alianței Nord-Atlantice și a Uniunii Europene în corelație cu marea provocare pe care a reprezentat-o sfârșitul Războiului Rece și simbolul acestui final – prăbușirea Zidului Berlinului. Transformarea unui vis în realitate poate apărea când o personalitate istorică trezește popoarelor energii nebănuite. Fermitatea cu care Helmut Kohl a refuzat să se resemneze, îndrăzneala și vizionarismul său au inspirat nu doar pe germani, ci întreaga Europă în a înțelege ce extraordinară fereastră de oportunitate se deschidea odată cu inaugurarea politicii de perestroika și glasnost pe care Mihail Gorbaciov o impusese osificatului aparat birocratic al URSS. În calitate de cancelar al Republicii Federale Germania, a înțeles mai bine decât alți lideri occidentali semnificația evenimentelor din URSS, dar mai ales datorită excepționalei lui capacități de previziune strategică, Kohl a deschis dialogul referitor la reunificarea germană în chiar momentele în care Zidul Berlinului se prăbușea, în noiembrie 1989. Neclintit, el a reușit ceea ce părea imposibil, anume să convingă Rusia, dar și Polonia, Franța, Marea Britanie și SUA, la început reticente, precum și Alianța Nord-Atlantică și Uniunea Europeană, că reunificarea germană nu e doar o datorie a Europei față de trecut, ci și o garanție a progresului viitor.

Principalul beneficiar al acestui remarcabil cumul de calități rămâne poporul german, pe care cancelarul Kohl l-a servit cu devotament neclintit întreaga sa viață. Dar, alături de Germania, întreaga Europă, și îndeosebi statele membre ale Uniunii Europene, au beneficiat de aportul acestei personalități pline de forță care nu a încetat să fie Helmut Kohl. Contribuția sa la remodelarea marilor organizații care structurează noul spațiu de democrație al Europei a fost și a rămas decisivă, iar căderea Zidului Berlinului și reunificarea Germaniei s-au constituit în catalizatorul redesenării Uniunii Europene. Rolul capital pe care Germania cancelarului Kohl și a succesorilor săi l-a jucat în lărgirea Uniunii Europene spre limita

de est și sud-est a continentului european va fi evocat de cărțile de istorie pentru generațiile viitoare din această parte a Europei.

Pentru mine, va rămâne gravat în memoria personală așa cum l-am cunoscut. Am avut ocazia să-l întâlnesc personal încă din octombrie 1994 când am fost invitat de Helmut Kohl la Munchen, la lansarea campaniei electorale a CSU în Bavaria. M-a impresionat atunci forța discursului său și l-am văzut neclintit ca un munte în fața furtunilor vremii. În octombrie 1995 am fost din nou invitat de cancelarul Kohl la aniversarea a 50 de ani de la înființarea CDU, ocazie cu care mi-a urât succes în alegerile prezidențiale din România programate în anul următor

În 1997 aceste întâlniri au dobândit cu totul altă pondere și responsabilitate: nu mai eram un reprezentant al societății civile și al opoziției democratice, ci pledam, ca președinte al României, în fața celor mai puternici lideri ai lumii, în favoarea integrării României în NATO și UE. La 7 februarie 1997, am făcut o vizită de câteva ore la Bonn, cu scopul exclusiv de a-l întâlni pe Helmut Kohl pentru a-i expune argumentele mele referitoare la integrarea României în primul val în NATO și a-i solicita un ajutor pentru redresarea economică a României.

Prin modul în care a formulat angajamentul său a fost clar pentru mine că era motivat de un principiu esențial: solidaritate europeană și franco-germană. A fost un nou prilej pentru cancelarul Kohl de a reafirma profunda sa convingere cu privire la viitorul unificării europene și coeziunii euroatlantice ca expresie superioară a solidarității continentului pentru pace și progres. A ajutat apoi România nu atât prin declarații, ci prin fapte și măsuri care au susținut stabilitatea economică și financiară a României la începutul unor reforme dificile și dureroase, precum și integrarea României în NATO și U.E. La summit-ul NATO de la Madrid, într-un moment de impas provocat de veto-ul președintelui Franței, Jacques Chirac, împotriva extinderii NATO fără includerea României în primul val alături de Polonia, Ungaria și Cehia, Helmut Kohl a sugerat un compromis pe care miniștrii de Externe ai Germaniei și Franței l-au negociat cu secretarul de stat al SUA, Madeleine Albright, obținând plasarea României pe primul loc în lista țărilor candidate pentru al doilea val.

Esențială, aș putea spune chiar salvatoare pentru România, a fost poziția sa la Consiliul European de la Luxemburg, în decembrie 1997, când din nou tandemul Germania-Franța a deschis țării noastre o perspectivă aproape nesperată: împotriva tendinței Comisiei Europene și a multor state membre, care imaginau o lărgire a UE limitată la statele central-europene deja acceptate pentru NATO, urmând ca România, Bulgaria și alte state est-europene să aștepte până la convergența deplină. Decizia de la Luxemburg a consfințit modelul „*regata*”, adică statutul de candidat pentru cele „10+1” state europene, care puteau apoi avansa în propriul ritm și aveau la dispoziție un culoar de depășire. Pentru România, acest model a fost salutar, evitând demoralizarea și amânarea excesivă a finalizării procesului. Știam cu toții atunci, cum știm prea bine și azi, că, fără suportul marilor state europene, în frunte cu Germania și Franța, nu am fi avut această șansă. Cancelarul Kohl a recunoscut el însuși caracterul excepțional și imprevizibil al acestui dublu proces de lărgire și cu deosebire al integrării europene, pentru țările din estul și sudul continentului.

Când l-am întâlnit la un dineu restrâns la București, după integrarea României în UE, a spus că, în opinia sa, integrarea europeană a României și a Bulgariei este „*un miracol*”. Un miracol la care contribuția sa a fost decisivă. Ne-am reîntâlnit în 1999 la New York, când i s-a acordat de către Institutul East West premiul „*Omul de stat european al deceniului*” și am fost onorat să-l însoțesc pe podium, alături de ceilalți președinți care au primit premiul „*Omul de stat european al anului*” în perioada 1990-1999. Ultima dată l-am întâlnit la Berlin în noiembrie 2009, când am fost invitat la ceremonia de aniversare a căderii Zidului Berlinului. Era parțial imobilizat și marcat de accidentul cerebral dar, în ciuda stării fizice precare, inspira aceeași forță calmă și neclintită a marilor oameni de stat. Consider un privilegiu al soartei faptul că am fost contemporani și că am avut onoarea de a colabora într-o misiune istorică: integrarea fostelor state comuniste din Europa de est în Uniunea Europeană.

Panteonul mondial al luptei pentru libertate înglobează acum una din cele mai nobile figuri ale contemporaneității. Generația care a construit drumul Europei Centrale și Răsăritene către libertate și democrație este tot mai departe de cotidian și mai aproape de istorie. La despărțirea de o mare personalitate a ultimului sfert de veac, viața sa exemplară ne îndeamnă să ducem mai departe gândurile și proiectele sale vizionare.

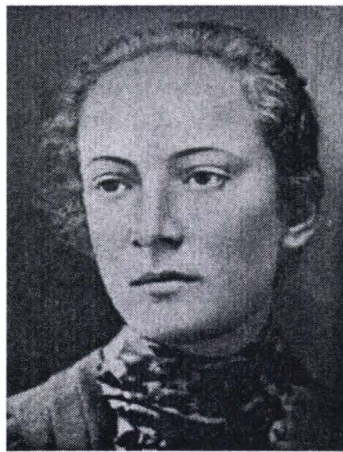

„TRANDAFIRUL ROȘU AL TERORII”

Leontina Radu

Au existat și există situații în care oamenii se urătesc prin comportamentul față de semenii lor, prin tendința dominatoare și încercările de a decide cu pumnul în masă. Atunci când asemenea specimene sunt femei, surprinderea este totală. Cum se poate ca o femeie, înzestrată de la natură cu gingășie, blândețe, sensibilitate, grație și sentimente materne să-și înspăimânte semenii? Au existat și, neîndoios, vor mai exista. O asemenea femeie, lipsită de sentimente umane, de un cinism greu de imaginat, cutremurător, a trăit în Rusia la începutul secolului XX. În epocă, i se spunea „trandafirul roșu al terorii”, „mâna dreaptă a lui Lenin”, Osipov, Demonul, iar după 1917 - Zemleacika! De ea se temeau nu numai „dușmanii de clasă”, ci și tovarășii ei de luptă. O poveste adevărată despre ceea ce poate face fanatismul absurd, care naște zombi ușor de manevrat și îndoctrinat.

Rozalia Zalkind (devenită Samoilova după soț) s-a născut la 20 martie (1 aprilie 1876) la Kiev, într-o familie de negustori înstăriți. Deși nu există prea multe date despre copilăria ei, rezultă că părinții s-au ocupat de educația fiicei lor: A absolvit gimnaziului de fete din Kiev, apoi a studiat la Lyon, unde a urmat cursurile Facultății de Medicină.

Zemleacika în anii tinereții

Trimisă în Franța la numai 17 ani, Rozalia a fost atrasă de perspectiva aderării la mișcarea revoluționară. S-a implicat în activitatea conspirativă pentru pregătirea revoluției bolșevice. A devenit membră activă a Partidului Muncitoresc Social-Democrat din Rusia (1898-1912). În rândul colegilor de partid, era cunoscută cu pseudonimele *Demon* sau *Osipov*. Până la revoluția din Octombrie 1917, ea nu a lucrat nicăieri în mod oficial. Casieria partidului deconta tot ceea ce era legat de cazarea și întreținerea ei, precum și deplasările pentru difuzarea ilegală a materialelor de propagandă.

În anul 1901, a plecat în Elveția pentru a se întâlni cu Vladimir Ulianov (Lenin). Reușește să-i câștige încrederea și să lucreze pentru ziarul leninist „*Iskra*” (*Scânteia*), editat în ilegalitate. Misiunea ei era să ajungă în cât mai multe organizații social-democrate din partea europeană a Rusiei unde trebuia să vorbească în numele conducătorului proletariatului, să convingă muncitorii și comitetele social-democrate că bolșevicii sunt de partea lor și le vor apăra interesele.

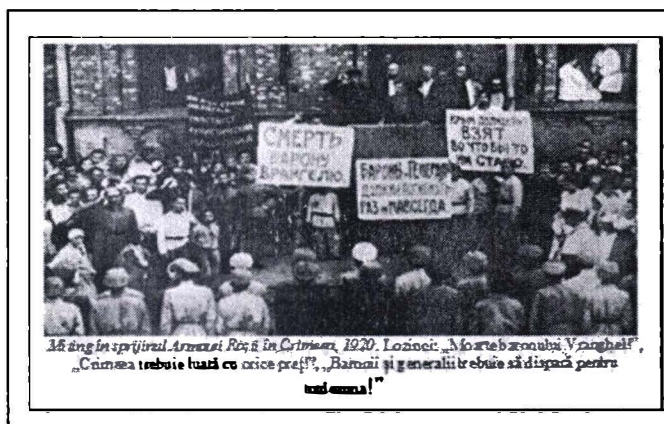
În același timp, ea trebuia să facă rost de surse de finanțare pentru editarea ziarului „*Iskra*”, a altor publicații de propagandă, pentru că, în caz contrar, toate eforturile lor ar fi fost zadarnice. Tatăl ei, cu numeroase relații în mediul de afaceri, a ajutat-o să procure banii necesari pentru ca Lenin să poată continua tipărirea ziarului „*Iskra*”. *„Ea încerca un sentiment de satisfacție la gândul că Lenin depindea financiar de ea. Se gândea chiar că ar putea să-l înfrunte în cazul în care el și-ar fi exprimat explicit nemulțumirea față de felul în care ea își desfășura activitatea”* – scria Leonid Naumov, istoric și pedagog rus, autor al mai multor lucrări despre NKVD. Extrem de curajoasă, ea a îndrăznit chiar să trimită o scrisoare lui Lenin, prin care îi cerea să țină seama de părerea ei întrucât *„vedea mai bine la fața locului care este situația”*. În scrisoarea sa de răspuns, Lenin încerca să se scuze și o asigură că *„el apreciază fidelitatea ei față de cauză și că ea a acționat corect”*.

Vladimir Ilici nu i-a iertat totuși îndrăzneala și a reacționat la momentul potrivit. Cu puțin timp înaintea revoluției din 1905, s-a constituit Comitetul Central al partidului, din care Rozalia nu făcea parte, în pofida eroismului de care a dat dovadă în timpul revoltei armate de la Moscova din decembrie 1905. După eșecul acestei revolte, represiviunile țariste au fost atât de dure încât liderii partidului bolșevic s-au ascuns în străinătate, însă Rozalia a fost trimisă în regiunea Ural, din partea *“Biroului Comitetelor Majorității”*, cu misiunea de a pregăti mișcarea revoluționară. În scrisoarea pe care Rozalia o trimite Nadejdei Krupskaja (soția lui Lenin), prezintă starea deplorabilă în care a găsit organizațiile bolșevice.

În activitatea sa, în pofida tuturor precauțiilor, a fost de mai multe ori arestată. Viața din închisoare îi accentuează răutatea. A reușit să evadeze de fiecare dată. După revoluția din 1905, este din nou arestată, judecată și condamnată la munca silnică. Aici se îndrăgostește și se căsătorește cu un condamnat la muncă silnică, Samoilov. Din nou, însă, reușește să evadeze, lăsându-și soțul după gratii. În 1909, este trimisă ca secretar de partid la Baku, dar în același an emigrează. Revine în țară în anul 1915 și ocupă mai multe funcții pe linie de partid.

După victoria revoluției din octombrie 1917, Rozalia a fost trecută în eșalonul al doilea. Cei care fuseseră ani de zile în străinătate au ocupat funcțiile cele mai importante.. În perioada războiului civil, a fost trimisă ca șef al secției politice din cadrul armatei a opta (1918-1919), apoi din cadrul armatei a 13-a de sud (1919-1920). Aici ea trece de partea cealaltă a baricadei.

În martie 1919, se aliază cu Stalin, care, în acea perioadă, făcea parte din așa-numita *opozitie militară*, întrucât el se opunea propunerii lui Lenin și Troțki de a primi în Armata Roșie ofițeri-albgardiști ruși, întrucât armata avea nevoie de profesioniști. Suspicios din fire, Stalin a fost categoric împotriva, iar, pentru a fi și mai convingător, căuta susținători, printre care s-a numărat și Rozalia. În urma unei discuții *sincere* cu Lenin, Rozalia este trimisă în Crimeea, pentru a-l sprijini pe Bela Kun, președintele Comitetului revoluționar din peninsula. Ea devine vicepreședinte și, în același timp, secretar al Comitetului regional de partid al P.C(b)U.

Mă arog în sprijinul Armatei Roșii în Crimeea, 1920. Lozinci: „Moarte zvonului Vranghel”, „Crimeea trebuie luată cu orice preț!”, „Baronii și generalii trebuie să dispună pentru toată lumea!”

Situația din peninsula Crimeea era destul de tensionată. În anul 1920, Armata Roșie reușește să alunge ceea ce mai rămăsese din armata albgardistă a lui Vranghel. Practic, acesta a fost considerat momentul încheierii Războiului Civil în Rusia.

Peninsula Crimeea este legată de continent printr-un istm aflat, la acea dată, sub controlul Armatei Roșii. Albgardiștii lui Vranghel nu mai aveau o cale terestră de ieșire din încercuire. Unica alternativă era cea maritimă. Numai că grosul evacuării trecuse, iar în port nu se mai aflau alte ambarcațiuni. La ordinul lui Vranghel, sosesc câteva vapoare. Oamenii, care sperau să fugă din „*infernul roșu*”, au umplut până la refuz ambarcațiunile. Din cauza supraîncărcării, vapoarele abia reușeau să se depărteze de chei. Numărul doritorilor de a părăsi peninsula era extrem de mare. Vranghel era preocupat și de numărul mare de ofițeri albgardiști răniți rămași în spitale.

În această situație disperată, Mihail Frunze, unul dintre comandanții sovietici, promite locuitorilor Crimeei că noua putere va manifesta clemență față de cei rămași. Frunze avea reputația unui militar onest și demn de respect, bucurându-se, în același timp, de onorabilitate chiar în rândul

albgardiștilor. Era poreclit "*barbă roșie*" din cauza bărbii sale roșcate. Deși era considerat un adversar redutabil, albgardiștii îl recunoșteau și-l respectau. Iată de ce, atunci când Frunze li s-a adresat cu chemarea să depună armele, dându-și cuvântul de onoare că nu vor fi represalii, i s-a dat ascultare. Această inițiativă o luase fără să se fi consultat în prealabil cu Lenin. Telegrama lui Ilici l-a adus cu picioarele pe pământ: "*Sunt surprins de condițiile atât de blânde față de predarea albgardiștilor*". În timp ce Frunze primea *perdaful* leninist, Bela Kun și Rozalia au sosit în Crimeea. Ei urmau să treacă la represaliile în masă, ca să *bage spaima* în dușmanii noii puteri. Bella Kun și Rozalia au organizat represiunile împotriva ofițerilor albgardiști, precum și locuitorilor din peninsula Crimeea.

Din noiembrie 1920 până la sfârșitul anului 1921, în Crimeea a avut loc lichidarea fizică a "*dușmanilor de clasă*" ai tânărului stat sovietic. Din diferite surse, rezultă că victimele terorii din Crimeea ar putea fi între 20 de mii până la 120 de mii de oameni. Se știe că în acest "*colimator*" au intrat nu numai foștii luptători din armata lui Vranghel, ci și locuitori pașnici, bănuți de loialitate față de albgardiști și de vechiul regim. Erau uciși fără milă medici, profesori, muncitori, preoți, pescari, femei cu copii în brațe, chiar și bolnavi din spitale...

Pe copaci, pe monumente, în plină stradă, puteau fi văzute trupurile celor împușcați. Unii erau îngropați de vii! Noaptea, se mai auzeau gemetele sau chiar vaietele lor ... Ceilalți locuitori din Crimeea se temeau să mai iasă din casă. Se spune că Marea Neagră devenise roșie în acele zile sângeroase. Rozalia dădea ordin personal să fie lichidați oameni, justificându-și din plin pseudonimul de partid - *Demon*. După acest episod sângeros, a renunțat la acesta în favoare altuia, în pas cu situația post-revoluționară: *Zemleacika* (Săteanca).

În patosul ei revoluționar, dăruiată trup și suflet cauzei bolșevice, ea ar fi spus că era păcat să se irosească gloanțele, „*mai bine ar fi ca cei condamnați să fie înecați...*” Cum „*Ordinul nu se discută, se execută!*”, victimele erau urcate pe un șlep, li se lega câte o greutate de picioare, iar când ambarcațiunea ajungea în largul mării, ei erau aruncați în valuri. De multe ori, aceste scene dramatice se petreceau în prezența rudelor și a celor apropiați.

Zemleacika era foarte activă în luarea măsurilor de lichidare fizică a multor oameni nevinovați. Cu o scurtă de piele, purtată, de regulă, de comisarii roșii, cu pistolul la brâu, ea a străbătut peninsula în lung și în lat, oprindu-se în orașe și sate, unde conducea personal acțiunea de lichidare în masă, fără acuzații, fără judecată. Ceva mai târziu, scriitorul Alexandr Soljenițin a numit-o „*furia terorii roșii*”. Până și Felix Dzerjinski, comisar

al poporului pentru afacerile interne în acea perioadă, a recunoscut că s-a exagerat în lichidarea elementelor contrarevoluționare din peninsula Crimeea. El primea reclamații asupra abuzurilor comise în acele zile. Se întâmpla să reclame până și camarazii ei de luptă.

Rozalia manifesta o totală indiferență față de durerea altuia. Este și motivul care l-a determinat pe psihiatrul sovietic Dmitri Erșov să afirme că există oameni care suferă de „sociopatie”, o tulburare de personalitate antisocială, care se manifestă prin impulsivitate, irascibilitate și agresivitate, un dispreț total față de propria siguranță, ca și a celor din jur, fără regrete sau remușcări, cu inabilitate în a-și face sau menține prietenii. Aceste simptome, cu o intensitate maximă în adolescență și maturitate, tind să scadă în intensitate odată cu înaintarea în vârstă. Nu se știe dacă este rezultatul firesc al îmbătrânirii sau al conștientizării consecințelor comportamentului lor nebunesc.

Această tulburare psihică poate fi congenitală sau poate să apară ca urmare a unei conjuncturi externe. În cazul Rozaliei, cea mai posibilă cauză ar părea să fi fost autoritatea excesivă a celor doi frați mai mari. Toți trei participau la activitățile conspirative ale bolșevicilor, toți trei erau arestați și trimiși la închisoare în repetate rânduri. Analizând acest caz, medicul Erșov arăta că, în spatele aspirației Rozaliei de a elibera poporul se ascundea pofta ei de putere. Ea clama, lămurindu-l și pe Lenin, că poporul trebuie neapărat eliberat pentru a i se da neapărat fericire. Nu spunea, însă, cu ce preț!

În acele vremuri, nu se cunoștea diagnosticul pus de medicul Erșov. Activitatea ei era apreciată de Lenin și elita partidului bolșevic.

Dovada? Chiar în acel an, 1921, tovarășa *Demon* a fost prima dintre femeile sovietice distinsă cu ordinul *Steagul Roșu* pentru „merite în educarea politică și sporirea capacității de apărare a unităților Armatei Roșii”. De altfel, ea considera că a avut un merit major în devansarea evenimentelor din octombrie 1917 prin ajutorul pe care l-a dat lui Lenin.

Ascensiunea ei a continuat: a ocupat posturi de conducere în partid. A fost adjunct al Președintelui Sovietului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. În afară de decorația amintită, a mai fost de două ori decorată cu *Ordinul Lenin*, iar în timpul Marelui Război de Apărare a Patriei, a fost distinsă cu medaliile „*Pentru apărarea Moscovei*” și „*Pentru munca vitejească în Războiul de Apărare a Patriei – 1941-1945*”.

Nu a deranjat-o nimeni – nici când au avut loc „epurărilor” pe linie de partid, nici când au avut loc represiuni în Uniunea Sovietică. A avut norocul să se fi aflat la Baku în 1905, în perioada în care Stalin (Djuğașvili), reîntors din închisoare, a organizat greva muncitorilor din decembrie, soldată cu un prim succes – încheierea primului contract colectiv de muncă.

A primit un apartament în renumita clădire din Moscova de pe Naberejnaia (Splaiul râului Moscova), unde își avea domiciliul elita sovietică de partid și de stat. A locuit singură, fără rude sau prieteni. A avut și ea un soț, al cărui nume îl purta, dar, practic, nimeni nu a știut niciodată amănunte din viața ei personală.

Au trecut șapte decenii de când a încetat din viață bătrânica uscățivă, singuratică, despre care se cunoșteau destul de puțin lucruri. A existat, totuși, o excepție: După ce s-a mutat pe Naberejnaia, ea s-a apucat și aici „de lucru”: trimitea denunțuri referitoare la vecinii ei!

A murit la 21 ianuarie 1947, la vârsta de șaptezeci de ani, exact la douăzeci și trei de ani după încetarea din viață a lui V.I. Lenin. A fost incinerată, iar urna a fost depusă în zidul Kremlinului, alături de urnele celor mai vajnici luptători pentru cauza comunismului din Uniunea Sovietică.

Astăzi, în multe orașe din Rusia mai există străzi care poartă numele Rozaliei Zemleacika. Despre ea s-au scris multe cărți: „*Povestiri despre Zemleacika*” de Vera Morozova, „*Nopti de ianuarie*” de Lev Ovalov, romanul lui Alexandr Seghen „*Domni și tovarăși*”, romanul lui Igor Bolgarin „*Aghiotantul Excelenței Sale*”, „*Gheață și foc*” de Ivan Papanin. Una dintre cele mai tulburătoare lucrări din literatura rusă a acelor timpuri a fost cartea lui Ivan Șmeliov „*Soarele morților*”. Au rulat mai multe filme cu *tovarășa Demon* în rolul principal. Ultimul, „*Insolația*”, a fost prezentat în anul 2014, în regia lui Nikita Mihalkov.

Cele opt versuri ale lui Demianin Bednîi, scrise în perioadă cea mai sângeroasă prin care trecea Rusia, rezumă frica, spaima, disperarea deznădejdea unui popor în fața unei ființe cu grave tare psihice:

Ca să te ferești de somnolență și birocrație,
Ca să fii total protejat,
Pune, prietene, pe perete,
Portretul tovarăsei Zemleacika!

Plimbându-te prin cabinet,
Închină-te că tu, o cunoști
Numai din tablou pe Zemleacika.
Originalul e de o sută de ori mai cumplit!

ANALIZE POLITICO-STRATEGICE**100 DE ANI DE LA
ÎNTEMEIEREA SFATULUI ȚĂRII****Dr.ist. Ion Constantin**

Se împlinesc în curând 100 de ani de la crearea Sfatului Țării, organism politic plebiscitar cu rol determinant în Unirea Basarabiei cu România, la 27 martie 1918.

Într-o atmosferă de entuziasm național și revoluționar, specifică situației concrete din Basarabia, în care, după un secol de asuprire țaristă, populația se putea exprima liber, în toamna anului 1917 s-au desfășurat alegerile pentru reprezentanții care urmau să formeze Sfatul Țării.

Constituirea Sfatului Țării, ca organism de coordonare și decizie în Basarabia nu a fost deloc simplă, în condițiile în care rușii urmăreau să-și impună oamenii lor la conducere, atât în parlament, cât și în Directoratul General. După cum arată istoricul Gheorghe Cojocaru, *„Reprezentanții formațiunilor proruse erau interesați în conservarea structurilor administrative existente în care dețineau majoritatea absolută a funcțiilor și în neadmiterea constituirii unei instituții supreme de stat, în baza principiilor propuse de forțele politice moldovenești. Crearea unui organism legislativ al ținutului ar fi condus implicit la diminuarea puterii politice și la slăbirea pozițiilor economico-financiare ale apărătorilor intereselor Rusiei în Basarabia...Situația lor avantajoasă putea fi menținută în continuare numai într-o Basarabie cu statut de gubernie rusească, subordonată direct guvernului de la Petrograd. Iată de ce forțele centraliste din ținut, urmărind păstrarea unor importante poziții politice și economice, sub paravanul frazelor despre necesitatea apărării cuceririi revoluțiilor, au frânat procesul de autodeterminare națională a populației române majoritare din Basarabia”²².*

La 27 octombrie 1917 s-a constituit Biroul de organizare al Sfatului Țării, care și-a asumat rolul unui adevărat organ de conducere a Basarabiei.

²² Gheorghe E. Cojocaru, *Sfatul Țării. Itinerar*, Chișinău, 1998, pp. 27-28; Ion Constantin, Ion Negrei, Gheorghe Negru, *Ioan Pelivan părinte al mișcării naționale din Basarabia*, Ediția a II-a, revăzută și completată, Cuvânt înainte de Corneliu-Mihail Lungu, Postfață de Eugenia Danu, Chișinău, 2012, pp. 89-90.

Timp de aproape o lună - perioadă cât a activat - Biroul s-a întrunit de 15 ori în plen, într-un șir de ședințe în cadrul comisiilor de profil (financiară, militară, gospodărească, organizatorică, administrativă, alimentară etc.), precum și în cadrul comisiilor ad-hoc.²³ Biroul a elaborat criteriile și a definitivat modalitățile de reprezentare a partidelor politice, asociațiilor naționale și profesionale, societăților culturale și naționale, unităților administrative orașelor și județelor, consiliilor de deputați în Sfatul Țării, a identificat localul în care urma să-și țină ședințele organul suprem al Basarabiei precum și spațiile ce urmau a fi închiriate pentru cazarea deputaților sosiți din afara Chișinăului. În cadrul Biroului organizatoric a fost creată o comisie specială însărcinată cu elaborarea unei scheme privind repartizarea mandatelor în Sfatul Țării. Din ea făceau parte Ion Inculeț, Pantelimon Erhan, Teofil Ioncu, Ion Buzdugan, Pantelimon Halippa. Comisia creată ad-hoc a găsit de cuviință să majoreze numărul total de la 120 la 150 de deputați, dintre care 105 (70%) erau rezervate pentru moldoveni și 45 (30%) - minoritarilor. La repartizarea mandatelor s-a ținut cont de corelația procentuală a etniilor în componența populației.

În Sfatul Țării au fost aleși 150 de deputați, din cele mai variate straturi sociale, curente politice, reprezentanți de județe și comune, ai clerului, cadre didactice, corporații profesionale, instituții, funcționari etc. Prin compoziția sa, Sfatul Țării era un organ reprezentativ care reflecta întreaga structură națională și toată gama

de curente politice, categorii socio-profesionale și instituții existente în acel moment în Basarabia.

Așa cum rezultă din procesul-verbal încheiat de Biroul de organizare la 6 noiembrie 1917, împărțirea locurilor în Sfatul Țării era următoarea:

1. Congresul militarilor moldoveni și organizațiunile militare - 44 deputați, toți moldoveni;

²³ Vezi pe larg Valeriu Popovschi, *Procesele verbale ale ședințelor Biroului de organizare a Sfatului Țării*, în „Destin Românesc”, Revistă de istorie și cultură, Serie nouă, 2008, An III, XIV, Nr. 4 (56), pp. 19-40; Idem, *Biroul de organizare a Sfatului Țării 27 octombrie-21 noiembrie 1917*, în „Destin Românesc”, Revistă de istorie și cultură, Serie nouă, 2010 An V (XVI) Nr. 3-4 (67-68), pp. 21-36.

2. Sfatul delegaților de țărani moldoveni - 30 deputați, toți moldoveni;
3. Zemstva provincială basarabeană - 1 deputat, moldovean;
4. Zemstvele județene - 9 deputați, din care 7 moldoveni și 2 ucraineni;
5. Orașul Chișinău - 3 deputați, din care 5 moldoveni, 1 ucrainean, 1 rus și 1 bulgar;
6. Orașele capitale de județ - 8 deputați, din care 5 moldoveni, 1 ucrainean, 1 rus și 1 bulgar;
7. Cooperația - 5 deputați, din care 4 moldoveni și 1 găgăuz;
8. Partidul Național Moldovenesc - 3 deputați, toți moldoveni;
9. Socialiști muncitori poporani - 1 deputat, rus;
10. Socialiști democrați - 1 deputat, evreu;
11. Socialiști revoluționari - 1 deputat, rus;
12. Sfatul provincial basarabean al delegaților de muncitori, soldați și țărani - 3, din care 1 moldovean, 1 evreu, 1 rus;
13. Societatea culturală - 1 deputat, moldovean;
14. Societatea femeilor moldovence - 1 deputată, moldoveancă;
15. Uniunea clerului ortodox - 1 deputat, moldovean;
16. Juriști - 2 deputați, din care 1 moldovean și 1 rus;
17. Organizația funcționarilor căilor ferate - 2 deputați, din care 1 moldovean și 1 ucrainean;
18. Uniunea uniunilor - 1 deputat, moldovean;
19. Uniunea învățătorilor din Basarabia - 1 deputat, rus;
20. Uniunea învățătorilor moldoveni - 2 deputați, moldoveni;
21. Ucraineni - 10 deputați, ucraineni; 22. Evrei - 10 deputați, evrei;
22. Evrei - 10 deputați;
23. Bulgari - 2 deputați;
24. Germani, 2 deputați;
25. Polonez - 1 deputat;
26. Armeni - 1 deputat;
27. Greci - 1 deputat;
28. Găgăuzi - 1 deputat.²⁴

Și din punct de vedere al naționalității reprezentanților, structura a reflectat complexitatea etnică a Basarabiei: 105 erau moldoveni, 15

²⁴ A.N.I.C., București, Fond Prese. Cons. Min., dosar 36/1918, f. 1-2; Ioan Scurtu, *Sfatul Țării, organ reprezentativ al Basarabiei*, în „Magazin Istoric”, nr. 12/1993, Ioan Scurtu și colectiv, *Istoria Basarabiei de la începuturi până în 1998*, Ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Semne, București, 1998, p. 82.

ucraineni, 13 evrei, 7 ruși, 3 bulgari, 2 nemți, 2 găgăuzi, 1 polonez, 1 armean și 1 grec.²⁵ În procente circa 70% erau moldoveni și 30% reprezentanți ai minorităților. Erau membri în acest organ: militari, țărani, învățători, preoți, juriști, delegați ai unor structuri administrative (zemstve, orașe), societăți (culturale, cooperative, ale căilor ferate, poștei și telegrafului), precum și ai organizațiilor și curentelor politice existente în Basarabia: Partidul Național Moldovenesc, socialiști de diverse nuanțe („poporani”, „democrați”, „revoluționari”), toți aparținând minorităților naționale.²⁶ Din Sfatul Țării făcea parte și o femeie, Elena Alistar.

Sfatul Țării și-a început activitatea pe data de 21 noiembrie 1917, ședința inaugurală având loc într-un cadru solemn. Mai întâi deputații au asistat la serviciul divin oficiat în catedrala din Chișinău, în limba română, de către episcopul Gavriil al Ackermanului și de arhimandritul Gurie. Cu acest prilej s-a sfințit primul steag național, sub faldurile căruia a defilat cel dintâi regiment românesc. Apoi, Sfatul Țării și-a inaugurat lucrările în localul Liceului nr. 3 din Chișinău în acordurile imnului „*Deșteaptă-te Române!*”.²⁷ În cadrul acestei prime ședințe a Sfatului Țării, Ion C. Inculeț a fost ales președinte, Pantelimon Halippa vicepreședinte, iar Ion Buzdugan secretar. Comisarul gubernial și cei județeni, toți purtătorii legali ai suveranității rusești, au jurat credință Sfatului, transferând astfel legal și fără o intervenție externă, suveranitatea rusă în mâna noului organ reprezentativ. Astfel Sfatul Țării a preluat oficial conducerea Basarabiei, dispunând legalmente de soarta ei și a poporului care l-a ales.

Ion C. Inculeț

Jucând rolul benefic al unui „parlament”, această instituție a reușit să concentreze în mâinile sale întreaga autoritate în provincie, având o importanță hotărâtoare în evoluțiile ulterioare din Basarabia.

Nucleul conducător al Sfatului Țării îl constituia „*Consiliul Directorilor Generali*”, care avea atribuțiile unui guvern, dispunând de putere executivă.

Constituirea Sfatului Țării nici pe departe nu a rezolvat problemele cu care se confrunta populația dintre Prut și Nistru.

²⁵ Ioan Scurtu și colectiv, *Istoria Basarabiei*, p. 82.

²⁶ *Ibidem*.

²⁷ *Ibidem*, p. 83.

Către sfârșitul anului 1917, în Basarabia domnea o stare de anarhie și dezordine completă, provocate în mare parte de puhoiul de soldați ruși care se retrăgeau de pe Frontul Român. Masele anarhizate de soldați ruși care părăseau frontul se dedau la acte de violență, comiteau nenumărate asasinat și violuri.

Dezordinile au început în orașe, dar foarte rapid s-au extins și la sate. Astfel, au fost devastate ferme și proprietăți, a fost furat sau stricat inventarul agricol, au fost împărțite, fără nici o bază juridică, terenuri agricole, vite și alte bunuri. Orice acțiune ilegală era acoperită cu lozinca bolșevică de lichidare a „*burjuilor*”, în această categorie fiind inclusă orice persoană care nu plăcea celor amețiți de băutură și propagandă bolșevică.

Demagogia socială și politică se extindea cu repeziciune. Securitatea populației era amenințată și de faptul că elemente bolșevice din ținut încurajau aceste acțiuni, fiind uneori chiar inspiratorii acestor ilegalități. Unitățile militare moldovenești recent constituite nu erau în stare să stăvilească acest val de anarhie, să restabilească și să mențină ordinea publică.²⁸

În această situație complicată, Basarabia face următorul pas în procesul de autoadministrare.

La ședința din 2 decembrie 1917, Basarabia a fost proclamată Republică Democratică Moldovenească autonomă.

Pe 7 decembrie 1917, Sfatul Țării a votat primul guvern (Consiliul Directorilor Generali) al Republicii Democratice Moldovenești, sub președinția lui Pantelimon Erhan, care cumula și funcția de director general al Agriculturii. În fruntea celorlalte Directorate au fost numiți: Vladimir Cristi - la Interne, Ioan Pelivan - la Externe, Teofil Ioncu - la Finanțe, Nicolae Codreanu - la Lucrări Publice, Mihail Savenco - la Justiție, V. I. Grünfield - la Industrie și Comerț, Teodosie Cojocar - la Război. Consiliul Directorilor Generali își propunea drept scop stabilirea ordinii în toate domeniile vieții social-economice, înlăturarea anarhiei și dezastrului, organizarea administrației publice în toate domeniile.

Proclamarea Republicii Democratice Moldovenești și formarea guvernului au încheiat procesul de organizare a puterii legislative și a celei executive în tânărul stat democratic. Misiunea acestui consiliu era deosebit de dificilă, în condițiile în care Basarabia, ca și întreaga Rusie, se confrunța cu tulburări violente și o stare de anarhie.

²⁸ *Ibidem*, pp. 103 – 104.

Esențialmente ostili tuturor mișcărilor naționale²⁹, bolșevicii, la scurt timp după ce în octombrie 1917 au acaparat puterea, aveau să reia vechile pretenții imperialiste ale Rusiei țariste asupra Basarabiei.

În decembrie 1917, V.I. Lenin, Leon Troțki și Cristian Rakovski, acum membru al conducerii sovietice din Petrograd și director al operațiunilor contra României, au trimis la Iași, unde se afla Guvernul și Marele Cartier General al Armatei Române, un comando bolșevic având misiunea de a intensifica mișcarea revoluționară în Moldova. Comandoul bolșevic era format din circa 80 de persoane, sub conducerea lui Simion Grigorievici Roșal, unul dintre participanții la Puciul de la Petrograd. Ei intenționau să-l asasineze pe Regele Ferdinand I, să aresteze Guvernul și să instaleze aici un regim bolșevic, condus de Cristian Rakovski și alți militanți comuniști.

În această situație deosebit de gravă, au fost date dispoziții corespunzătoare pentru realizarea unei concentrări mai mari de forțe spre est în zona Prutului și în sudul Basarabiei, „*pentru a face astfel ca șuvoaiile de dezertori să urmeze căi stabilite din timp și supravegheate îndeaproape de trupele române*”.³⁰

În condițiile dezordinii de nestăpânit, Consiliul Directorilor Generali decide să ceară ajutorul armatei române, care rămăsese singura forță organizată în măsură să-și asume misiunea luării sub control a dezordinilor provocate de trupele bolșevizate ale armatei ruse. În acest scop, la 26 decembrie 1917, toți directorii (miniștrii) semnează o telegramă adresată guvernului român aflat la Iași.

Intrarea armatei române în Basarabia a fost hotărâtă în Consiliul de Miniștri de la Iași, la 1 ianuarie 1918. Trupele noastre s-au pus în mișcare la 10 ianuarie 1918, iar la 12 ianuarie generalul Constantin Prezan, șeful Marelui Cartier General a dat o proclamație prin care definea scopurile intrării armatei române: de „*a aduce rânduială și liniște în satele și târgurile*” basarabene, „*punând la adăpost viața și avutul întregului popor împotriva răufăcătorilor*” și de a asigura „*transportul celor trebuincioase pentru traiul armatelor ruse și române, care fac pază la hotarele noastre, apărând prin aceasta și hotarele țării voastre*”.³¹

²⁹ William Howel Reed, *Bessarabia*, National Archives Washington, U.S.A., Inquiry Document nr. 478, p. 19.

³⁰ Ion Țurcanu, Sfatul Țării. Documente I Procesele-verbale ale ședințelor în plen, Editura Știința, Chișinău, 2016, p. 28.

³¹ Ștefan Ciobanu, *Basarabia. Populația, istoria, cultura*, Editura Clio-București, Editura Știința, Chișinău, 1992, pp. 195-195; Dan Cernovodeanu, *Basarabia. Drama unei provincii românești în context politic internațional 1806-1920*, Editura Albatros, 1993, p. 151.

La trecerea Prutului, armata română a fost întâmpinată cu bucurie de populația civilă. Divizia a XI-a care înainta spre Chișinău, a fost întâmpinată, la Streșeni, de o delegație a Sfatului Țării, în frunte cu Ioan Pelivan și Ion Inculeț, care au mulțumit călduros ostașilor români pentru ajutorul dat.

În condițiile de atunci, ajutorul trupelor române a fost vital pentru restabilirea ordinii, având în vedere că, folosind lozinca internaționalismului proletar, bolșevicii reușiseră să atragă o mare parte din populația eteroclită din sudul Basarabiei: găgăuzi, bulgari, tătari, lipoveni, iar marinarii din flota de pe mare și Dunăre, după modelul celor din Kronstadt, se declaraseră revoluționari și înteteau dezordinile, distrugerile, panica.

Rezistența României la bolșevizare a creat „*confuzie și frustrare printre conducătorii sovietici, abilitatea de a dezarma mari unități rusești inspira acum furie și teamă*”.³²

La începutul lunii ianuarie 1918, presa bolșevică a început să protesteze împotriva „*abuzurilor românilor*”, iar Troțki a amenințat „*elementele criminale din rândul corpului ofițerilor români și al aparatului birocratic care îndrăzniseră să ridice mâna împotriva Revoluției Ruse*”.³³

După cum rezultă dintr-un raport al Biroului de Informații Britanic, „*vechea neîncredere și aversiune la adresa rușilor s-au accentuat deosebit, mai întâi ca urmare a trădării guvernului țarist față de România*”, apoi prin faptul că Rusia bolșevică nu și-a onorat „*promisiunile referitoare la sprijinul militar*” și, în final, prin „*indiscipline și ilegalitățile*” produse de trupele rusești, „*ca pentru a dovedi o contrapondere*” la promisiunile bolșevicilor: „*Simplul fapt că bolșevismul este de fapt rusec în originile sale militează împotriva succesului acestuia în România de astăzi. De aceea, pare probabil că armata română va opune o puternică rezistență împotriva oricărei forme de ofensivă bolșevică (...) Sunt mult mai bine organizați și disciplinați decât oricare din trupele care ar putea dispune bolșevicii și au conducători militari capabili*”.³⁴

Așa cum arată istoricul Larry L. Watts, „*Refuzul României de a se comporta ca un stat mic și subordonat și abilitatea sa de a reduce prezența militară rusă în Moldova, de la peste 1 200 000 de trupe, la începutul lui noiembrie 1917, până la 50 000 la sfârșitul lui ianuarie 1918 a provocat*

³² Larry L. Watts, Ferește-mă, Doamne, de prieteni... Războiul clandestin al Blocului Sovietic cu România, Editura Rao, București, 2011, p. 72.

³³ Vezi „Pravda”, 1 și 5 ianuarie 1918 (Apud Larry L. Watts, *op. cit.*, p. 72).

³⁴ Apud Larry L. Watts, *op. cit.*, p. 72.

uluire, furie și îngrijorare la Kremlin. Îngrijorarea s-a transformat în disperare pe 23 ianuarie, când trupele românești au intrat în Basarabia”.³⁵

Combi-nația de teamă și de furie provenită din convingerea șovinistă că înfrângerile erau provocate de o „civilizație superioară” – menționează istoricul citat - au conferit reacției militare a Rusiei o „neputință irațională”.³⁶ Relevantă în acest sens este o notă a șefului Armatei a IV-a ruse : „Soldații noștri au fost cuprinși de o teamă incredibilă de regimentele românești, la care se uitau mai devreme cu o condescendență vecină cu mulțumirea; pentru că trupele române, iritate de comportamentul incalificabil al camarazilor ruși, i-au pedepsit deseori fără milă (...) O ură adâncă, amestecată cu teamă se răspândește printre trupele rusești care, pentru prima oară de la revoluție, au întâlnit un obstacol în calea propriilor excese”.³⁷

La 27 martie 1918, exprimând voința întregii suflări românești din Basarabia, Sfatul Țării votează actul Unirii, în baza căruia „Republica Democratică Moldovenească (Basarabia), în hotarele ei dintre Prut, Nistru, Dunăre, Marea Neagră și vechile granițe cu Austria, ruptă de către Rusia acum o sută și mai bine de ani din trupul vechii Moldove, în puterea dreptului istoric și a dreptului de neam, pe baza principiului că noroadele singure să-și hotărască soarta lor, de azi înainte și pentru totdeauna se unește cu România”.³⁸

Declarația a fost semnată de Președintele Sfatului Țării, I. Inculeț și Secretarul Sfatului Țării, I. Buzdugan. Din cei 125 de deputați prezenți, 86 au votat în favoarea Unirii, 3 au votat împotriva (Balmez Ștefan, bulgar, Osmolovski Arkadie și Starenki Mihail, ucraineni), iar 36 s-au abținut, 13 deputați fiind absenți. Citirea rezultatului a fost însoțită de aplauze furtunoase și strigăte entuziaste „Trăiască Unirea cu România!”.³⁹ Actul istoric din 27 martie 1918 a constituit încununarea luptei de eliberare națională a românilor din Basarabia, pentru perpetuarea ființei lor naționale.

După cum remarca un contemporan al evenimentelor, transilvăneanul Onisifor Ghibu, Unirea Basarabiei cu Țara-Mamă a reprezentat „repararea prin vigoarea întregului neam românesc a unei nedreptăți seculare”.⁴⁰

³⁵ Larry L. Watts, *op. cit.*, p. 74.

³⁶ *Ibidem*.

³⁷ Constantin Kirilescu, *Istoria războiului pentru întregirea României 1916 – 1919*, vol. III, Editura Casei Școalelor, București, nedatat, pp. 32- 33; Larry L., Watts, *op. cit.*, p. 74.

³⁸ „Mișcarea”, Iași, din 19 martie 1918.

³⁹ Ion Nistor, *Istoria Basarabiei*, Editura Humanitas, București, 1991, p. 282.

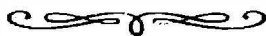
⁴⁰ Onisifor Ghibu, *De la Basarabia rusească la Basarabia românească*, Editura Semne, București, 1997, p. 455.

În contextul acelorași aspirații, la 28 noiembrie 1918, românii bucovineni se vor pronunța, prin organul lor reprezentativ - Congresul General al Bucovinei - pentru „*unirea necondiționată a Bucovinei, în vechile ei hotare până la Ceremuș, Colacin și Nistru, cu Regatul României*”.⁴¹

La 1 Decembrie 1918, reprezentanții românilor din Transilvania s-au pronunțat în cadrul Adunării Naționale de la Alba Iulia, conform principiului autodeterminării, pentru Unirea cu România.

Marea Unire a fost rezultatul unui îndelungat proces istoric și a reprezentat victoria strălucită a mișcării de eliberare a întregii națiuni române.⁴²

Deciziile de Unire din 1918 au fost luate în cadrul unor Adunări Naționale, cu caracter plebiscitar, ele exprimând clar și definitiv voința colectivă a națiunii române, în vederea unirii provinciilor istorice cu patria-mamă. Aceste hotărâri au fost prezentate spre confirmare și recunoaștere internațională, în fața Marilor Puteri și a forumului păcii de la Paris, care a urmat conflagrației mondiale.

⁴¹ A.N.I.C., București, fond Casa Regală, dosar 56(1918), f. 2.

⁴² Vezi pe larg Ion Agrigoroaiei, Gh. Palade, *Basarabia în cadrul României întregite 1918-1940*, Editura Universitas, Chișinău, 1993, p. 3.

POLITICA EXTERNĂ AMERICANĂ: CONCEPTUL „LEADING FROM BEHIND”

Alexandru Botez

„Descifrarea relațiilor dintre state se face din diferite unghiuri și mereu încercând să se găsească ecuația perfectă care să surprindă toate comportamentele și variabilele posibile.”

Nicolae Văcărelu - expert în științe administrative și geopolitică

Deși este aproape imposibil de găsit algoritmul perfect care să sintetizeze toate variabilele și metodele de relaționare dintre state, anumite concepte istorice, juridice, economice, geografice etc., care au amprente distincte în societate ne permit totuși să ajungem la unele concluzii mai corecte, releva politologul român Nicolae Văcărelu în remarcabilul său eseu intitulat *Feudalism și geopolitică în secolul XXI*.

Plecând de la această premisă cu caracter general ne propunem descifrarea conceptului „*Leading from behind*” („Conducere din spate”), considerat de mulți analiști și experți de politică internațională ca fiind definitoriu pentru înțelegerea actualei politici externe promovată de Statele Unite.

Conceptul nu a fost elaborat în laboratoarele Departamentului de Stat sau de către unul din prestigioasele think tank-uri americane și apoi preluat, testat și transpus în practică de președinții americani. Autoarea este Linda A. Hil, profesoară de administrare a afacerilor la *Harvard Business School*.

Ciobanul și oile, tablou de Anton Mauve,
Cincinnati Art Museum

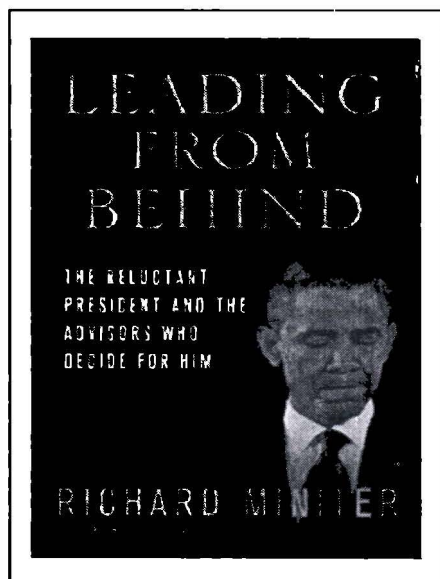
Într-un articol publicat în luna mai 2010, referindu-se strict la domeniul ei de competență, aceasta afirma: *«În deceniul care urmează, cei mai eficienți conducători vor fi cei care vor conduce din spate și nu din primul rând – o expresie pe care am împrumutat-o de la nimeni altul decât de la Nelson Mandela. În autobiografia sa, el aseamănă*

un mare conducător cu un cioban care „stă în spatele turmei, lăsând oile cele mai vioaie să zburde în față, urmate de restul turmei, fără însă să realizeze că tot timpul de fapt sunt conduse din spate.”»

În anul 2011, ziaristul american Ryan Lizza de la *New Yorker* a folosit pentru prima dată termenul „*Leading from behind*” într-un articol privind politica externă a Statelor Unite, citând „un consilier prezidențial,” care ar fi apelat la această expresie pentru a caracteriza „viziunea președintelui Obama în ce privește implicarea Statelor Unite în Războiul din Libia”.

Ulterior, Lizza a revenit cu o serie de precizări, tot într-un articol din *New Yorker*, în care menționa: „*dincolo de frazarea amuzantă, ideea relevată de expresia Leading from behind este împuternicirea altor actori să facă treaba ta sau, cum a fost cazul situației din Libia, să apelezi la o astfel de conduită pentru a nu putea fi etichetată de alte state ca fiind o operațiune exclusiv americană.*”

De asemenea, ziaristul american a mai precizat că: „*Unii conservatori consideră că a conduce din spate maschează de fapt abdicarea de la unele attribute ale conducerii.*”

Interesant este faptul că, în cadrul emisiunii *Tonight show* moderată de Jay Leno, din 27.10.2011, referindu-se la conceptul „*Leading from behind*” care ar governa politica externă a Statelor Unite, Barack Obama a precizat: „*Aceasta este o frază inventată de mass-media. De fapt, Statele Unite conduc din prima linie, prin intermediul Organizației Națiunilor Unite și NATO.*”

Cu toate acestea, în anul 2012, prima carte apărută în Statele Unite despre capacitățile de lider ale lui Barack Obama a fost intitulată de autorul ei, nu întâmplător, *Leading from behind*.

Odată cu instalarea la Casa Albă a președintelui Donald Trump, era de așteptat ca noua administrație să se pronunțe și cu privire la acest concept, considerat de mulți ca fiind determinant și emblematic pentru actuala politică externă americană, dar care a fost considerat și ca o expresie a stilului de conducere al fostului președinte Barack Obama. Această sarcină

a revenit consilierului prezidențial pentru probleme de securitate națională, Sebastian Gorka.

Într-o emisiune a postului de televiziune Fox din 16.04.2017, în contextul criticilor aduse politicii promovate de Administrația Obama și contrapunerii acesteia a necesității reafirmării rolului de lider al Americii pe scena internațională, Gorka a afirmat: *«America revine acolo unde îi este locul. Noi respingem ideea „Leading from behind”»*. Câteva zile mai târziu, referindu-se la bilanțul primelor 100 de zile ale guvernării Trump, același Gorka a declarat: *«... respingem în totalitate conceptele „Leading from behind” și „Strategic patience” („Răbdarea strategică”»*

Dacă la acestea adăugăm și afirmațiile făcute tot de Gorka în cadrul unei conferințe organizată la Washington DC de *National Review Institute's Ideas Summit* la 16.03.2017, având ca temă rolul Statelor Unite în lume, unde a declarat că *«„America First” este antiteza [politicii externe americane – n.n.] ultimilor ani”*; *„Leading from behind” pur și simplu înseamnă să urmezi pe cineva, dar lumea va fi în siguranță doar dacă America va conduce. Dacă America va abdica de la rolul ei de lider mondial, altă țară îi va lua locul.»*, s-ar părea că noua administrație de la Washington s-a distanțat ferm de conceptul *„Leading from behind”*, iar politica externă americană ar urma să se desfășoare pe coordonate care nu mai au nimic de-a face cu acesta.

Așa să fie oare?

Înainte de a răspunde la această întrebare, sunt necesare câteva precizări. Una din problemele cu care se confruntă Administrația Trump este ostilitatea deschisă și extrem de virulentă din partea unei părți din mass-media americană, respectiv acea parte care reflectă interesele progresiștilor. Iar aceasta este dominantă în ce privește posibilitățile de informare ale americanilor.

Ca urmare, Donald Trump apelează sistematic la un mijloc nou de a comunica direct cu cetățenii americani – Twitter. Zilnic aflăm pe această cale punctul de vedere al președintelui, concis și în stilul său caracteristic.

Am selectat dintre mesajele acestuia pe cele care s-au referit la poziția Statelor Unite față de evoluțiile situației din Coreea de Nord:

11.04.2017 - *„Coreea de Nord o caută cu lumânarea. Dacă China se va decide să ne ajute, va fi foarte bine. Dacă nu, o să rezolvăm problema fără ea!”*

11.04.2017 - *„Am explicat președintelui Chinei că un acord comercial cu Statele Unite va fi mult mai bun pentru chinezi dacă rezolvă problema Coreei de Nord!”*

12.04.2017 - „Am avut o convorbire telefonică foarte bună cu președintele Chinei privind amenințarea reprezentată de Coreea de Nord.”

13.04.2017 - „Sunt extrem de încrezător că China va rezolva cum trebuie problema cu Coreea de Nord. Dacă nu va fi în stare, Statele Unite și aliații ei vor face acest lucru.”

16.04.2017 - „De ce să acuz China că manipulează cursul de schimb al monedei sale naționale când aceasta acționează alături de noi pentru soluționarea problemei reprezentată de Coreea de Nord. Vom vedea ce se întâmplă!”

21.04.2017 - „China este foarte importantă pentru economia Coreei de Nord și, deși nimic nu este ușor, dacă chinezii doresc să rezolve problema reprezentată de Coreea de Nord, vor face acest lucru!”

Rezultă cum nu se poate mai clar că Administrația Trump acționează în vederea soluționării crizei nord-coreene conform conceptului „*Leading from behind*,” în ciuda declarațiilor publice făcute în aceeași perioadă de consilierul prezidențial Sebastian Gorka.

Această situație ne amintește de celebra remarcă făcută de marele nostru poet Tudor Arghezi la o ședință a Uniunii Scriitorilor din anii 1950, referindu-se la faptul că unii participanți fumau țigări Kent: „*Una vorbim, alta fumăm!*”

Important este însă altceva și anume faptul că după încheierea Războiului Rece, în special în timpul președintelui Barack Obama, iar după cât se pare până acum și al lui Donald Trump, Statele Unite încearcă să-și promoveze interesele hegemonice globale nu prin implicarea directă în zonele în care acestea îi sunt amenințate, ci prin intermediul unor aliați selecționați și cultivați cu grijă și cărora li se delegă aceste sarcini.

Altfel spus, în perioada Războiului Rece aliații Americii erau doar contributori în acțiunile prin care aceasta își impunea voința, inclusiv prin forță militară (Coreea, Vietnam, Irak, Afganistan), pe când acum rolul acestora crește substanțial prin asumarea unor sarcini care erau apanajul exclusiv al „*fratelui mai mare*.”

Deși această conduită pare logică din punct de vedere al Statelor Unite, se pare că aliaților le este greu să preia noile roluri în care sunt distribuiți. Nu pentru că ar dori răsturnarea actualei ordini mondiale sau că nu conștientizează pericolele la adresa păcii și stabilității mondiale sau amenințarea terorismului.

Pur și simplu aceștia înțeleg că trebuie să facă mai mult ca până acum, dar Statele Unite nu mai au nimic să le ofere în plus. America le-a dat

deja aliaților tot ce putea oferi încă din timpul Războiului Rece. Singurul lucru pe care-l mai pot face americanii este să renegocieze.

Siria: Leading from behind.

Barack Obama a încercat să le arate obrazul aliaților, dar fără nici un rezultat, iar Vladimir Putin pur și simplu l-a sfidat. Ne aflăm așadar în situația în care bilanțul tentativelor Washingtonului de a-și determina aliații să facă mai mult decât în timpul Războiului Rece a eșuat.

Mai mult decât atât, profitând de slăbiciunile ultimilor președinți americani, dar și de permisivitatea ideologiei progresiste, aliații Statelor Unite nu-și mai onorează nici măcar obligațiile prevăzute în tratatele încheiate și care sunt în vigoare.

Prin urmare, toate aceste lucruri trebuie să le repare acum Donald Trump.

Nu va fi ușor, dar este inevitabil, deoarece, în opinia noastră, noua doctrină de politică externă a Americii în perioada următoare va continua să fie „*Leading from behind*.”

Chiar dacă noul președinte, la fel ca și predecesorul său, va refuza să recunoască formal acest lucru.

CRONICA UNOR VICTORII ANUNȚATE

Emmanuel Macron, al IX-lea președinte al celei de a V-a Republici Franceze și „La République en Marche”, câștigătoarea alegerilor legislative din Franța

Ovidiu M. Curea

Un produs politic lansat comercial

Produș al politicii contemporane, creat și susținut de transnaționalele globaliste pentru a fi opus rezistenței naționale manifestate tradițional de poporul francez, Emmanuel Jean-Michel Frédéric Macron a devenit al IX-lea președinte al celei de a V-a Republici Franceze, așa după cum s-a anticipat și s-a așteptat de către toți susținătorii europenismului, fiecare înțelegându-l așa cum îi vine mai bine.

A fost extras din mișcările franceze de stânga tradițional internaționaliste și credul-visătoare. Membru al Partidului Socialist de la vârsta de 24 de ani, cu prezență politică activă în rândurile partidului, entuziasmul socialist militant al lui Macron scade după 2008 când intră în sfera de afaceri transnaționale a grupului Rothschild.

Emmanuel Jean-Michel Frédéric Macron

Cu toate acestea, continuă să rămână un apropiat de Partidul Socialist, funcționând în aparatul prezidențial de la Elysée pe lângă președintele socialist François Hollande (2012–2014) sau în calitate de ministru al economiei în cabinetul altui socialist, premierul Manuel Valls (2014–2016).

Totuși, cu toată apropierea sa față de stânga franceză, Macron nu ia parte la pregătirile acesteia din vara lui 2016 pentru participarea la alegerile prezidențiale din anul următor. (În iunie 2016, Partidul Socialist, Uniunea Democraților și Ecologiștilor, Partidul Ecologist, Frontul Democrat, Partidul Radical de Stânga hotărâsc să organizeze alegeri primare comune în urma cărora să desemneze un candidat unic pe care să-l susțină la alegerile prezidențiale din 2017). Mai mult decât atât, susținut de cercuri financiare

internaționale, printre care rolul de frunte l-a deținut gruparea Rothschild, Macron își fondează/i se fondează propria sa mișcare politică denumită „*En Marche*”, menită să îl susțină la alegerile pentru președinția Franței.

Respectiva „*mișcare*” a apărut total nedefinită în peisajul politic, ea nefiind declarată ca aparținând unei orientări ideologice anume sau ca fiind continuatoarea unui alt partid sau mișcare politică anterioară. Nici măcar orientarea sa pe eșichierul politic nu a fost precizată, președintele ei definind-o ca „*transpartinică*”, „*și de stânga și de dreapta*”.

Programul mișcării „*En Marche*” în ceea ce privește politica internă a fost încropit la repezeală, nestructurat, lansat mai mult la nivel declamativ cu măsuri de bune intenții, strânse și reluate din programe anterioare ale unor grupări politice cu orientări diferite. Astfel, își propunea dobândirea de către Franța a poziției de lider mondial în materie de protecție a mediului înconjurător și în combaterea pesticidelor; asigurarea în proporție de 50% de produse bio și ecologice în cantine și în restaurante; acordarea unei prime de 1.000 euro pentru achiziționarea de autovehicule noi; renovarea și consolidarea a 1 milion de locuințe; reducerea numărului deputaților; limitarea în Parlament a timpului de legiferare în avantajul celui alocat evaluărilor și controlului; utilizarea procedurilor de urgență în parlament; interzicerea parlamentarilor de a exercita activități de consiliere; desființarea pensiilor speciale pentru parlamentari; limitarea la trei a mandatelor succesive de parlamentar; realizarea de economii bugetare în valoare de 60 miliarde euro prin desființarea a 120.000 posturi bugetare; mărirea cu 10.000 a numărului de polițiști; scăderea impozitului plătit de societățile comerciale de la 33,3% la 25%; desființarea impozitului pe averea globală și înlocuirea lui cu impozitul pe patrimoniul imobiliar care îl exclude pe cel financiar; extinderea ajutorului de șomaj și la cei demisionați sau la lucrătorii independenți.

În zona externă discursul căpăta ceva mai multă consistență, fiind și ținta finală, în care opțiunea europeană a lui Macron constituia axul principal. Aceasta era privită dintr-o perspectivă unitară, propunând în locul sloganului „*America first*” al lui Trump, unul similar „*Europe first*” prin care imagina o unitate suprastatală încheată și fermă care să beneficieze de frontiere bine păzite, de stăvilirea fluxului de imigranți prin acordarea de asistență în țările de plecare, de o apărare comună, cooperare poiițienească și juridică extinse, buget comun pentru zona euro cu un ministru european de finanțe, un sistem de „*Buy Europea Act*” pentru protejarea pieței europene, înăsprirea instrumentelor anti-dumping pentru lupta împotriva concurenței neloiale din partea Chinei și Indiei, controlul investițiilor străine extraeuropene, inclusiv sau mai ales americane, numirea unui „*procuror*

comercial european” pentru verificarea angajamentelor luate de parteneri, o politică comercială de apărare a valorilor europene. Adică o diminuare a prerogativelor naționale ale țărilor membre și înlocuirea lor cu un centralism european globalizator la nivel regional, ceea ce a făcut ca majoritatea observatorilor politici să-l considere drept un *europenist* și un *eurofederalist*, categorie în care Macron nu se recunoștea, însă, afirmând că el nu este „nici *europenist*, nici *euroscptic*, nici *federalist*”, dar declarând că mișcarea sa, „*En Marche*”, este „*singura forță politică pro-europeană din Franța*”. După cum se observă, programul european al lui Macron se aseamăna în multe privințe cu programul național al lui Trump, extins la porțile Europei unde s-ar opri (deocamdată) globalizarea.

În domeniul declarațiilor politice pozițiile lui Macron au fost și mai contradictorii. În cartea sa de factură autobiografică „*La Révolution*”, publicată în noiembrie 2016, pleda pentru liberalizarea deținerii de canabis în cantități mici, pentru ca, după câteva luni să revină și să declare într-un interviu acordat ziarului *Le Figaro* din februarie 2016 că nu susține de loc scoaterea de sub interdicție a deținerii de canabis, chiar în cantități mici, și nici reducerea pedepselor. În aceeași carte, „*La Révolution*”, recunoaște că, în procesul de colonizare a Algeriei au existat elemente de civilizație, dar și de barbarie, a existat tortură, dar și edificarea unui stat nou și a unei clase mijlocii înstărite. În februarie 2016, în cadrul unui interviu acordat unui canal de televiziune algerian, revine asupra celor afirmate declarând că „*este inadmisibil să faci apologia colonialismului*” pe care el l-ar fi condamnat dintotdeauna și adăugând sentențios că „*Procesul de colonizare este o crimă împotriva umanității și face parte din istoria Franței*”.

O altă declarație ciudată o face tot în februarie 2017 când consideră că „*nu există o cultură franceză, ci doar cultură în Franța*”, declarație pe care o reia câteva zile mai târziu la Londra adăugând că el „*n-a văzut niciodată o artă franceză*”. Revenit în Franța și interviuat de televiziunea „*Quotidien*” asupra acestui subiect, Macron insistă să-și susțină teza și întreabă retoric dacă „*Pablo Picasso este sau nu este o figură a culturii franceze*”. Aceste afirmații contradictorii și deconcertante au fost ironic taxate de către media franceză, de regulă susținătoare a lui Macron, care le-au denumit „*macronade*” sau „*macronisme*”.

Ciudățenia majoră a lui Emmanuel Macron vine, însă, din viața sa particulară. Macron s-a căsătorit în anul 2007, la vârsta de 29 de ani, cu Brigitte Trogneux o femeie de 54 de ani, de vârsta mamei sale, după o idilă de 14 ani, datând din 1993, când elevul de la liceul iezuit „*La Providence*” din orașul natal Amiens, Emmanuel Macron, în vârstă de 15 ani, se îndrăgostește de profesoara de franceză de la același liceu, femeie în vârstă

de 39 de ani, căsătorită cu un funcționar bancar (André Louis Auzière) de la *Crédit du Nord* și cu trei copii: Laurence care era coleg de clasă cu Emmanuel Macron, Sebastien - cu doi ani mai mare decât Emmanuel și Tiphonie - mai mică cu șapte ani. Când părinții lui Emmanuel au descoperit relația fiului lor minor cu profesoara Trogneux, au încercat să o convingă pe aceasta să renunțe la aventura cu Emmanuel. În fața refuzului acesteia, părinții au luat în calcul aducerea ei în instanță sub acuzația de corupere de minori, dar, pentru preîntâmpinarea unui scandal de răsunet, au hotărât să-și mute fiul la un liceu din Paris (Henri-IV) situat la 145 km de Amiens. Elevul și profesoara nu au încetat însă a se iubi și, după divorțul Brigittei Trogneux de soțul ei, divorț încheiat în 2006, cei doi amorezi se căsătoresc în anul următor cu acceptul familiei resemnate.

Deci, cu un partid încropit ad-hoc, cu un program mozaicat pe ideea unei Europe unite și performante, cu afirmații și deziceri, cu acuzații de duplicitate (cazul consilierii simultane a două entități domnice să achiziționeze aceleași acțiuni de la ziarul *Le Monde*), fals în declarațiile de avere și acțiuni de favorizare în perioada când funcționa la Élysée (presiuni făcute asupra deputatului socialist Karine Berger pentru a retrage două amendamente din proiectul de lege privind separarea băncilor de depozit de băncile de investiții, amendamente nefavorabile amicilor săi din sectorul bancar sau atribuirea fără licitație a unui contract de organizare evenimente), cu toate acestea Macron a câștigat detașat alegerile prezidențiale.

În afară de marea finanță internațională, la victoria lui Macron a contribuit substanțial și sprijinul pe care acesta l-a primit din partea marilor trusturi de presă. În timpul campaniei electorale acesta a fost candidatul cel mai mediatizat de presa franceză și internațională. Între noiembrie 2016 și ianuarie 2017, cca. 50 de publicații magazin au avut pe copertă imaginea lui Macron, față de numai 5 - 6 care au folosit fotografia celui de al doilea candidat situat în sondaje, Jean-Luc Mélenchon. Coproprietarii grupului *Le Monde*, Xavier Niel (avere estimată la 9 miliarde euro) și Pierre Bergé (avere estimată la 180 milioane euro) nu și-au ascuns niciodată susținerea acordată candidatului „*En Marche*”, ca de altfel și fostul proprietar de la *Nouvel Observateur*, Claude Perdriel (avere estimată la 150 milioane euro). Alte grupuri străine de presă precum *Financial Times*, *Foreign Policy*, *Newsweek*, *Le Magazine Marianne* și-au arătat susținerea pentru Macron, care nu de puține ori a fost considerat drept „*candidatul mass-mediei*”, lansat în cursa electorală ca un produs comercial. Printre consilierii de campanie ai lui Macron s-au numărat PDG-ul (Președinte Director General) de la *Publics Groupe* (venit anual de 10 miliarde euro), Maurice Lévy, președinte al *Asociației Franceze a Întreprinderilor Private*, participant la

conferințele Grupului Bilderberg, precum și Bernard Mourad fost președinte la *Grupul Patrick Drahi* al cărui patron (Patrick Drahi) are o avere estimată la 8 miliarde euro.

Ca și în campania prezidențială din SUA „*lumea bună*” a politicii, artei și sportului din Franța l-au susținut cu fervoare pe candidatul transnațional: Benoît Hamon – candidatul *Partidului Socialist* (a declarat că renunță la pașaportul francez dacă nu câștigă Macron), François Fillon – candidatul *Partidului Republican* și fost prim ministru în președinția lui Nicolas Sarkozy, însuși Nicolas Sarkozy, Alain Juppé – fost prim ministru în președinția lui Jacques Chirac, scriitorul Jean-Marie Le Clezio - premiul Nobel în 2008; scriitoarea Leila Slimani - premiul Goncourt 2016, cineastul Luc Besson, realizatorul Elie Chouraqui, actorul Bruno Solo, cântărețul Patrick Bruel, umoristul Guy Bedos, actrița Agnes Jaoui, fotbalistii Zinedine Zidane și Lilian Thuram. De asemenea, din străinătate importante personalități politice precum fostul ministru grec al finanțelor, Yanis Varoufakis, sau fostul președinte american Barack Obama s-au manifestat în favoarea lui Macron. În Franța, contracandidata lui Macron, Marine Le Pen, nu a dispus de resursele financiare și nici de sprijinul instituțiilor naționale de forță așa cum a avut parte în SUA, Donald Trump, pentru a se putea opune cu succes sensului impus de coloșii financiari integratori, globalizatori și asimilatori.

Un produs comercial lansat politic

Și totuși, de ce l-a ales finanța internațională să le reprezinte interesele la Élysée. Ce calități l-au recomandat și susținut?

Născut la 21 decembrie 1977 la Amiens într-o familie de medici, Macron își face studiile primare în localitatea natală, după care intră la liceul iezuit „*La Providence*” din aceeași localitate, de unde este transferat de părinți la Liceul Henri-IV din Paris. Atât ca elev cât și ca student, Macron a avut prestații remarcabile, situându-se întotdeauna printre premianți. În 1994 a fost laureat al Concursului general (sinonim cu olimpiada școlară din România) la limba și literatura franceză. Cântă la pian pe care l-a studiat timp de 10 ani la conservatorul din Amiens. Este tipul premiantului: strălucit și ascultător. Singura lui nebulie, singura lui rebeliune, singura răbufnire de independență a fost Brigitte, după care s-a cumițit la loc. Tipul ideal pentru a fi condus, pentru a-i da o problemă pe care să o rezolve corect și repede, fără inițiative inutile și riscante, fără originalități neproductive.

După terminarea studiilor superioare (*Institutul de Studii politice* din Paris - 2001 și *Școala Națională de Administrație* din Strasbourg – 2004) Emmanuel Macron este angajat la *Inspectoratul General de Finanțe*, de unde este cooptat în 2007 ca raportor adjunct în „*Comisia pentru relansarea*

creșterii franceze”, instituție înființată de președintele Nicolas Sarkozy pentru întocmirea unui raport cu propuneri și recomandări menite să ducă la relansarea economiei franceze. (Comisia a fost supranumită „Comisia Attali”, după numele directorului său, Jacques Attali, economist francez de naționalitate iudaică și origine algeriană, fost consilier al președintelui Francois Mitterand în perioada 1981 – 1991 și primul președinte al *Băncii Europene de Reconstrucție și Dezvoltare* între 1991 și 1993.) În 2010, Macron este numit prin decret prezidențial membru deplin al Comisiei Attali.

În paralel, în anul 2008, la recomandarea lui Jacques Attali, Francois Henrot mâna dreaptă a lui David Rothschild, îl ia pe Macron la *Banca Rothschild & Co.* unde îl numește „*Bancher de afaceri*” (consiliere afaceri și inginerii financiare). În 2010 este cooptat ca asociat la *Banca Rothschild & Co.*

În 2012 devine directorul *Băncii Rothschild & Co.*, după ce a intermediat cu succes două operațiuni comerciale de răsunet internațional. În prima îl consiliază și asistă pe Philippe Tillon-Borde, președintele director general al concernului *Sofiproteo* să preia 41% din capitalul firmei *Lesieur Cristal*. (*Sofiproteo* – transnațională din domeniul oleaginoaselor și proteoginoaselor, cu o cifră totală de afaceri în valoare de 6,5 miliarde euro.) În a doua operațiune comercială consiliază și conduce negocierile prin care *Nestle* achiziționează o filială a firmei *Plizer*. (*Nestle* este o transnațională din domeniul alimentară cu o cifră de afaceri de 90 miliarde \$, cu 339.000 angajați în 86 de țări, iar *Plizer* este o altă transnațională din domeniul farmaceutic cu o cifră de afaceri de 52 miliarde \$ și 81.800 angajați în 150 de țări.) Afacerea Nestle – Plizer a fost evaluată la 9 miliarde de euro, iar comisionul lui Macron la cca. 1,5 milioane.

La câteva luni după numirea în fruntea *Băncii Rothschild & Co.*, în 2012, Macron este numit de către Francois Hollande secretar general adjunct al președinției franceze, funcție pe care o deține până în august 2014, an în care primul ministru francez Manuel Valls îl ia în cabinetul său în calitate de ministru al economiei. (*Banca Rothschild & Co.*, nefiind o bancă de credite sau depozite, ci o bancă de consiliere strategică și financiară nu generează conflicte de interese pentru angajații săi, care pot activa în domeniul public.)

În 2014 Emmanuel Macron apare pe lista invitaților la reuniunea Grupului Bilderberg.

Astăzi Macron are 39 de ani și este cel mai tânăr președinte al Franței, bătându-l pe Louis Napoleon Bonaparte, care, în 1848, la preluarea

președinției, avea 40 de ani. Din președinte, Louis Napoleon Bonaparte, peste patru ani, a devenit împărat. Ce va fi Macron în 2021 vom vedea.

După „*En Marche*”, „*La République en Marche*”

Odată încheiate alegerile prezidențiale în 7 mai, prin victoria previzibilă a lui Macron obținută în turul doi asupra candidatei Frontului Național, Marine Le Pen, cu categoricul scor de 66,1% contra 33,9%, atenția s-a mutat asupra alegerilor legislative din 18 iunie.

Ca primă măsură luată de către învingătorul din prezidențialele franceze a fost să demisioneze din funcția de președinte al mișcării „*En Marche*”, după ce îi schimbă numele în „*La République en Marche*”, pentru a putea atrage simpatizanți și din alte zone electorale. În locul său o numește la conducerea partidului pe Catherine Barbaroux, fosta directoare de personal de la *Prisunic* și apoi de la compania *Pinault-Printemps-Redoute* devenită din 2013 *Kering*, grup transnațional din domeniul articolelor vestimentare de lux, al doilea ca mărime după *LMVH* (Louis Vuitton Moët Hennessy), cu o cifră de afaceri de 12,5 miliarde euro.

Cum lucrurile deveniseră destul de clare și în privința viitorilor câștigători din legislativele din iunie, dezinteresul și apatia alegătorilor francezi creștea. Pentru a mai însufleți spiritele electoratului, echipa lui Macron a lansat ideea că lucrurile nu ar fi deloc așa de clare precum par, întrucât partidul *Frontul Național* al fostei contracandidate de la prezidențiale, Marine Le Pen, este un partid puternic, vechi, devenit tradițional, cu o structură mult mai bine pusă la punct decât proaspătul „*En Marche*” al lui Macron și că cel dintâi poate obține majoritatea voturilor legislative și atunci ce o să se facă președintele Manuel Macron cu un parlament dominat de naționaliștii francezi? Desigur, se omitea faptul că cele două partide se confruntaseră deja în alegerile prezidențiale prin cei doi candidați proprii și că „proaspătul” „*En Marche*” câștigase detașat în fața „vechiului” „*Front Național*”.

Tot în vederea pregătirii alegerilor legislative, Macron îl numește ca prim-ministru pe Edouard Philippe, primarul orașului Havre, politician fără complexe care trecuse de pe partea stângă a politicii franceze, adică de la *Partidul Socialist* al lui Michel Rocard unde a militat în perioada anilor 90, ca să ajungă în 2002 exact pe partea dreaptă, în *Partidului Republican* al lui Alain Juppé, iar până la urmă să ajungă în barca lui Macron.

Născut la 28 noiembrie 1970 la Ruen, Edouard Philippe a absolvit în 1992 *Institutul de Studii Politice* din Paris, iar în 1997 *Școala Națională de Administrație*. În 2004 devine avocat la firma *Debevoise & Plimpton LLP*, una dintre cele mai prestigioase firme internaționale de servicii juridice, fondată în 1931, cu sediul la New York și care dispune de nouă oficii

răspândite pe trei continente, în New York, Washington, Londra, Paris, Frankfurt, Moscova, Hong Kong, Shanghai și Tokyo, încadrate cu un număr de 916 avocați, cu grijă selecționați din lumea juridică internațională, și care realizează un venit anual de 757 milioane dolari.

În 2007, Edouard Philippe ajunge director de afaceri publice la *Grupul Areva*, grup multinațional francez din domeniul energiei având un număr de 250 de filiale în Europa, Africa și America Latină, cu 41.874 angajați, cu întreprinderi de producție în 43 de țări și o rețea comercială extinsă în 100 de țări. Este al patrulea grup mondial de îmbogățire a uraniului, după Rosatom (Rusia), Urenco și Usec (SUA) și CNNC (China), are un capital de 2,3 miliarde euro și o cifră de afaceri de 4,2 miliarde. În iunie 2016 Edouard Philippe participă la reuniunea *Grupului Bilderberg*.

Numit prim-ministru de către Macron, Edouard Philippe formează la 17 mai un cabinet compus din 18 membri și patru secretari de stat proveniți din bazinele electorale apropiate (5 miniștri veniți din societatea civilă; 6 din gruparea câștigătorilor „*En Marche*” devenită peste noapte „*La République en marche*”; 3 din *Mișcarea Democrată* (MoDem); 4 din *Partidul Socialist*; 2 din *Partidul Radical de Stânga* și 2 din partidul *Les Républicains*).

După consumarea alegerilor legislative, la 19 iunie, guvernul demisionează pentru a da posibilitatea lui Eduard Philippe să formeze un nou guvern în conformitate cu rezultatele electorale obținute de fiecare grupare aliată, guvern care va fi compus din primul ministru, 19 miniștri și 10 secretari de stat (10 miniștri - reprezentanți ai societății civile; 2 miniștri și 7 secretari de stat de la gruparea *La République en marche*; 3 miniștri de la *Partidul Socialist*; doi miniștri de la *Partidul Liberal de Stânga*; 1 ministru și 1 secretar de stat de la *Mișcarea Democrată* (MoDem); 2 miniștri și 1 secretar de stat de la *Republicanii*).

La 18 iunie 2017 alegerile legislative din Franța au fost câștigate de alianța *La République en marche/MoDem* cu 49,12% obținând în Adunarea Națională (parlamentul francez), după redistribuire, 350 de mandate (308 - *La République en marche* și 42 - *MoDem*) din totalul celor 577, cu o participare la vot de numai 42,64% din totalul alegătorilor, cea mai redusă participare la vot din istoria celei de a V-a Republici Franceze. Pe locurile următoare s-au clasat, la distanță, partidele tradiționale, *Partidul Republican* cu 113 locuri și *Partidul Socialist* cu 29 de locuri. *Frontul Național* al lui Marine Le Pen, nu a obținut decât 8 locuri în parlament.

Sfârșit de paradigmă

Atât alegerile prezidențiale din Franța cât și cele legislative au marcat un moment istoric în procesul de dezmembrare a bazei ideologice pe care stăteau clădite sistemele sociale, baza care fixa ordinea și orientarea

acestor sisteme, precum și modul lor de funcționare. Alegerile din 2017 au consfințit sfârșitul rolului pe care partidele politice l-au jucat în viața societăților naționale, în organizarea și funcționarea acestora începând cu secolul al XVII-lea când, în Marea Britanie, grupările parlamentare *Tories* și *Whings*, se coagulau în ceea ce avea să fie *Partidul Conservator* și *Partidul Liberal*.

Un partid, „*En Marche*”, creat cu numai un an înainte de către finanța internațională pentru a-i oferi mobilul electoral necesar candidatului său, bancherul Emmanuel Macron, a câștigat detașat și alegerile prezidențiale și alegerile parlamentare din 2017. Partidele tradiționale, partidele gaulliste, conservatoare, liberale, socialiste, populare, democrate, republicane, muncitorești, comuniste, progresiste sau ecologiste practic nu au contat, au avut rezultate slabe, multora revenindu-le rolul de simpli figuranți.

Modernismul globalizator mai zgâlțâie din țâțâni încă un stâlp al sistemului social bazat pe națiuni, partidele politice, ajutat din plin și de pierderea interesului alegătorilor pentru politică, tot mai dezamăgiți de prestația aleșilor, de pierderea identității ideologice a grupărilor politice, a rațiunii lor inițiale de a fi. În multe cazuri se dovedea că interesele particulare ale aleșilor prevalau în fața intereselor colective pe care nu ezitau să le obstrucționeze, să le saboteze sau să le defraudeze atunci când le stăteau în cale, grupările politice tinzând să se transforme în grupuri infracționale organizate.

Alegătorii încercau să discearnă cu îngrijorare ce grupare așa-zis politică ar produce mai puține daune sociale dacă va ajunge la putere, iar pentru aceasta se orientau după impresia pe care le-o lăsa candidatul, după carisma sa, după senzația de moment pe care acesta le-o transmitea prin intermediul mesajelor și imaginilor filtrate de mass-media devenită din observator politic în actor politic determinant. Alții, cei mai mulți, din ce în ce mai mulți se izolau de scena politică și intrau în apatie, dezgustați de lipsa de confruntări de idei, de programe de dezvoltare și înlocuirea lor cu atacuri la persoană, cu denigrări, demolări reciproce, acuzații inventate, mințirea electoratului și amenințarea acestuia cu catastrofe în cazul în care ar vota contracandidații, dezgustați de fraudarea rezultatelor electorale, exasperați de contestarea lor sistematică de către învinși care încercau să le răstoarne pe orice cale, inclusiv prin acțiuni de stradă.

Adică, transnaționalele au, până la urmă, un rol progresist în lichidarea pe rând a pilonilor sistemelor naționale (partide, granițe, culturi, legislații, religii, familie etc.)? Progresul depinde uneori de unde îl privești, viitorul nu înseamnă întotdeauna evoluție, el poate duce și la sincope, la

procesele temporare involutive precum Evul mediu față de Antichitate, dar sistemele se înlocuiesc unele pe altele, cu sau fără voie.

Ce este preocupant pe termen mediu sunt perioadele de după schimbarea sistemelor, acestea soldându-se mai totdeauna cu excese. După demolarea sistemului democrațiilor politice naționale pluripartite, după negarea și ridiculizarea vechilor valori istorice, morale, juridice, culturale, comportamentale, după pierderea sentimentului de respect pentru ordine într-un spațiu în care contestarea devine un *modus vivendi* modern, apare inexorabil pericolul anarhiei. Exemplele din istorie arată că acesta nu poate fi stăvilit decât printr-un control strict al individului, prin strunirea forțelor distructive izvorâte din nemulțumire, printr-o dictatură și metodele de contracarare a tendințelor anarhice încep deja să se întrevadă: controlul informatic, legislație de supraveghere de tip „*big brother*”, centralizarea autorității la nivel global.

Deocamdată, până la atingerea „*masei critice*”, anarhia este încă încurajată, prin stimularea sentimentelor de nemulțumire generalizată, dezamăgire, dezorientare, contestare și nesupunere pentru ca, în final, în fața lipsei de securitate de orice fel, fizică, economică, intelectuală, spirituală, socială etc., masele să fie acelea care să dorească, să solicite introducerea unei ordini clare, stricte și de necontestat și, iarăși, istoria ne-a oferit exemple suficiente precum cele din America Latină, Asia sau chiar de mai pe aproape.

Alegerile din Franța s-au încheiat. Alegerile din SUA s-au încheiat. Alte alegeri, în alte țări, se pregătesc după scenariu asemănătoare. Noi urmărim nebunia distructivă de astăzi, așteptăm ordinea de mâine și, ca de fiecare dată, sperăm. Vive la France!

O VIZIUNE RUSĂ ASUPRA EVOLUȚIILOR GEOPOLITICE ÎN „ERA TRUMP”

Leontina Radu

Lilia Șevțova este doctor în științe istorice și politolog în Federația Rusă, ale cărei opinii nu coincid neapărat cu viziunea oficială a Moscovei. Textul de mai jos reprezintă o traducere și prelucrare după un articol⁴³ în limba rusă al acestei autoare, scris înainte de a se cunoaște rezultatul alegerilor prezidențiale din Franța.

Primul bilanț cu licăriri de speranță

Lilia Șevțova este de părere că, de multă vreme, clasa politică din lumea întreagă nu a mai fost atât de puternic divizată în privința aprecierii realităților. Pe de o parte, constatăm o creștere a aprecierilor apocaliptice venite dinspre Occident: „*Ce grozăvie! Lumea se prăbușește! Suntem pe marginea prăpastiei*”. Pe de altă parte, asistăm la o explozie de entuziasm, de euforie a unor cândva forțe marginale de dreapta din Occident și, odată cu ele, la unison, masa politică din interiorul internaționalei iliberale mondiale: „*În sfârșit, a venit și vremea noastră!*” Autoarea crede că ambele atitudini nu au, mai mult ca sigur, un fundament.

Spaima lumii liberale, care s-a aflat în criză, este provocată de eșecul intelectual și analitic. Occidentul s-a găsit nepregătit în fața inevitabilității crizei care se apropia de mai multă vreme. Crahul financiar din anul 2008 a fost unul dintre avertismentele serioase care anticipau ceea ce va urma. De altfel, nici clasa politică din ultimii 20 de ani, nici experții în domeniu nu au putut înțelege finalul, respectiv, epuizarea mecanismelor de organizare a vieții sociale. Criza, însă, impune căutarea unei soluții. De-a lungul timpurilor, comunitatea liberală, care a mai trecut prin situații similare, a dobândit un instinct de supraviețuire, menit să o ajute să găsească o nouă viziune asupra evoluției sociale.

Potrivit autoarei, deocamdată, criza nu a atins acel vârf în care pericolul asupra fundamentului face ca pe scenă să urce o nouă generație, cea a *liderilor-transformatori*. Criza elitelor continuă și nu permite formarea

⁴³ Lilia Șevțova (politolog rus), *Despre „gaura neagră” a trumpismului: concluzii preliminare cu o licărire de speranță* (Лилия Шевцова о «черной бездне» трампизма: первые итоги с проблеском надежды), din 26.02.2017, *Newsader* (<http://newsader.com/mention/liliya-shevцова-o-chernoy-bezдне-trampi/> - accesat la 01.06.2017)

unui nou tip de lider, ceea ce reprezintă una dintre cele mai serioase probleme. Populația începe să se revolte, obosită de actualul mod de *guvernare - stabilizatoare*, care a dus la degradare. Alegerea unor anti-lideri în cele mai înalte posturi în întreaga lume – din Filipine până în SUA, de la Duterte până la Trump – nu este altceva decât o reflectare a nemulțumirii cetățenilor față de proprii lor conducători.

Cu toate acestea, șocul provocat de *liderii-distrugetori*, adică de purtătorii diferitelor variațiuni ale *trumpismului*, nu poate face altceva decât să accelereze înnoirea elitelor și urcarea pe scenă a unei noi generații de lideri, capabili să formeze noi sisteme de guvernare.

Bilanțul trumpismului

Firește, mult depinde de felul în care americanii se vor descurca cu „*rujeolă*”. America a intrat serios într-o criză sistemică care l-a adus la putere pe Trump și care se va accentua pe parcursul mandatului său.

Sunt evidente urmările, atât negative, cât și pozitive, ale trumpismului, înțeles ca ideologie și mecanism de guvernare. Da, ideea lui Trump și a echipei sale este de a distruge establishment-ul american, obiceiurile acestuia și de a impune, într-o manieră nouă, rolul SUA în lume.

Mecanismul de guvernare se manifestă în mod evident și e puțin probabil să sufere vreo restructurare. Aici este vorba despre incapacitatea lui Trump de a deveni un manager și coordonator în procesul de luare a deciziilor. Evidentă este și lupta dintre cele două „*guverne*”, adică cea dintre „*primul cabinet*” sau „*bucătăria*” lui Trump, formată dintr-un grup de apropiați ai săi care dispun de împuterniciri foarte mari și de dreptul de a se amesteca într-un proces deja elaborat de guvernare. Este vorba, în primul rând, de Stephan Bannon și Jared Kushner.

Cabinetul „*doi*” este format din persoanele oficiale ale administrației numite de Trump. Pentru noi nu este lipsit de importanță faptul că miniștrii celor mai importante ministere, care răspund de securitate, apărare și politică externă, manifestă suspiciuni sau sunt de-a dreptul ostili față de Rusia. Deocamdată, însă, nu și-au însușit mecanismul de guvernare în situațiile luptei pe *sub covor*, de aceea ideologia de guvernare este stabilită de „*bucătăria*” lui Trump. Din aceste considerente, SUA se dovedesc un factor de instabilitate, devenind principala cauză a stării precare a întregii ordini mondiale.

Această situație nouă pentru America și restul lumii reprezintă partea negativă.

Care este partea pozitivă? America, preocupată de propriile probleme, lasă comunitatea mondială să înceapă să gândească o nouă realitate și responsabilitatea ce-i revine. Politicienii din lumea întreagă sunt

obligați să înceapă să gândească la o mai mare independență, fără să se mai bazeze pe *Fratele mai Mare American*, care vine în ajutor, aprovizionează, învață sau dă indicații.

„Europa cu două viteze”

După ce Europa a fost „băgată la apă”, ea începe să se gândească la existența ei viitoare, fără să se mai bazeze pe umbrela americană de securitate, deși nu toate țările cred că plecarea Americii este de durată. Ele își exprimă speranța într-o întoarcere rapidă a Washingtonului. Cu toate acestea, sunt inevitabile slăbirea vechilor instituții internaționale și intensificarea rolului relațiilor bilaterale. Însă, în același timp, se va observa și încercarea actorilor occidentali de a găsi noi forme colective de securitate și de apărare a propriilor interese. Aici un rol hotărâtor aparține Germaniei care a devenit hegemonul Uniunii Europene și, adesea, compensează lipsa de voință a birocrăției europene.

Astăzi, Germania va trebui să regândească viziunea sa asupra Europei și, bineînțeles, asupra propriei viziuni. Până de curând, Berlinul dorea o cât mai mare integrare a Europei. Dar cum s-ar putea integra acum țări care abia își trag sufletul? Berlinul va fi obligat să aleagă *un nou model de UE*, o Europă „cu două viteze” în care va exista un nucleu de țări dispuse la o mai mare integrare, iar celelalte vor primi dreptul de a se îndrepta spre periferie, unde își vor alege „propria” viteză.

Și încă un factor care va prefigura imaginea Europei – rolul Franței. Va reveni Parisul la axa cu Germania, care a fost fundamentul Europei unice, sau va deveni *terminatorul* Europei? Depinde de rezultatul apropiatelor alegeri. Victoria lui Marin Le Pen ar fi o lovitură dată unității europene și începutul unei noi etape de dezintegrare. Există însă și speranța că va învinge o personalitate-unicat - euro-optimistul liberal Emmanuel Macron. În acest caz, Europa se va găsi în fața unei alte provocări, despre care mulți nu doresc să vorbească, considerând-o marginală - *criza post-comunistă*, adică criza sistemelor post-comuniste din Europa Centrală și Orientală.

În prim-plan se constată intensificarea *național-populismului* în Polonia și Ungaria, două state care au fost lideri în ceea ce privește transformările de după căderea comunismului. Noi vedem dorința lor de a rămâne în UE, de a se folosi de avantajele și resursele Uniunii Europene, dar, în același timp, liderii lor actuali încearcă se revină în politica internă la principii neliberale.

Într-o măsură mai mare sau mai mică, această dezorientare este caracteristică și altor țări post-comuniste. Pentru noi este important cum vor

ieși din această situație – prelungirea bolii va influența, firește, puterea de atracție a ideii de transformare în Rusia.

Experiența trecutului

Și încă o problemă de sistem este acea încercare de a se folosi experiența trecutului. Este vorba despre faptul că ideologii ei, în căutarea rețetei de depășire a crizei, încearcă reîntoarcerea la scheme vechi, probate.

Kissinger continuă să încerce să convingă Occidentul că rețeta de însănătoșire o reprezintă reîntoarcerea la *sistemul echilibrului de forțe*, adică la o nouă variantă a sistemului westfalian. Dar cum să revii la un echilibru de forțe în situația „*post-modernismului*” și „*fluidității*”, în care totul este efemer și relativ? Kissinger propune mecanismul tandemului mondial, respectiv, cel al „*co-evoluției*” SUA și Chinei. Cum vor accepta celelalte țări acest model?

Oponentul său – Zbigniew Brzezinski –, care întotdeauna a visat la o *dimensiune normativă* – spre deosebire de pragmaticul Kissinger – începe să îndemne la formarea unui „*triumghi*” – *SUA-Rusia-China*, care trebuie să salveze lumea de instabilitate și de pericolele venite din partea lumii islamice. Într-o oarecare măsură, aici se face simțită ideea lui Putin referitoare la coaliția antiteroristă. Dar în ce măsură este realistă ideea unui „*triumghi*”?

Este limpede că încercările de a ieși din criză pe seama reîntoarcerii la trecut sau prin renunțarea la o abordare normativă nu vor salva lumea. Deocamdată, nu se văd soluții de succes în încercarea de a găsi noi mecanisme de formare a ordinii mondiale care începe să se prăbușească după ce America a început să se *retragă în propria-i găoace*.

Rusia – o tăcere înșelătoare

În acest an, Kremlinul încearcă să găsească mecanismul optim de *menținere la putere*, elaborând cele mai sigure și garantate forme de prelungire a puterii actualului regim. Interesant este faptul că în fruntea acestui experiment se găsesc tehnocrații. Printre ei se numără și Serghei Kirienko, fost adept al lui Boris Nemțov. Acest lucru amintește de rolul important al tehnocraților, care, de multe ori în istoria Rusiei și în procesul menținerii autocrației, sunt considerați liberali sau „*liberali sistemici*”.

Se face simțită tentativa Kremlinului de a testa diferite variante tehnice. În momentul de față, se pare că este preferat scenariul „*referendumului pentru exprimarea sprijinului în favoarea actualului lider*”. Este, deocamdată, un scenariu câștigător și există metode verificate în realizarea acestuia.

Liderul va fi prezentat drept *Consolidatorul și Garantul păcii și bunăstării*. În acest context, au început să fie demarate acțiuni pentru asigurarea pacificării. A fost eliberat opozantul regimului Ildar Dadin; a fost autorizat marșul în memoria lui Boris Nemțov; au început să se înmulțească mișcările pro-Kremlin...

Este limpede că, acum, Kremlinul nu dorește o confruntare civilă, încearcă să liniștească societatea, care oricum *nu mișcă în front*. Scena este goală și unele răbufniri marginale ale opoziției sunt înăbușite.

Într-un cuvânt, o imagine ideală pentru o nouă victorie.

Numai că, în politică, liniștea este înșelătoare.

Deci, *lumea se revoltă împotriva propriilor elite și lideri*. Această revoltă stimulează clasa politică să caute noi forme de supraviețuire.

Pe acest fundal, Rusia se prezintă ca o insulă a liniștii, care întotdeauna este iluzorie dacă ea se obține prin cimentarea scenei.

ARHIVA PERISCOPULUI

STENOGRAMA convorbirii președintelui Nicolae Ceaușescu cu George Bush, vicepreședintele Statelor Unite ale Americii

Dr.soc. Ion C. Popa

Textul Stenogramei care urmează, preluată din vol. 7 al ciclului de documente cu titlul România. Supraviețuire și afirmare prin diplomatie în anii Războiului Rece, apărut sub egida Fundației Europene Titulescu (serie coordonată de ES ambasador Nicolae Ecobescu), semnalează, în opinia noastră, un moment de răscruce în istoria recentă a României. Mai precis, el dezvăluie o serie de lucruri esențiale pentru cercetători, dar și pentru publicul larg interesat să cunoască, din sursă directă, meandrele politicii românești din ultimul sfert de veac dinainte de căderea comunismului. În primul rând, cititorul poate găsi elemente semnificative pentru a explica în ce mod și de ce a fost posibil ca de la un moment de vârf, în 1968, în care România s-a aflat pe valul unei largi recunoașteri și aprecieri internaționale, să se ajungă la o perioadă neagră și tulbură, cu un regim repudiat de popor și un conducător alungat cu furie și executat în curtea unei unități militare, cum nu s-a mai întâmplat în niciunul din fostele state comuniste din sfera de influență sovietică.

Desigur, consecventă principiului de a nu da verdicte și a impune sau sugera un anumit punct de vedere, revista Periscop lasă la latitudinea cititorului să interpreteze și să tragă singur concluzii asupra documentelor publicate. În cazul de față, pentru a facilita înțelegerea, sunt necesare totuși câteva precizări.

Mai întâi, în 1983, România se afla deja la un punct de cotitură: hotărârea lui Nicolae Ceaușescu de a renunța la creditele externe și de a lichida cât mai curând datoriile către alte state. „Am decis”, afirma liderul român, „să realizăm întreaga dezvoltare prin mijloace proprii”, apoi, și mai apăsător: „Chiar dacă nu vom mai

avea ce să mâncăm, nu vom mai apela la credite pentru mâncare”, iar importul unor produse agricole va fi admis „decât cu totul excepțional”. Mai mult, „nimeni nu mai poate lua credite, fără aprobarea mea, nimic. Și eu nu dau nicio aprobare”. Dincolo de anumite explicații logice privind creșterea dobânzilor în SUA și pe piața internațională pentru credite, poziția exprimată de Ceaușescu arată deja o rigiditate a acestuia și orientarea pe o cale care va conduce România spre colaps, iar populația spre înfometare cum nu mai cunoscuse de multă vreme. În curând, rafturile magazinelor se vor goli, vor dispărea până și conservele sau diverse produse chinezești importate în condiții avantajoase. Dar nu doar importurile vor fi stopate, ci întreaga producție agricolă națională (cereale, carne, brânzeturi etc.) se va îndrepta spre export, mai ales către Uniunea Sovietică, aliatul inamic, care – după cum atestă numeroase documente de arhivă declassificate – urmărea în mod deliberat să secătuiască alimentația românilor pentru a-i determina mai ușor să se revolte împotriva conducătorului care stătea ca un ghimpe în ochii Moscovei.

Interlocutorul american pare să-i dea dreptate până la un punct liderului român („îmi dau foarte bine seama ce înseamnă să nu ai datorii în străinătate”, afirmă Bush), dar probabil că nici el nu-și închipuia atunci până unde se va ajunge în România cu înfometarea populației.

Dacă în privința politicii interne, regimul Ceaușescu era tot mai repudiat și izolat în străinătate, în planul politicii externe liderul român se mai bucura de un anumit „credit”, inclusiv în SUA, după cum dovedesc și o serie de expresii care apar în textul Stenogramei („sunt interesat să cunosc părerile dumneavoastră”; „am apreciat multă vreme rolul României în găsierea unor soluții constructive în probleme dificile” – R. Reagan; „sunteți un mare expert și ați fost adânc implicat în toată această problemă a Orientului Mijlociu de-a lungul anilor”; „în afară de dvs., tot așa oameni pe care îi respectăm în mod deosebit”; „prestigiul deosebit de care se bucură vocea dvs., care este respectată în întreaga lume” – G. Bush). Sigur, dincolo de anumite formule diplomatice, care îi alimentau orgoliul lui Ceaușescu de mare personalitate a lumii contemporane, sintagma folosită în exces de propaganda de atunci a regimului, schimbul de vederi avut cu vicepreședintele Bush pe o gamă largă de probleme (Liban, chestiunea palestiniană, pacea cu Israelul, criza rachetelor cu rază medie de acțiune în Europa ș.a.) s-a purtat de la egal la egal

și s-a dovedit foarte util, apreciat de ambii interlocutori. De altfel, demnitarul american a recunoscut, în final, că discuția a fost „una dintre cele mai interesante pe care le-am avut în ultima vreme”, iar Ceaușescu, la rândul său, a ținut să sublinieze că „noi (România, n.n.) ne socotim printre prietenii buni ai Statelor Unite”. În anii următori, ecourile „vizitei istorice” a fostului președinte Nixon la București (1969) s-au estompat, iar relațiile României cu SUA au intrat într-un declin permanent, ajungând în anii 1988-1989 chiar la ostilitate. Situația s-a schimbat radical îndeosebi după venirea lui Mihail Gorbaciov la putere (1985) și deschiderile făcute de acesta în relațiile cu Occidentul, care l-au lipsit pe Ceaușescu de elementele care îl făcuseră apreciat în Occident (independența, disidența față de Moscova...). Treptat, regimul Ceaușescu a devenit tot mai rigid atât în relațiile cu Vestul, cât și cu URSS și sateliții săi, fiind catalogat de ambele părți ca un obstacol în calea noilor evoluții din viața internațională.

Ajuns președinte al SUA (ianuarie 1989), George Bush va declara public, la scurt timp după întâlnirea de la Malta cu Gorbaciov (2-3 decembrie 1989), că înlăturarea lui Ceaușescu de la putere este doar o chestiune de timp. Dar, despre Malta și evenimentele care au urmat, vom mai vorbi în numerele viitoare ale revistei.

*

Vizita vicepreședintelui George Bush în România a fost efectuată în perioada 18 – 19 septembrie 1983 și la întâlnire au mai participat Ștefan Andrei - ministrul afacerilor externe și amiralul Daniel J. Murphy - șeful personalului Oficiului vicepreședintelui Statelor Unite ale Americii.

Nicolae Ceaușescu: Sper că vă simțiți bine în România?

George Bush: Îmi face o mare plăcere să mă aflu aici. Am avut convorbiri foarte rodnice astăzi dimineață cu domnul vicepreședinte al Consiliului de Stat. Fotografii văd că lucrează!

Nicolae Ceaușescu: Trebuie să lăsăm întâietate presei în speranța că vor scrie mai mult ca să nu se aducă rachetele în Europa.

George Bush: În orice caz, au fost mai multe războaie de la cel de-al Doilea Război Mondial, dar nici unul pe teritoriul Europei. Aici s-a menținut pacea. Dacă îmi permiteți, domnule președinte, aș dori să vă înmânez o scrisoare de la președintele Ronald Reagan.

Nicolae Ceaușescu: Să o citim:

„Îmi face plăcere să folosesc vizita în țara dumneavoastră a domnului vicepreședinte Bush pentru a vă transmite salutul meu personal dumneavoastră și poporului român. Sunt convins că vizita domnului vicepreședinte va contribui la întărirea înțelegerii reciproce și la dezvoltarea raporturilor de cooperare dintre țările și popoarele noastre.

De la vizita istorică a președintelui Nixon la București, în 1969, țările noastre s-au angajat într-un dialog la nivel înalt deschis și productiv cu privire la probleme bilaterale, precum și cu privire la o serie de probleme internaționale. Discuțiile pe care le va avea domnul vicepreședinte cu dumneavoastră și cu alte persoane oficiale din guvernul dumneavoastră vor contribui la dezvoltarea prieteniei noastre din trecut și la dezvoltarea unor consultări productive.

I-am cerut domnului vicepreședinte să aibă un schimb de vederi cu dumneavoastră cu privire la o serie de probleme politice, economice și în legătură cu securitatea. Sunt interesat să cunosc părerile dumneavoastră cu privire la aceste probleme și aștept să aud direct de la domnul vicepreședinte aceste păreri la întoarcerea sa la Washington.

Statele Unite ale Americii respectă și sprijină independența, suveranitatea și integritatea teritorială a României. Relațiile noastre cu țara dumneavoastră se bazează pe principiile interesului reciproc și ale respectului reciproc. În acest spirit, domnule președinte, este posibil pentru noi să rezolvăm problemele diverse care există între țările noastre înainte ca ele să poată prejudicia serios relațiile noastre. Eu sper că și de această dată, spiritul constructiv va continua să marcheze relațiile dintre noi.

Așa cum am arătat în scrisoarea mea anterioară, Statele Unite ale Americii rămân interesate în dezvoltarea în continuare a legăturilor economice și comerciale cu România. Domnul vicepreședinte va aprecia foarte mult să audă punctele dumneavoastră de vedere cu privire la acest subiect. Îmi face, de asemenea, plăcere să vă spun că domnul ministru al Comerțului, Baldrige, va vizita din nou Bucureștiul pentru a explora aceste perspective, cu și mai mare adâncime, cu prilejul sesiunii din octombrie a Comisiei mixte româno-americane.

În ce privește relațiile internaționale, am apreciat multă vreme rolul României în găsirea unor soluții constructive în

probleme dificile. Mai recent, țara dumneavoastră a contribuit la depășirea punctului critic la care s-a ajuns la Madrid și amenința să submineze procesul de la Helsinki. Deși mai rămân încă multe de făcut pentru a asigura ca idealurilor de la Helsinki să li se găsească o expresie concretă, contribuțiile României la încheierea pozitivă a reuniunii de la Madrid sunt apreciate de către noi toți, care dorim o și mai mare securitate și cooperare în Europa.

Al dumneavoastră, cu sinceritate, Ronald Reagan."

Nicolae Ceaușescu: Mulțumesc foarte mult pentru acest mesaj prietenesc, pentru salutul ce mi-a fost adresat mie și poporului român. Vă rog să-i transmiteți președintelui Reagan salutul meu și cele mai bune urări și, de asemenea, un salut și cele mai bune urări pentru poporul american.

Împărtășesc pe deplin cele cuprinse în mesajul președintelui Reagan cu privire la dezvoltarea relațiilor româno-americane și la necesitatea și dorința de a continua această dezvoltare în viitor.

Aș dori să vă salut în mod cordial și să exprim bucuria mea pentru realizarea vizitei dumneavoastră în România.

George Bush: Vă mulțumesc.

Nicolae Ceaușescu: Și eu am convingerea, ca și președintele Reagan, că vizita și convorbirile cu dumneavoastră vor ajuta la o mai bună înțelegere, atât în ce privește problemele bilaterale, cât și problemele internaționale. Desigur, regret că vizita dumneavoastră este prea scurtă, dar sper să mai reveniți în România. Acum sunt gata să vă ascult pe dumneavoastră.

George Bush: În primul rând, domnule președinte, aș vrea să vă mulțumesc pentru aceste amabile cuvinte. Sunt întrutotul de acord cu dumneavoastră în ce privește durata vizitei mele. Este ca și cum cineva s-ar duce la New York și s-ar gândi că a văzut Statele Unite ale Americii într-o singură zi, dar am avut discuții foarte bune cu domnul vicepreședinte, cu domnul ministru de externe și cu alte persoane din guvernul dumneavoastră. Ne-am referit în principal la problemele economice și la cele bilaterale. Cunoscând însă interesul dumneavoastră și, mai mult decât atât, cunoașterea aprofundată a problemelor internaționale, aș vrea să discutăm și aceste probleme.

S-a menționat problema rachetelor și sunt gata să discut și această problemă cu dumneavoastră.

Am menționat domnului vicepreședinte, astăzi de dimineață, că avem o serie de noutăți privind relațiile noastre bilaterale. În ziua în care am plecat din Statele Unite ale Americii, directorul Eximbank mi-a dat un telefon și mi-a spus că sunt gata să activeze din nou creditul pentru centrala nucleară de la Cernavodă.

Un alt lucru, pe care nu l-am menționat astăzi de dimineață, este acela legat de creditele CCC, respectiv cum să realizăm niște progrese în legătură cu aceste credite.

De asemenea, s-a hotărât - lucru pe care iarăși nu l-am menționat azi de dimineață - să continuăm negocierile în problema pescuitului.

Acestea erau problemele pe care doream să le menționez — două au fost abordate pe scurt, una nu a fost abordată — respectiv în ce privește creditul Eximbank. Acestea sunt veștile bune pe care doream să vi le împărtășesc.

Nu știu cum ați fi de părere să abordăm problematica discuțiilor noastre. În ce ne privește, noi suntem foarte preocupați de situația din Orientul
Mijlociu.

Nicolae Ceaușescu: Să terminăm cu cele bilaterale și pe urmă putem să abordăm orice problemă pe care o doriți dumneavoastră și noi, de asemenea, orice problemă pe care considerăm că trebuie să o discutăm.

George Bush: Foarte bine.

Nicolae Ceaușescu: Noi acordam o importanță mare relațiilor economice cu Statele Unite ale Americii. Ele s-au dezvoltat mult în anii '70. Într-adevăr, vizita președintelui Nixon a avut în această privință o importanță deosebită, însă aș dori să menționez, între altele, că înainte de a fi președinte, în 1967, a vizitat România, prilej cu care am avut o convorbire neoficială, ca să spun așa, și am putut să discutăm lucrurile mai deschis. Întâmplător, era tot într-o perioadă de încordare. Nefiind o persoană oficială, el nu a reușit atunci, în câteva capitale est-europene, să aibă convorbiri cu conducerea din statele respective.

Când a venit la București, în calitate oficială de președinte al Statelor Unite ale Americii, a afirmat — desigur, în glumă — că vizita în România i-a adus un succes și a reușit să ajungă președinte. Noi dorim să dezvoltăm relațiile cu Statele Unite ale Americii în toate domeniile. Direct între România și Statele Unite ale Americii, nu au fost niciodată probleme deosebite, sigur, afară de deosebirile de orânduire socială și totdeauna, chiar după Primul Război Mondial, Statele Unite ale Americii au avut poziție de sprijin la adresa României. Deci, obiectiv, nu sunt probleme care pot constitui un obstacol în calea

colaborării relațiilor româno-americane. Deosebirile de orânduire socială sunt probleme care privesc opțiunile fiecărui popor și ele nu trebuie, în niciun fel, să afecteze colaborarea între state.

De altfel, tocmai în aceste împrejurări și pe această bază, pornind de la principiile egalității, respectului independenței și suveranității, ale neamestecului în treburile interne, s-au dezvoltat în deceniul anilor '70 relațiile româno-americane. În general, am ajuns la un nivel relativ bun în ce privește schimburile și colaborarea economică dintre țările noastre. În ultimii doi ani, a avut loc o anumită dare înapoi. Sigur, o anumită cauză poate fi și situația economică mondială, dar la aceasta trebuie să adăugăm și unele măsuri restrictive luate în Statele Unite ale Americii. Noi am dori să depășim complet această situație și să reluăm colaborarea economică în spiritul anilor anteriori. Nu doresc să întru în amănunte, mai cu seamă că ați discutat, în dimineața aceasta, aceste probleme.

Una din probleme, pe care noi am dori să o soluționăm în mod radical, ar fi problema clauzei. Atunci când s-a votat amendamentul Jackson-Vanik, acesta era legat, mai cu seamă, de plecările evreilor în Israel. Sigur, în ce privește România, problema aceasta practic nu mai există, pentru că acum avem în Israel o populație de origine românească de aproape 500.000 de oameni. În România mai sunt doar circa 20.000 de evrei. Dacă Statele Unite ale Americii sunt interesate să primească un număr mai mare de emigranți din România, putem să discutăm această problemă, sigur, pe o durată mai lungă, de perspectivă. Eu nu am nimic împotriva să se ajungă chiar la două milioane de cetățeni americani de origine română. Astăzi sunt vreo 600.000. Dar consider că aceasta nu trebuie să constituie o problemă în calea unor relații economice bazate pe avantajul reciproc.

Am reținut cele spuse de dumneavoastră cu privire la Eximbank, despre creditele CCC și în legătură cu pescuitul. Noi am soluționat cu General Electric problemele și am ajuns la un nou acord în sistemul de finanțare a centralelor electrice nucleare. Noi nu am înțeles măsurile Eximbank, cu atât mai mult cu cât era vorba de garanții pe care le dăduse în primul rând General Electric. În acordul cu General Electric era prevăzut, inițial, ca General Electric să cumpere produse din România sută la sută. Ca atare, restituirea creditului garantat de Eximbank era asigurată de însăși General Electric. Desigur, pretextul a fost găsit în unele greutăți economice ale României sau, mai bine zis, greutăți financiare. Numai că aceste greutăți au fost provocate de o rată excesiv de mare a dobânzilor în Statele Unite ale Americii, în

primul rând pe plan mondial, în general. Trecerea dobânzilor de la 6-7 la sută la 20-22 la sută a creat o situație grea, de altfel, nu numai pentru România. Sigur, problema aceasta, mai generală, o vom discuta ulterior – eu menționez toate acestea pentru că măsurile luate de Eximbank au fost cu totul nejustificate.

Desigur, dacă vor apare probleme, nu cu General Electric, pentru că cu ei am rezolvat, ci în alte colaborări și dacă va fi necesară folosirea garanțiilor Eximbank le vom discuta la momentul respectiv. În ce privește General Electric, vom rămâne la acest nou aranjament pe care îl considerăm mai bun.

În general, am hotărât să nu mai apelăm la niciun credit. Vom acționa și acționăm să lichidăm într-o perioadă cât mai scurtă toate creditele și vrem să realizăm întreaga dezvoltare numai prin mijloace proprii. Chiar programul agricol pe care l-am adoptat recent și care necesită cheltuieli de peste 100 miliarde lei, ceea ce înseamnă practic cam 8-10 miliarde dolari, dorim să-l realizăm cu forțele proprii. Garanțiile bancare și creditele din bănci le vom utiliza numai în sistemul de plăți și în activitățile curente, adică fără a apela la credite propriu-zise.

În ce privește sistemul de credite CCC, vreau să vă spun deschis - i-am spus domnului Nixon, cu prilejul unei vizite pe care a făcut-o aici astă vară și cu care am avut o convorbire prietenească — că nu vrem să mai folosim aceste credite.

George Bush: Foarte bine.

Nicolae Ceaușescu: Și aceasta pentru motivul că și aici s-a acționat de o manieră care pentru noi a fost de neînțeles. Eu vă spun toate acestea numai pentru a înțelege că noi vrem să așezăm relațiile noastre pe o bază realmente durabilă, fără să mai apară probleme care să împiedice dezvoltarea lor.

Cu un grup (de oameni) de afaceri, în rândul cărora se găsesc și fostul ministru al Agriculturii și fostul senator Vanik, vrem și realizăm, o colaborare largă în domeniul agriculturii.

George Bush: Domnul Charles Vanik din Ohio?

Nicolae Ceaușescu: Da. Ei au fost, în vară, aici și am discutat aceste probleme. Dacă s-ar întâmpla să trebuiască să importăm produse agricole, vrem să le importăm, de asemenea, fără să mai apelăm la sistemul de credite. Noi ne propunem să nu mai apelăm, decât cu totul excepțional, la importul de produse agricole.

Noi salutăm hotărârea de a rediscuta problema acordului de pescuit. Să vă spun drept, este mai mult o problemă politică, pentru că noi, practic, nu am depășit niciodată 5.000 de tone de pește pescuit în zona

apelor Statelor Unite ale Americii, ceea ce nu reprezintă, față de cât se pescuiește, o problemă deosebită, dar vrem să avem posibilitatea să pescuim, dacă vom ajunge la acord și în continuare. Când am spus că este o problemă politică, nu am vrut să înțelegeți că avem ceva interese deosebite să pescuim în zona respectivă, ci m-am referit la problema relațiilor politice dintre România și Statele Unite ale Americii. Suntem deosebit de interesați să continuăm, însă pe o bază mai bună, acordarea de tehnologii. Acestui aspect îi acordăm mai multă importanță decât sistemului Eximbank. Avem aici o societate mixtă cu *Controldata*. Erau stabilite unele tehnologii care până la urmă au fost sistate și aceasta ne-a creat greutate și nouă și corporației *Controldata*. Am dori ca în problema tehnologiilor să ajungem la o înțelegere care să funcționeze ceva mai bine decât a funcționat în trecut. Sigur, nu avem în vedere să solicităm tehnologii care pot să pună în pericol securitatea Statelor Unite ale Americii. Noi suntem împotriva armelor nucleare și nu ne propunem, cel puțin acum, să ne apucăm să le producem. Spun acum, pentru că este greu să spun ce se va întâmpla peste 10 ani în cazul în care nu vom ajunge la o înțelegere privind reducerea și distrugerea armelor nucleare. Dar tehnologiile pe care le dorim noi se referă la activități civile. Cu președintele Nixon stabilisem să ajungem, în schimburile economice, să depășim 1 miliard dolari în 1980 și după aceea să mergem la 2 miliarde dolari, în ambele sensuri, desigur. În 1980 și 1981, am ajuns chiar la 1,180 miliarde dolari. Este adevărat, soldul a fost negativ pentru România, dar dorim să continuăm să realizăm acest nivel pe un sold care să asigure o balanță echilibrată. Noi considerăm că este posibil să facem acest lucru. Iată, pe scurt, acestea ar fi câteva considerente. M-am referit la unele mai pe larg pentru a înțelege cum judecăm noi și de ce punem un mare accent ca și în relațiile economice să se acționeze în spiritul egalității și respectului reciproc. Cu prilejul întrunirii Comisiei mixte sau a Comitetului, dorim să discutăm pe larg și să ajungem la concluzii comune în această privință. Am fi deosebit de mulțumiți și vom saluta dacă președintele Reagan, dacă dumneavoastră, domnule vicepreședinte, veți acorda o atenție corespunzătoare și veți încuraja realizarea acestor obiective.

George Bush: Vă mulțumesc foarte mult pentru această prezentare detaliată și aprofundată a problemelor bilaterale. Câteva dintre acestea le-am abordat cu prilejul discuțiilor de dimineață.

Șeful părții americane în Comisia mixtă va fi ministrul Comerțului, domnul Baldrige, care cunoaște cel mai bine problema aceasta a transferului de tehnologie din cadrul părții americane. Voi avea o

convorbire detaliată cu el, înainte de a veni în România, despre discuția pe care am avut-o cu dumneavoastră. El nu este numai un foarte bun om de afaceri, dar îmi este și un foarte bun prieten și apropiat colaborator pe plan politic. În ce privește creditele acestea CCC, dacă am înțeles bine, domnule președinte, dumneavoastră ați spus că nu vor mai fi necesare.

Nicolae Ceaușescu: Am spus că, dacă va mai fi nevoie să cumpărăm produse agricole, nu le vom mai lua pe baza acestui credit. Și am să vă spun de ce. În 1981, a fost aici o delegație mare de kongresmeni americani și a insistat să luăm produse agricole americane în cadrul acestui credit - era vorba de unt și alte produse agricole. Erau în delegație inclusiv președintele Comisiei pentru agricultură și domnul Percy. Noi am spus că vom analiza această problemă și suntem interesați dacă vor fi condiții avantajoase. La sfârșitul anului 1981, Departamentul de Stat sau nu mai știu cine, nu mai rețin exact..

Ștefan Andrei: Casa Albă.

Nicolae Ceaușescu: A dat o declarație în care spunea că, deși România a solicitat produse prin sistemul CCC, consideră că nu este necesar să i se acorde și că se dă un ultimatum României să achite 50.000 de dolari care nu au fost achitați.

Sigur, noi am înțeles că este o problemă vitală pentru Statele Unite ale Americii și am achitat imediat cei 50.000 dolari, a căror întârziere s-a datorat faptului că undeva se încurcase evidența. De aceea, nu mai vrem să apelăm la acest sistem.

George Bush: Nici președintele Reagan, nici eu nu am urmărit această problemă foarte îndeaproape și probabil că a fost o neînțelegere din partea mea. Din câte am înțeles eu, dimpotrivă, România ar fi dorit să ridice această problemă a creditului CCC, însă dacă nu mai doriți astfel de credite nu este nici o problemă pentru noi. Pur și simplu nu va mai exista o lună de negocieri care, deci, nu vor mai avea loc. Am vrut să fiu sigur că aceasta este situația, că nu mai doriți credite CCC pentru că eu voi spune acest lucru ministrului Agriculturii, la înapoierea mea.

Nicolae Ceaușescu: Nu, nu mai dorim. Am luat așa o hotărâre: chiar dacă nu vom mai avea ce să mâncăm, nu vom mai apela la credite pentru mâncare. Desigur, acestea aparțin trecutului. Eu vi le-am spus numai pentru a înțelege că noi dorim ca relațiile dintre noi să fie relații între două state egale. Românii sunt un popor foarte mândru. Avem un trecut de 2000 de ani. Am dus lupta pentru independență 500 de ani. Statele Unite ale Americii au dus o luptă mai scurtă pentru

independență, dar au dus această luptă și au câștigat independența prin luptă. Am văzut că ați vorbit despre aceasta în Algeria. Deci, dorim ca relațiile noastre cu toate statele și cu Statele Unite ale Americii, să fie pe bază de egalitate. Dorim să avem relații foarte bune, dar ținem mult ca aceste relații să se bazeze pe respectul independenței României.

George Bush: Înțeleg foarte bine convingerile dumneavoastră și punctul dumneavoastră de vedere, însă aș dori foarte mult ca și dumneavoastră să înțelegeți că și noi avem niște credințe bine încetățenite. Și noi am avut o revoluție pe care am dus-o la bun sfârșit. De asemenea, ori de câte ori au fost tentații, cum au fost cele decurgând din amendamentul Jackson-Vanik, acestea au fost ridicate în Congres, în baza acelorași credințe pe care noi le avem. Este vorba de același Vanik din Ohio...

Nicolae Ceaușescu: Știu, știu. Mi-a și spus că regretă că a venit cu amendamentul acela.

George Bush: Este foarte interesant, pentru că, după cum știți și, vă mai amintiți, Administrația a luat o poziție contrară în Congres, susținând că acest amendament este contraproductiv.

Nicolae Ceaușescu: Știu, știu, cunosc. Am văzut, însă, că Tribunalul Suprem, sau Curtea Supremă, a considerat acest amendament ca neconstituțional și, deci, înseamnă că în virtutea acestei hotărâri este nevalid.

Ștefan Andrei: Era vorba de sistemul de votare, că trebuie să fie respins cu două treimi din voturi.

Nicolae Ceaușescu: Dar, mă rog, aceasta este o problemă care a trecut.

George Bush: Problema la care vă referiți este în legătură cu altceva. În ce privește însă acest amendament Jackson-Vanik, el a fost constituțional. Era vorba de un alt amendament care punea sub semnul întrebării dreptul Congresului de a se opune prin veto unei hotărâri a președintelui.

Nicolae Ceaușescu: Sperăm că vom soluționa această problemă. Oamenii de afaceri americani doresc să aibă o siguranță pe mai mulți ani. Nu se poate face o colaborare pe termen lung, dacă în fiecare an aceasta este pusă în discuție.

George Bush: Ceea ce ați menționat dumneavoastră, domnule președinte, se referă la o altă problemă și anume, la problema clauzei care este o chestiune internă și a noastră și a dumneavoastră. În orice caz, am înțeles că din partea dumneavoastră s-au luat o serie de măsuri care vor îmbunătăți situația. Este evident că și la noi se discută foarte mult

cui să i se acorde clauza, pe ce perioadă ș.a.m.d. Din câte îmi dau seama, clauza este singura problemă reală în momentul de față. Până acum, am avut impresia că aceasta mai este corelată și cu întârzierea unor plăți, dar de astăzi de dimineață am înțeles că aceste datorii sunt achitate la termen și nu mai este o problemă.

Nicolae Ceaușescu: Sperăm să le lichidăm într-o perioadă mult mai scurtă decât s-a discutat. Vrem să lichidăm creditele către toate statele într-o perioadă mult mai scurtă. De altfel, în Statele Unite ale Americii creditele garantate de stat sunt foarte mici!

Ștefan Andrei: 7 milioane dolari anul acesta.

Nicolae Ceaușescu: Iar creditul bancar total, de asemenea, nu este prea mare în Statele Unite ale Americii și nu vom avea probleme să-l plătim. De aceea, am și hotărât să nu mai luăm nici un dolar credit, de la nimeni. Nimeni nu mai poate lua pe credit, fără aprobarea mea, nimic. Și eu nu dau nici o aprobare!

George Bush: Înțeleg foarte bine punctul dumneavoastră de vedere, mai ales că am fost om de afaceri, dar această chestiune este și una de libertate, în ceea ce vă privește. Din păcate, noi nu o să facem acest lucru. Este adevărat, nu avem datorii în străinătate, dar avem un deficit de 200 miliarde dolari, deci avem datorii față de cetățenii noștri și acest lucru ne îngrijorează.

Nicolae Ceaușescu: Când am spus că nimeni nu mai poate lua pe credit fără aprobarea mea, m-am referit la întreprinderile de stat. Dacă, însă, cetățenii români pot să primească credite din Statele Unite ale Americii, eu nu am nimic împotriva, dar fără garanția statului român. Așa că noi nu încalcăm nimănui acest drept.

George Bush: Am înțeles foarte bine pentru că îmi dau foarte bine seama ce înseamnă să nu ai datorii în străinătate. Nici noi nu avem datorii decât în interior.

Nicolae Ceaușescu: Pe acelea le reglementați mai repede decât pe celelalte.

George Bush: Înțeleg — nu sunt condițiile exterioare care să impună presiunea lor. Vorbind de acest deficit, aș vrea totuși să menționez că el va descrește, paralel cu descreșterea ratei dobânzilor, care deja, în momentul de față, a ajuns la jumătatea nivelului la care președintele Reagan a apelat la acele masuri.

Nicolae Ceaușescu: Și tot sunt mari.

George Bush: Așa este, aveți perfectă dreptate, dar gândiți-vă că o rată de 11 la suta este mult mai mică decât 21 la sută, cât era în anul anterior.

Nicolae Ceaușescu: Este adevărat, dar față de 5-6 la sută tot este mare!

George Bush: Și este cu atât mai disproporționată, ca mărime, cu cât trebuie avută în vedere și rata inflației, care joacă un rol foarte important.

Nicolae Ceaușescu: Poate pe problemele bilaterale să încheiem discuțiile?

George Bush: De acord.

Nicolae Ceaușescu: Eu sper că vom reuși să obținem o dezvoltare bună a relațiilor noastre.

George Bush: De altfel și punctul meu de vedere, care coincide cu cel al președintelui Reagan, este că relațiile generale dintre țările noastre sunt foarte bune, chiar dacă mai sunt unele probleme, pe ici pe colo. Eu sunt cu totul de acord cu dumneavoastră că pot fi rezolvate în continuare și pot să vă asigur că nici Administrația noastră nu dorește, cât de puțin, să existe vreo piedică, cât de mică, în calea dezvoltării relațiilor noastre, mai ales a celor economice.

Nicolae Ceaușescu: Eu salut acest lucru.

George Bush: La ce trecem acum? Sunteți un mare expert și ați fost adânc implicat în toată această problemă a Orientului Mijlociu de-a lungul anilor. Credeți că ar fi momentul să ne oprim puțin asupra ei?

Nicolae Ceaușescu: Da.

George Bush: Foarte pe scurt, punctul nostru de vedere este acela ca Libanul trebuie să devină o țară independentă, fără trupe din afară, că nu mai trebuie să existe atacuri asupra Galileei de Nord care să-și aibă baza în Liban, că trebuie să se facă progrese în ce privește soluționarea problemei palestinienilor, în principal pe baza planului Reagan. Dar situația a devenit în ultima vreme și mai complicată, din cauza faptului că noi avem acolo o serie de trupe care trebuie să facă față asaltului unor forțe din interior. Mulți dintre ostașii noștri au fost deja împușcați și cu cât vor fi mai mulți împușcați situația va deveni și mai delicată. Aș fi bucuros dacă dumneavoastră ați avea amabilitatea să expuneți cu privire la această problemă.

Nicolae Ceaușescu: Aș dori să menționez, în primul rând, că nu am obiceiul să vorbesc prea diplomatic și fără a înflori lucrurile, fără a căuta să trecem peste o problemă care este mai sensibilă.

Problema Orientului Mijlociu trebuie soluționată, pornind de la necesitatea asigurării drepturilor poporului palestinian. Libanul este urmarea nesoluționării problemei palestinienilor. Toate complicațiile actuale din Orientul Mijlociu sunt rezultatul, de fapt, al acestei probleme. Realizarea tratatului de pace dintre Egipt și Israel a fost posibilă datorită faptului că s-a referit la o problemă care privea numai

aceste două state. Deci, dacă se dorește realizarea în Orientul Mijlociu a păcii și soluționarea problemei libaneze, trebuie pornit de la necesitatea soluționării problemei palestinienilor. Dacă nu se va face acest lucru, orice soluție nu va fi viabilă. În Orientul Mijlociu și în rândul țărilor arabe, va avea loc un proces de radicalizare și de dezvoltare a unor sentimente împotriva Statelor Unite ale Americii.

George Bush: Într-adevăr.

Nicolae Ceaușescu: Recent am avut o convorbire cu președintele OEP, Arafat, în București. OEP și președintele Arafat reprezintă, la palestinieni, singurul organism care poate să acționeze în rândul palestinienilor pentru soluționarea acestor probleme.

Cred că Administrația Statelor Unite ale Americii greșește refuzând să ia în considerare OEP și pe Arafat, menajând în acest fel Israelul sau mai bine zis guvernul israelian. Noi am discutat și cu Israelul aceste probleme. La 15 august, a fost în România ministrul de externe israelian, Shamir și am discutat din nou aceste probleme. Este nevoie de un șoc. În orice boală lungă, dacă nu intervine un șoc, atunci nu se produce însănătoșirea. Șocul acesta poate să nemulțumească pe unii în Israel, dar îi va aduce la realitate. De altfel și în Israel sunt mulți oameni politici cu care noi discutăm și care înțeleg că trebuie, până la urmă, să se discute cu OEP și trebuie soluționată problema palestiniană în mod radical. Sunt de acord cu dumneavoastră că trebuie acum să se facă totul pentru ca în Liban să se ajungă la retragerea trupelor israeliene și a celorlalte trupe și la asigurarea independenței și liniștii Libanului. Sunt, însă, două situații diferite: Israelul a intrat cu forțe militare, celelalte trupe sunt în Liban pe baza unui aranjament guvernamental.

Când s-a tratat problema aranjamentului cu retragerea trupelor israeliene, s-a neglijat foarte mult și chiar a fost ignorată, până la urmă, poziția Siriei. Situația în Liban este foarte complicată. Noi cunoaștem eforturile pe care le depun Statele Unite ale Americii pentru a se ajunge la o înțelegere. Folosind posibilitățile noastre, încercăm să discutăm cu oamenii politici cu care avem relații — și dintr-o parte și din cealaltă — să-i convingem că trebuie să înceteze luptele și să asigure unitatea și independența Libanului. În ce privește Libanul, și noi suntem pentru o încetare a luptelor și pentru a asigura unitatea Libanului, o reconciliere între toate forțele din Liban. Suntem pentru retragerea trupelor israeliene, dar și a celorlalte trupe din Liban. Aceasta, însă, nu este decât o latură a problemei. Dacă nu se va soluționa problema palestiniană, lucrurile, sub o formă sau alta, se vor complica din nou și timpul va duce nu la liniștirea, ci la complicarea lucrurilor. OEP este gata să meargă la

tratative, inclusiv este gata să reia convorbirile cu regele Hussein. Există o asemenea posibilitate care ar putea să ducă la depășirea impasului care s-a creat cu începerea tratativelor.

George Bush: Dacă îmi permiteți, aș dori să pun o întrebare, domnule președinte. S-a schimbat ceva, au intervenit unele schimbări care să-l determine pe Arafat să fie de acord acum, din nou, cu reluarea convorbirilor cu regele Hussein? După cum se cunoaște, această acțiune a fost blocată.

Nicolae Ceaușescu: A fost blocată datorită faptului că s-au ivit unele neînțelegeri legate de felul cum să se acționeze în desfășurarea activității viitoare. Între timp, Consiliul Palestinian a hotărât că este acceptabilă și ideea unei confederații cu Iordania. Problema care se pune este cum să participe OEP la tratative, chiar în cadrul delegației cu Iordania. Dacă aici se va găsi o soluție, atunci s-ar putea crea condiții pentru a putea trece la negocieri pentru soluționarea problemelor de fond. O soluție ar fi participarea unei delegații iordaniano-OEP - aceasta ar fi poate cea mai bună. Există și o altă posibilitate: o delegație arabă care să aibă ca bază Iordania, dar, eventual și alte țări arabe, cu reprezentanți ai palestinienilor, fără mențiunea „OEP”, care, însă, să fie agreeți și desemnați de OEP, dar nu oficial, să nu se specifice acest lucru, în practică, însă, să se accepte această soluție. Dacă Statele Unite ale Americii ar cădea de acord cu o asemenea soluție, s-ar putea acționa pentru realizarea unei asemenea delegații. Arafat declară că este gata să accepte și o asemenea soluție.

George Bush: Pot să mai pun o întrebare?

Nicolae Ceaușescu: Da, sigur.

George Bush: După cum știți, poziția noastră față de OEP derivă nu din faptul că OEP nu recunoaște Israelul sub aspect diplomatic, ci din faptul că în Constituția lor este inclusă ideea anulării statului Israel de pe hartă. Se spune, de către foarte multă lume care îl cunoaște, că Arafat este persoana cea mai rezonabilă și mai moderată din cadrul OEP. Acest lucru nu corespunde cu imaginea pe care o are el în Statele Unite.

Nicolae Ceaușescu: Eu îl cunosc bine, suntem în relații de prietenie.

George Bush: Așa încât, eu mă întreb: ce îl împiedică pe el să spună astfel: noi nu considerăm că trebuie inclusă în Constituția noastră această idee de distrugere a entității sioniste și ca atare, și voi, Statele Unite ale Americii, ne puteți recunoaște și ne putem așeza la masă pentru a discuta.

Nicolae Ceaușescu: Vedeți, dacă Arafat ar fi singur, ar putea face acest lucru. Cât timp Israelul refuză să recunoască OEP nu poate face acest lucru. Mai logic ar fi ca Israelul să facă o declarație că este gata să recunoască dreptul palestinienilor la autodeterminare și să trateze cu OEP.

George Bush: Ar fi un lucru foarte bun, numai că nu-i văd făcând asta.

Nicolae Ceaușescu: În momentul în care OEP acceptă tratativele cu Israelul înseamnă, de fapt, că recunoaște existența Israelului. Am discutat de multe ori această problemă. Recunoașterea reciprocă trebuie să fie rezultatul acestor negocieri.

George Bush: Înțelegem foarte bine acest lucru, numai că aceasta este o abordare a problemelor ca și cum ar fi vorba de la stat la stat. Noi ne referim la o altă inițiativă, la un alt pas, care putea fi pur și simplu o declarație a OEP, în sensul că se elimină din Carta lor ideea de distrugere a entității sioniste. Dacă s-ar face acest lucru, ar însemna foarte mult pentru noi, în America și ar fi suficient ca noi să fim de acord să discutăm cu ei. Nu este vorba de o recunoaștere a frontierelor, de un schimb de ambasadori sau de altceva, ci de a elimina din Carta lor această idee de distrugere a unei entități naționale.

Nicolae Ceaușescu: Vedeți, acum este greu de realizat acest lucru. Dar OEP propune o soluție foarte simplă — o delegație arabă cu participare a reprezentanților palestinieni, nu OEP, ci palestinieni. Aceasta poate da posibilitatea să se depășească acest impas.

George Bush: Sunt convins ca ar fi bună această inițiativă, numai că atunci se ridică problema de ce noi, Statele Unite ale Americii, să avem discuții cu palestinienii? Înțeleg foarte bine ce spuneți dumneavoastră, însă, dacă se pune problema dacă Statele Unite ale Americii pot să joace un rol important în desfășurarea acestor negocieri, în soluționarea problemelor, vă pot spune că da, însă cu condiția ca palestinienii să elimine această idee a eliminării entității sioniste și a distrugerii ei. Dacă acest lucru poate fi făcut, noi, conform planului Reagan, putem începe negocierile și putem avea un rol în desfășurarea lor.

Nicolae Ceaușescu: Dar de ce trebuie condiționată această problemă și să nu găsim o soluție care să creeze condiții pentru a se ajunge, în final, la eliminarea acestei idei?

George Bush: Noi dorim foarte mult să realizăm acest progres și am fi dorit ca Arafat, atunci când s-a întors din Kuweit, să fi avut aprobarea să meargă mai departe cu regele Hussein.

Nicolae Ceaușescu: El vrea acum să meargă în forma aceasta, cu o delegație arabă în care să intre și reprezentanți palestinieni, nu OEP. Deci,

este o concesie foarte mare. S-ar putea avea în vedere ca la sesiunea ONU să se adopte o rezoluție pe această problemă. Oricum, problema este înscrisă pe ordinea de zi. Arafat este de acord să contribuie la aceasta și, în prealabil, să se pună de acord o rezoluție acceptabilă și pentru Statele Unite ale Americii, ca și pentru Israel, dar care să conțină și această idee a unei delegații arabe cu reprezentarea palestinienilor, lucru care, de altfel, în planul Reagan este cuprins. Adică ar trebui să se acționeze ca în toamna acestui an să se ajungă cel puțin la un acord pentru a se putea începe negocierile. Noi vrem să discutăm și cu Israelul, după ce se formează noul guvern.

George Bush: Aveți relații bune cu Shamir?

Nicolae Ceaușescu: A fost în august aici și am discutat câteva ore, chiar și despre o conferință internațională. După ce s-a întors acasă, a declarat că nu se poate respinge ideea unei conferințe internaționale.

George Bush: După părerea mea, el va fi la fel de dur ca și Begin.

Nicolae Ceaușescu: Vedeți, totuși Begin a încheiat pacea cu Egiptul.

George Bush: Așa este.

Nicolae Ceaușescu: Să știți, câteodată cu cei care sunt considerați duri se poate ajunge mai ușor la înțelegere.

George Bush: Așa este. În orice caz, există în Israel un sentiment de rușine în legătură cu situația creată în Liban. Numai că acest sentiment, această situație se poate schimba dacă sirienii refuză să se retragă din Liban. Știu că sirienilor nu le place acest lucru, însă acum situația este schimbată - guvernul libanez a cerut în mod public, în mod oficial, sirienilor să părăsească țara. Dacă acest lucru nu va avea loc, respectiv retragerea sirienilor din Liban, sentimentul care există în prezent în Israel și care este în favoarea celor spuse de dumneavoastră s-ar putea schimba.

Nicolae Ceaușescu: Am spus că sunt două probleme, care au o strânsă legătură între ele, dar, totuși, nu trebuie condiționate una de alta. Începerea unui proces de soluționare a problemei palestinienilor ar schimba întreaga situație din Orientul Mijlociu. Realizarea unui acord, prin crearea unei comisii și începerea negocierilor nu înseamnă și soluționarea problemei. Negocierile pot fi lungi, dar însăși începerea lor ar produce o schimbare.

George Bush: Sunt într-un tot de acord, sunt foarte puternic de acord cu dumneavoastră.

Nicolae Ceaușescu: De aceea, trebuie să ne gândim ca pe baza propunerii lui Arafat să se ajungă la o soluție de compromis.

A doua problemă care se ridică aici este că va trebui ca la procesul de pace din Orientul Mijlociu să fie asociată și Uniunea Sovietică. Așa

cum se prezintă situația acum, fără Uniunea Sovietică va fi greu să se obțină pași reali înainte. Acțiunile militate ale Israelului în Liban au creat o situație nouă și poate este singurul rezultat real: ele au dus la o prezență militară a forțelor multinaționale - ale Statelor Unite ale Americii, Franței și Italiei — și la întărirea prezenței sovietice. Pentru a se putea desfășura cu succes negocieri, participarea Uniunii Sovietice este o necesitate. De aceea, găsirea unei căi acceptabile pentru palestinieni, pusă de acord, în prealabil, o rezoluție care să definească o delegație arabă, din partea țărilor arabe, cu participarea palestinienilor, ar fi un pas foarte important. Și, probabil, că pentru a depăși situația ar trebui să se ajungă, totuși, la o conferință internațională, unde să participe și Statele Unite și Uniunea Sovietică. După părerea mea, o soluție numai pe baza planului de pace american nu mai este posibilă în Orientul Mijlociu.

George Bush: Vreau să vă vorbesc foarte deschis. Nu numai în Statele Unite ale Americii există dificultăți în ce privește participarea Uniunii Sovietice, dar cam același sentiment există și în foarte multe țări arabe, unde am avut convorbiri. Aceasta este părerea mea bazată pe discuțiile pe care le-am avut în unele țări arabe. Pe de altă parte, ca fost ambasador al Statelor Unite la ONU și care cunosc bine mecanismul ONU, vă pot spune că trebuie ținut seama de faptul că acolo există o majoritate emoțională. De aceea, proiecte care arată foarte bine la început, după foarte multe amendamente ajung să nu mai fie la fel de bune.

Nicolae Ceaușescu: Se poate găsi o rezoluție pusă de acord și să nu se vină cu o rezoluție care să nu fie pusă de acord cu Statele Unite ale Americii.

George Bush: Este foarte important acest lucru.

Nicolae Ceaușescu: Noi suntem de acord și vom acționa în această direcție, având în vedere relațiile bune pe care le avem cu Arafat, cu OEP, cu alte țări arabe și cu Israelul. Cred că singura problemă în țările arabe este să se convingă Arabia Saudită - în rest, toate țările vor fi de acord. Egiptul va fi de acord, Siria va fi de acord, Libia este de acord, Iordania va fi de acord.

George Bush: Vor fi de acord cu participarea Uniunii Sovietice sau cu o rezoluție?

Nicolae Ceaușescu: Nu, nu. Și cu o participare a Uniunii Sovietice. În definitiv, într-o formă oarecare, se poate relua vechea idee. Sigur, eu nu aș mai sugera doi copreședinți, aș prefera un președinte din afara marilor puteri, dar nu este exclus nici aceasta. Însă, aceasta nu este o

problemă de fond. Adică, dacă nu este acceptabilă ideea unei copreședinții, se poate găsi un alt președinte, dar cu participarea ambelor țări și cu participarea ONU.

George Bush: Deocamdată, până la pasul doi, cred că ar trebui să ne gândim mai bine la primul pas. Dacă îmi permiteți, părerea mea este că dumneavoastră subestimați reacția care s-ar putea ivi, dacă ne gândim să implicăm și Uniunea Sovietică. În fond, această chestiune palestiniană a fost discutată și în Consiliul de Securitate, are o vechime și o abordare istorică. Nu știu exact dacă la Fes s-a discutat și problema implicării Uniunii Sovietice, însă după părerea mea această idee ar îndepărta atenția de la problema principală și anume, de a vedea cum poate fi convins Israelul să accepte participarea OEP. Încă o dată vă spun că implicarea Uniunii Sovietice se va lovi de o opoziție puternică nu numai în Statele Unite ale Americii și Israel, nu numai în Arabia Saudită, dar și în multe alte țări arabe.

Nicolae Ceaușescu: Israelul dorește participarea Uniunii Sovietice, nu este chiar așa de împotriva. Desigur, el dorește ca aceasta să ducă și la normalizarea relațiilor sale cu Uniunea Sovietică. Pe plan internațional, cred că lucrul acesta ar fi de salutat. Cred că chiar și în Arabia Saudită. Toată lumea dorește să se ajungă la o soluție politică în Orientul Mijlociu.

George Bush: Cu aceasta sunt de acord.

Nicolae Ceaușescu: Și toată lumea înțelege că Statele Unite ale Americii și Uniunea Sovietică nu pot fi îndepărtate de la această soluție, decât într-o singură situație: când Israelul ar trata direct cu OEP și ar încheia pacea, dar și atunci vor avea nevoie de garanții internaționale. Statele Unite ale Americii sunt implicate. Uniunea Sovietică este implicată. Și nu trebuie să fie implicate numai militar, ci trebuie să-și asume și răspunderea de a conlucra pentru realizarea păcii.

George Bush: Pur și simplu sunt uimit, domnule președinte, că dumneavoastră considerați țările arabe ca fiind de acord cu aceasta. Sunt, pur și simplu, uimit să aud că, în actuala situație, Israelul ar fi de acord cu participarea Uniunii Sovietice. De asemenea, de faptul că Arabia Saudită sau Marocul sau țările din Golf ar fi de acord cu acest lucru. În orice caz, este interesant ce aud de la dumneavoastră.

Nicolae Ceaușescu: Cu multe țări am discutat această problemă.

George Bush: Tocmai de aceea sunt uimit, pentru că și eu am discutat aceasta problemă cu ele.

Nicolae Ceaușescu: În fond, în 1974, s-a realizat acest lucru. În 1976, s-a realizat din nou un acord între Statele Unite ale Americii și Uniunea

Sovietică pentru a se relua conferința de la Geneva și nimeni nu a respins acest lucru. Numai că, între timp, Sadat s-a dus la Ierusalim și a început să trateze direct cu Israelul. Așa că, nu este ceva nou și nu va fi deloc o reacție negativă. Dimpotrivă și țările occidentale, toți aliații Statelor Unite vor saluta acest lucru.

George Bush: Dar, totuși, trebuie să ne amintim că în cadrul convorbirilor purtate cu diferiți emisari americani în mai multe din acestea s-a adus vorba și de acest lucru și toată lumea a spus: nu, nu!

Nicolae Ceaușescu: Nu știu cine a spus nu!

Stefan Andrei: La Geneva, la conferință, toți au spus că sunt de acord!

Nicolae Ceaușescu: La Geneva a fost o conferință internațională în problema palestiniană, la care au participat toți arabii. În documentul adoptat, se prevede o conferință internațională. Inclusiv Arabia Saudită a fost de acord și Marocul și toți ceilalți. Și au participat acolo reprezentanți oficiali ai statelor respective, nu altcineva. Așa că, nu este ceva nou. Dar se poate încerca. Deci, să acționăm! Sigur, nu este acum timp, dar poate ar fi bine ca reprezentanții statelor noastre să discute cu OEP, cu alte state, ca să punem de acord, în prealabil, o rezoluție pentru a o prezenta în Consiliul de Securitate sau în Adunarea Generală. Nu este nevoie să ia Statele Unite inițiativă - se poate găsi un grup de state pentru aceasta.

George Bush: Mă îndoiesc că Israelul va fi de acord.

Nicolae Ceaușescu: O să discutăm și cu Israelul. Eu cred că va fi de acord până la urmă, dacă va fi pusă de acord și cu ei.

George Bush: Tocmai la aceasta mă gândeam și eu.

Nicolae Ceaușescu: Deci, o rezoluție care să fie pusă de acord, în prealabil, cu acordul Statelor Unite ale Americii, Uniunii Sovietice și al altor state, înainte de a fi pusă în Adunarea Generală.

George Bush: Da, este o idee bună.

Nicolae Ceaușescu: Să nu ajungem la o confruntare nouă, ci, dimpotrivă, prin activități diplomatice, să se ajungă la o înțelegere. Arafat este pentru o asemenea cale și dorește să acționeze ca să se ajungă la un acord, în prealabil, cu Statele Unite și cu Israelul pentru o asemenea soluție. Trebuie să aveți în vedere că timpul nu lucrează pentru Israel. Israelul nu mai poate conta pe superioritatea militară. Suprafața Israelului este așa de mică încât folosirea armelor moderne înseamnă să distrugă totul. Palestinienii își dau seama și ei că acolo se găsesc și palestinieni, pe același teritoriu. În lumea arabă, lucrurile merg nu spre o moderare, ci spre o radicalizare și Statele Unite nu au de câștigat din aceasta. Nu trebuie să vorbesc eu despre Statele Unite, dar este

evident că lucrurile în Orientul Mijlociu, în toate țările arabe merg în această direcție. Criticile împotriva Statelor Unite ale Americii sunt tot mai puternice și ele nu se diminuează, ci se amplifică. Și acest lucru trebuie să-l vedeți.

George Bush: Cum s-ar putea explica acea revoltă din rândul palestinienilor din Siria împotriva lui Arafat?

Nicolae Ceaușescu: Simplu. Nu s-a obținut niciun progres pe calea începerii negocierilor și nu există niciun stat unde să nu fie oameni și mai radicali, și mai moderați, și mai conservatori, și mai puțin conservatori, dar și mai extremiști - și de stânga și de dreapta. În viața politică este o logică: dacă nu se obțin rezultate pe o anumită cale, să se caute o altă cale. Criticile împotriva lui Arafat sunt legate de faptul că soluțiile pe cale negociabilă nu sunt reale și că trebuie mers la forță. Desigur, au fost și încurajați. Lucrurile au fost oarecum depășite. Conducerea OEP și Arafat se pronunță pentru o soluție prin negocieri. De aceea, sunt gata să accepte chiar să nu se prevadă participarea OEP în delegație, ci doar palestinienii.

George Bush: Aceasta este foarte interesant.

Nicolae Ceaușescu: Deci, este o concesie foarte mare. Însă trebuie să se înțeleagă că dacă lucrurile nu se vor rezolva, ele nu vor putea merge la infinit.

George Bush: Dacă îmi permiteți, domnule președinte, eu aș putea să vă contraargumentez, totuși, cu o anumită idee. Sunt cu totul de acord cu ceea ce spuneți dumneavoastră, că există un curent tot mai mare de nemulțumire în rândul arabilor. De asemenea, nu aș avea prea multe de spus împotriva acestei idei că ar putea să existe o mai mare apropiere a unor țări arabe, cum sunt Libia și Siria, de partea cealaltă. Totuși, din câte știu eu, din convorbirile pe care le-am avut cu conducătorii arabi, și i-am cunoscut pe cei mai mulți dintre ei, ei toți îl detestă pe Gaddafi și politica pe care el o promovează în această zonă. De aceea, eu nu cred că toate țările arabe ar fi de acord ca Uniunea Sovietică să fie implicată în procesul de pace din Orientul Mijlociu. În orice caz, aceasta nu este o problemă care să țină de relațiile Est-Vest.

Nicolae Ceaușescu: Aici nu este vorba de Est-Vest. Aici este vorba că sovieticii și americanii sunt implicați în Orientul Mijlociu și, deci, o soluție fără participarea ambelor state nu este posibilă. Sigur, din punctul meu de vedere, nu este prea bine, dar trebuie să ținem seama de realitate, nu de dorințe. Eu aș dori ca altfel să fie lumea, dar în politică nu putem să discutăm dorințe, ci trebuie să vedem realitățile existente.

George Bush: Numai că, din nefericire, evenimente cum a fost doborârea aceluia avion sud-coreean nu sunt de natură să ducă la admiterea participării Uniunii Sovietice. Am putut să mă conving de aceasta în timpul călătoriei mele în țările Maghrebului.

Nicolae Ceaușescu: Vom reveni la aceasta problemă.

George Bush: De acord.

Nicolae Ceaușescu: Eu aș propune să stabilim ce ține numai de state, la ONU, să încerce să se ajungă la o rezoluție acceptabilă pentru toate părțile. Și să luăm ca bază propunerea făcută de Arafat, ca din partea lor să participe o delegație cu reprezentanți palestinieni, formulă care este acceptabilă și pentru Israel. Iată, cred, o soluție care demonstrează că OEP se gândește să se ajungă la o soluție prin negocieri.

George Bush: Vă gândiți că o astfel de rezoluție să fie prezentată în cadrul Adunării Generale sau la Consiliul de Securitate?

Nicolae Ceaușescu: Acest lucru trebuie analizat. Sigur, în Adunarea Generală, fiind pe ordinea de zi problema palestiniana, oricum va fi o rezoluție generală, dar pentru o soluție, pentru a fi pusă în aplicare oricum trebuie să vină în Consiliul de Securitate.

George Bush: Dacă s-ar putea realiza acest lucru, domnule președinte, ar fi ceva cu adevărat miraculos. Eu nu pun la îndoială cele spuse de dumneavoastră, dar aș fi surprins să se poată realiza. Evident, cine s-ar fi gândit, la vremea respectivă, că Nixon se va duce în China?

Nicolae Ceaușescu: Nimeni. Și nici că vor începe negocierile în Vietnam, nici că se vor duce tratative între Sadat și Begin.

George Bush: Deci, dacă m-ați întreba în momentul de față care este părerea mea, aș zice că nu este posibil, dar vă asigur că nouă, tuturor americanilor, ne-ar face o deosebită plăcere să vedem, atât Israelul, cât și țările arabe implicate într-un astfel de proces. Este, de altfel, și ceea ce prevede planul Reagan.

Nicolae Ceaușescu: Nimic nu este imposibil. Totul este posibil - poate fi realizat mai devreme sau mai târziu, dar imposibilul nu există. În politică nu există imposibil și nici în știință. Sunt lucruri care sunt greu de realizat acum, dar imposibilul nu există.

George Bush: Voi fi foarte satisfăcut dacă se va realiza o soluție până la urmă.

Nicolae Ceaușescu: Dacă toți acceptăm ideea că este necesară o soluție negociată și că nu poate fi o soluție militară, atunci este posibil să se ajungă la un compromis pentru o soluție politică negociată și trebuie să o căutăm și să ajungem la ea. Când a fost Begin la mine, mi-a spus că

nu va pleca din Sinai sub nici un motiv. De fapt, cu aceasta a început. După două zile a plecat și a spus: sunt de acord că trebuie să dăm aproape tot Sinaiul și mi-a cerut să-i spun lui Sadat că vrea să discute și să soluționeze problema. Au discutat și au ajuns până la urmă la o soluție.

George Bush: Aș vrea să vă asigur că, în ce ne privește, nu avem nimic împotriva acestor idei. De altfel, ele se găsesc într-un fel sau altul în planul Reagan. Suntem împotriva continuării luptelor, suntem pentru o soluție pașnică pe calea negocierilor. Deci, nu ne opunem câtuși de puțin acestor idei, însă am fi curioși să vedem ce fac alții.

Nicolae Ceaușescu: Statele Unite ale Americii nu pot să accepte poziția de a aștepta să vedem ce fac alții! Ele sunt implicate prea mult în Orientul Mijlociu. Aceasta, în afară de poziția lor pe plan mondial.

George Bush: Aveți perfectă dreptate. Dar tocmai din acest motiv, având în vedere situația Statelor Unite ale Americii, s-ar putea ca țara noastră să nu fie în măsură să inițieze acest proces, cu atât mai mult cu cât israelienii au spus că există elemente bune în planul Reagan, țările arabe la Fes, de asemenea, însă nici unii, nici alții nu au declarat că sunt total de acord cu acest plan. Deci, s-ar putea ca alții să facă o treabă mai bună în această direcție.

Nicolae Ceaușescu: Am propus ca un grup de state să acționeze și să se pună de acord cu toți cei interesați.

George Bush: O să vorbesc cu președintele meu în legătură cu acest lucru, pentru că el ia deciziile înalte în problemele acestea dificile.

Nicolae Ceaușescu: Și pentru că tot suntem în această lume arabă, mai este o problemă. V-am comunicat, prin Ministerul Afacerilor Externe, unele considerente legate de relațiile cu Libia. Sigur, nu vreau să facem o discuție pe această problemă, dar să știți că cu Gaddafi se poate discuta și se poate ajunge la o înțelegere. Nu este chiar un om imposibil. Noi suntem în relații foarte bune - în ianuarie am încheiat un tratat de prietenie.

George Bush: Este foarte interesant ceea ce îmi spuneți. Ceea ce pot să vă spun eu, însă, despre relațiile noastre cu Libia, este că ele se află acum la nivelul cel mai scăzut imaginabil. Mă voi gândi, însă, la ceea ce dvs. ați spus și voi comunica și președintelui Reagan punctul dvs. de vedere. Trebuie să știți, însă, că ei ne aduc niște acuzații foarte urâte, și anume, că noi am încercat să-l asasinăm. Lucrurile se pot schimba, desigur, în viitor.

Nicolae Ceaușescu: El dorește să îmbunătățească relațiile cu Statele Unite ale Americii.

George Bush: Eu am luat notă de cele spuse de dumneavoastră și îl voi informa pe președintele Reagan în legătură cu aceasta, însă am vrut să vă spun numai care este situația și motivul ei, adică aceste acuzații cu privire la încercările noastre de a-l asasina pe Gaddafi. Consiliul pentru probleme umanitare, care depinde direct de mine, îmi spune o mulțime de lucruri în privința aceasta. Această chestiune pune foarte multe greutăți în cadrul relațiilor noastre.

Nicolae Ceaușescu: Eu cred că se poate ajunge la o înțelegere. Ei doresc să discute aceste probleme și este bine de mers la o îmbunătățire a relațiilor.

George Bush: De altfel, și alții, în afară de dumneavoastră, tot așa oameni pe care îi respectăm în mod deosebit, ne-au spus același lucru. Așa că vom acorda toată atenția acestei probleme.

Nicolae Ceaușescu: Să ne oprim acum la situația din Europa?

George Bush: De acord.

Nicolae Ceaușescu: Noi suntem foarte îngrijorați, în general, de situația mondială foarte gravă, dar, în special, de situația din Europa. În fond, accidentul cu avionul, la care v-ați referit, este o consecință directă a încordării și a psihozei de neîncredere existente. Sigur, normal, nu trebuia să se ajungă să fie doborât un avion civil, dar faptul că s-a putut întâmpla, arată în ce stadiu de încordare s-a ajuns în viața internațională și ce pericole rezultă de aici — că un accident de asemenea natură sau de alta natură, un calcul greșit de o parte sau de alta, să poată duce la un conflict. De fapt, independent de cum s-a ajuns aici, concluzia aceasta ar trebui să ne rețină atenția. Cred că dumneavoastră știți mai bine decât mine că un conflict cu folosirea armelor nucleare ar duce la distrugeri uriașe, inclusiv în Statele Unite și în Uniunea Sovietică sau poate, în primul rând, în aceste țări. Nimeni - nici Statele Unite, nici Uniunea Sovietică — nu va trimite rachete nucleare în Africa sau în Australia, dar, din păcate, noi, cei din Europa, suntem la mijloc și deci suntem direct implicați și interesați să se ajungă la un acord care să pună capăt actualei stări de încordare și cursei înarmărilor. Nu mai vorbesc nici de drepturile omului, nici de concepții ideologice, ci numai din punctul de vedere al situației reale.

Știu că se desfășoară tratative la Geneva, pe două probleme — rachetele din Europa și armamentul strategic. Noi dorim să se ajungă la un acord pe ambele probleme. Ce vă pot spune eu, din câte cunosc, este că, conducătorii sovietici doresc să se ajungă la o înțelegere și cred că

Statele Unite sunt de aceeași părere și doresc și ele același lucru. Eu nu sunt printre cei care spun că numai unii doresc și alții nu doresc. Sunt propuneri bune și de o parte și de cealaltă, însă am ajuns acum în situația că anul acesta trebuie să se hotărască în problema rachetelor cu rază medie de acțiune. Noi considerăm că mai este posibil să se ajungă la un acord, dar dacă nu va ajunge timpul, ca să mă exprim așa, să se prelungească tratativele, fără a se trece la amplasarea rachetelor în Europa. Sovieticii au și declarat că sunt gata să-și asume unele obligații pe această perioadă, cât continuă tratativele. Eu sunt convins că este posibil, iar prelungirea eventuală a tratativelor ar fi în interesul și al Statelor Unite, și al Uniunii Sovietice, și al nostru, al tuturor celor din Europa. Pot fi multe soluții de compromis. După părerea mea, nu s-a făcut totul în această privință, nici de o parte, nici de alta, deși s-au făcut propuneri foarte interesante și importante, și de o parte, și de cealaltă, inclusiv recente propuneri făcute de președintele Andropov.

Noi am solicitat Statelor Unite ale Americii, așa cum discutăm și cu sovieticii, să se acționeze pentru a se ajunge la un acord și, în orice caz, să nu se amplaseze rachetele în Europa în acest an.

Vreau să vă spun câteva lucruri, însă strict confidențial și în nici un caz pentru presă.

George Bush: Vă asigur că toată conversația pe care o purtăm aici nu se pune problema să fie transmisă presei sau mai știu eu cui. Numai președintele și secretarul de Stat vor fi informați asupra ei, așa că puteți vorbi cât se poate de deschis.

Nicolae Ceaușescu: Moartea lui Brejnev a creat o situație nouă. Este necesar de a se da timp lui Andropov pentru a putea să consolideze situația. Amplasarea acestor rachete ale Statelor Unite ale Americii nu va schimba mult situația, dar ar încuraja forțele care se pronunță pentru poziții mai extremiste din Uniunea Sovietică. Continuarea negocierilor în condițiile neamplasării rachetelor va crea condiții favorabile pentru realizarea unui acord mai general între Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii. Eu aș ruga mult pe președintele Reagan, pe dumneavoastră, conducerea Statelor Unite să mai revadă această problemă. Trebuie să avem în vedere nu lucrurile din 1983, ci să vedem lucrurile în perspectivă.

George Bush: Din păcate, domnule președinte, nu vă pot da nicio speranță cu privire la posibilitatea unei întârzieri a amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune. Vă asigur, domnule președinte, că noi suntem gata să rămânem la masa tratativelor la Geneva atât timp cât este nevoie. Suntem gata pentru o poziție cât se poate de flexibilă.

Reprezentantul nostru, Nitze, are instrucțiuni să facă tot posibilul pentru a ajunge la un acord. Ar însemna să va mint, dacă v-aș spune că există posibilitatea unei întârzieri a amplasării rachetelor noastre cu rază medie de acțiune. Înțeleg foarte bine argumentele dvs. și le respect, dar dacă noi am proceda așa ar însemna să înlăturăm motivele care ar putea determina Uniunea Sovietică să abordeze foarte serios această problemă și ar crea discuții în rândul aliaților noștri. Așa că nu vă voi minți, spunându-vă că mă voi mai gândi sau că voi mai analiza, sau orice altceva, atât timp cât știu precis că nu există nicio șansă..

Nicolae Ceaușescu: Vedeți, iarăși dvs. spuneți că nu mai există nicio șansă. Pentru un viitor președinte al Statelor Unite ale Americii, nu se poate spune că nu există o șansă.

George Bush: Nu există nicio șansă să se realizeze ceea ce spuneți dvs.

Nicolae Ceaușescu: Nu ce spun eu, dar ca să fie amânată amplasarea rachetelor există șanse și totul depinde de dvs., de președintele Reagan, de Administrația Statelor Unite ale Americii. În Europa există un curent foarte puternic împotriva rachetelor - nu veți întâmpina o opoziție prea mare dacă le amânați. Dimpotrivă, veți câștiga popularitate în Europa și vor crește și cererile adresate sovieticilor să dea dovadă de flexibilitate și să meargă la înțelegere. O amânare va stimula această activitate [...].

George Bush: După părerea noastră, trebuie neapărat să iasă ceva bun din aceste negocieri, cu atât mai mult cu cât o serie de lideri europeni, între care Kohl și Thatcher, sunt în favoarea amplasării acestor rachete. Astfel încât Statele Unite nu pot întrerupe negocierile. Noi suntem gata să continuăm aceste negocieri oricât de multă vreme ar lua ele. În același timp, noi nu putem să ne dezicem de la cuvântul dat, privind amplasarea.

Nicolae Ceaușescu: Mai dați timp partenerilor dumneavoastră. Este un partener nou. Chiar și în sport se ține seama de acest lucru, dar mai cu seamă când este vorba de armamentul atomic. Nu vă declar că dacă Brejnev nu ar fi dispărut rezultatul ar fi fost altul. Știți că și în Statele Unite ale Americii când vine un președinte nou îi trebuie un an de zile aproape până când începe să între în rol. Și la fel este peste tot. Cel puțin luați în considerare acest lucru. Trebuie să se aibă în vedere acest lucru, nu se poate să nu se țină seama de acest element.

George Bush: În ce ne privește, încă o dată vreau să vă spun că suntem gata să continuăm negocierile cât timp ar fi nevoie.

Pe de altă parte, noi am fi foarte mult în favoarea „opțiunii zero”, dar, din păcate, nu primim sprijin din partea altor țări. Aceasta ar fi cea mai bună soluție - să scăpăm complet de toate armele nucleare.

Nicolae Ceaușescu: Dar până acolo, să continuăm discuțiile și să nu amplasăm rachetele. Eu susțin ideea „*opțiunii zero*”, dar ea trebuie fie un proces. Vedeți, sovieticii au făcut, în decurs de luni, o serie de noi propuneri care merg spre soluție. Deci, o prelungire nu poate fi decât în avantajul tuturor și ar da timp să se poată ajunge la o înțelegere corespunzătoare.

George Bush: Numai că, paralel cu aceste propuneri, ei amplasează și noi rachete.

Nicolae Ceaușescu: Nu, ei și-au luat angajamentul că nu mai amplasează și trebuie să dea garanții ferme că nu mai amplasează. După aceea, este problema aceasta cu rachetele franceze și engleze. Într-o formă sau alta, ele nu pot fi totuși excluse. Sigur, se pot lua în calculul general al raportului de forțe și se poate găsi o asemenea soluție, adică să se admită ideea luării în considerare a acestora, în raportul general de forțe.

George Bush: În 1979, Brejnev a spus ca ei nu iau în considerare rachetele franceze și engleze. Pe de altă parte, ei aveau atunci vreo 40 de rachete, noi nu aveam niciuna și atunci se spunea că există un anumit echilibru. Acum, ei au peste 300 de rachete instalate și nu mai pot spune același lucru, adică să afirme că există un echilibru. Așadar, domnule președinte, eu cred că nu există niciun indiciu care să fie în favoarea prelungirii negocierilor fără instalarea noilor rachete, pentru că așa nu s-ar realiza nimic, în afară de instalarea a noi rachete de către sovietici. Sunt de acord cu dumneavoastră că acum este mai oportun, că acum trebuie negociat, cu atât mai mult cu cât este o problemă de mare importanță și care ne preocupă foarte mult pe noi, în Statele Unite ale Americii.

Nicolae Ceaușescu: Cred că dacă Statele Unite ale Americii ar admite ideea unei amânări, cu continuarea negocierilor, cu angajamentul ferm al sovieticilor de a nu mai amplasa nici o rachetă, ați obține și un câștig politic și ar fi acceptată și de sovietici. Să știți că, în Europa, câștigă tot mai mult teren ideea că sovieticii au dreptate în problema rachetelor engleze și franceze și luarea lor în considerare, dacă nu aici, în raportul general de forțe, ar putea fi o soluție de compromis. Eu consider și la fel ca mine mulți din Europa - vă rog să credeți că discutăm larg cu toate statele din Europa, inclusiv cu cele din NATO - consideră că nu s-a făcut suficient nici din partea sovieticilor, dar nici din partea Statelor Unite și de aceea se consideră că trebuie să se continue negocierile

George Bush: Eu sunt de acord că există o asemenea opinie.

Nicolae Ceaușescu: Apoi, este și o altă cale: continuând tratativele dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii, să fie asociate, într-o anumită formă, și țările europene, în cursul anului viitor. Aceasta ar putea ajuta mult să se găsească soluții de compromis. Ele ar putea fi asociate, dacă nu direct, atunci într-o conferință paralelă. În fond, este vorba de țările din Europa, unde urmează să se amplaseze aceste rachete, pentru că Statele Unite și Uniunea Sovietică discută probleme care privesc țările din Europa, viața popoarelor din Europa și au dreptul și popoarele acestea să-și spună și ele un cuvânt.

George Bush: Ceea ce pot să vă spun, întrucâtva pe linia modului în care ați pus dumneavoastră problema, este că noi am avut consultări foarte strânse în această privință cu partenerii noștri, RF Germania, Olanda și toți ceilalți, și ei și-au spus punctul lor de vedere, în legătură cu această problemă. Așa că nu se poate spune că țările europene nu au un punct de vedere exprimat în această problemă.

Nicolae Ceaușescu: Dar să se întâlnească cele două părți din Europa și să discute și ele aceste probleme. În august, am discutat cu vicecancelarul Genscher și am ajuns la concluzia că, dacă am fi noi delegați - el de Statele Unite și eu de Uniunea Sovietică - într-o zi am rezolva problema.

George Bush: Însă, bănuiesc că nu v-ați consultat cu celelalte țări ale Tratatului de la Varșovia?

Nicolae Ceaușescu: Am avut consultări anul acesta — chiar două întâlniri pe aceste probleme - și declarațiile publice sunt destul de bune. Unele din inițiativele Uniunii Sovietice sunt tocmai rezultatul acestor consultări.

George Bush: Este foarte interesant. Totuși, după părerea mea, există o diferență de principii sau de sistem, mai bine zis, și anume, dacă sovieticii ar decide - ca urmare a instalării rachetelor noastre — să instaleze rachete, de exemplu, în Polonia, polonezii nu ar putea spune că nu sunt de acord, așa cum aliații noștri au putut-o face în campaniile lor electorale.

Nicolae Ceaușescu: Pot să spună. Noi am spus, de exemplu, că nu vrem rachete, dar eu nu vreau să discut acum care sistem este mai bun - când veți veni a doua oară, vom avea timp mai mult.

George Bush: Nu este vorba aici de sistem, este vorba că dacă vest-germanii, de exemplu, nu ar fi fost de acord cu rachetele noastre, nu ar fi votat pentru cancelarul Kohl. Cei din Republica Democrată Germană nu au aceeași posibilitate.

Nicolae Ceaușescu: Sunt și probleme de altă natură care au dus la alegerea cancelarului Kohl în Republica Federală Germania, probleme care țin de situația din Germania, dar nu vreau acum să discutăm această problemă. Noi am propus și altă soluție: să se întâlnească cel puțin țările din NATO și din Pactul de la Varșovia și să discute problema înainte de a se trece la amplasarea rachetelor. Deci, înainte de amplasare, să încercăm să ajungem la o înțelegere. Aceasta va exercita și asupra sovieticilor o influență. Noi am spus și public. Considerăm că ambele părți au făcut propuneri care sunt acceptabile, dar considerăm că mai sunt posibilități și să nu se treacă la amplasare până când nu se epuizează toate posibilitățile. Eu nu sunt credincios, dar cine poate să pună mâna pe cruce și să spună: Doamne, am făcut totul și nu mai am ce face? Eu, în față poporului meu, nu pot să spun că s-a făcut totul — și în față lumii, la fel. Dimpotrivă, am spus și voi spune că nu s-a făcut totul, că Statele Unite și Uniunea Sovietică nu au făcut totul pentru a se ajunge la înțelegere, pentru că este vorba de viața oamenilor și, aici, nu putem spune că am făcut totul. De aceea, o amânare a amplasării nu schimbă problemele. O întâlnire a liderilor din NATO și din Pactul de la Varșovia, paralel cu discuțiile dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite, va fi un lucru în plus. Hai să se facă totul și să acționăm pentru a se ajunge la o înțelegere, independent de competiția dintre Statele Unite ale Americii și Uniunea Sovietică.

George Bush: Nu este vorba de o competiție între noi și sovietici, domnule președinte. Îmi puneți în seamă o motivație care nu este reală. Nu este o competiție, ci pur și simplu este vorba de faptul că noi trebuie să facem față situației create de Uniunea Sovietică. Tocmai de aceea sunt și efectele deosebite care se văd în prezent, ca urmare a doborârii avionului sud-coreean. Nu este vorba numai de tensiunea care s-a creat acum, ca urmare a acestui incident, pentru că și în 1978, sovieticii au doborât un avion civil. Deci, este vorba de o realitate care colorează mai bine situația actuală într-un anumit fel și ne afectează pe noi toți.

Nicolae Ceaușescu: Hai să schimbăm situația actuală și, dacă sunteți de acord că nu s-a făcut totul, hai să facem totul! Trebuie să vă puneți problema că istoria va judeca foarte aspru deciziile care se iau acum.

George Bush: Este adevărat.

Nicolae Ceaușescu: Și, desigur, pe cei care au avut puterea și au luat aceste decizii. Gândiți-vă să rămâneți în istorie și Administrația Statelor Unite să rămână în istorie ca o Administrație care a făcut totul pentru pace.

George Bush: Domnul amiral Murphy îmi amintește de problema negocierilor privind rachetele antibalistice (negocierile NBM). Numai atunci când sovieticii și-au dat seama că noi suntem foarte serioși în intenția noastră de a continua planul de amplasare a rachetelor au început să negocieze serios.

Nicolae Ceaușescu: Dar dacă acum au loc negocieri, de ce să se acționeze până nu se termină negocierile?

George Bush: Pentru motivul că s-a ajuns în prezent la situația pe care v-am prezentat-o. În 1979, sovieticii aveau 40 de rachete instalate și Brejnev considera că există un echilibru, iar azi, ei au peste 300 de rachete. Așa că, dacă vrem să avem o altă situație, atunci trebuie să ne debarșăm de toate.

Nicolae Ceaușescu: Discuțiile se duc acum pe crearea unui echilibru acceptabil pentru ambele părți și sovieticii sunt și ei de acord. Au făcut recent propunerea să distrugă rachetele pe care le vor scoate din Europa. Deci, tratativele sunt în curs.

George Bush: Așa este.

Nicolae Ceaușescu: De ce să se treacă la amplasare până nu se termină tratativele. Numai un eșec al tratativelor ar justifica acest lucru.

George Bush: Dacă nu ar fi siguri că, totuși, ar exista niște Pershing-uri de partea cealaltă, sovieticii nu ar fi oare mai serioși în negocierile lor?

Nicolae Ceaușescu: Vedeți, aceste Pershing-uri se produc acum în Statele Unite ale Americii.

George Bush: Într-adevăr.

Nicolae Ceaușescu: Se pregătește și locul unde urmează să fie amplasate. Deci, nu se pune problema cum că Statele Unite să renunțe la fabricarea lor, ci doar să nu le amplaseze până nu se încheie negocierile, pentru că în momentul în care ele sunt fabricate, amplasarea lor nu durează prea mult. Trebuie avut în vedere încă un fapt. În ianuarie, va începe Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa, care, de asemenea, poate exercita o influență pozitivă. Deci, și posibilitatea unor negocieri directe, paralele, între NATO și Pactul de la Varșovia, pe această problemă, în primul rând, ar putea ajuta la o înțelegere. Plus conferința care va începe la începutul anului 1984.

George Bush: Aș dori, domnule președinte, să aflu răspunsul dvs. la o întrebare, dacă se poate, bineînțeles. Dacă există peste 300 de rachete SS-20 ale sovieticilor și se instalează prima rachetă Pershing, toată

lumea ar spune continuați, continuați cu negocierile. Mă refer la opinia publică mondială. Uniunea Sovietică ar fi nevoită atunci să negocieze mai serios?

Nicolae Ceaușescu: Știți ce se va întâmpla? Amplasând dvs. rachete în RF Germania, ei vor amplasa în RD Germană și Cehoslovacia. În fond, SUA, fără să vrea, dau un ajutor Uniunii Sovietice pentru amplasarea rachetelor în aceste țări.

George Bush: Întrebarea mea este următoarea: ar înceta Uniunea Sovietică să negocieze?

Nicolae Ceaușescu: Probabil că vor continua negocierile.

George Bush: Așa este.

Nicolae Ceaușescu: Dar, între timp, vor amplasa rachete în RDG și Cehoslovacia, cu toate consecințele care decurg de aici. Ce are Europa de câștigat și ce au Statele Unite de câștigat din situația aceasta? Din punctul de vedere al Statelor Unite ale Americii? Dacă aș fi pus în situația să-l judec - atunci SUA nu au decât de pierdut, pentru că sovieticii, oricum, merg și doresc, sunt obligați să meargă la o înțelegere pe problema acestor rachete. Schimbarea care s-a produs în Uniunea Sovietică necesită un anumit timp și, repet, trebuie ținut seama de acest lucru. De aceea, eu vă rog, totuși, să transmiteți din nou acest apel către președintele Reagan, m. adresez și dvs. și conducerii SUA de a reanaliza această problemă.

George Bush: Voi face acest lucru, îl voi transmite, în orice caz, dar presupun care va fi răspunsul.

De asemenea, vreau să vă mai întreb un lucru, domnule președinte. Îmi dau seama că și dvs. ați putea juca un rol deosebit de important în găsirea unei soluții. Întrebarea mea este: având în vedere locul dumneavoastră, prestigiul deosebit de care se bucură vocea dumneavoastră, care este respectată în întreaga lume, ați putea face publică cererea de a se ajunge la „opțiunea 0”? Este singura modalitate morală prin care se poate rezolva definitiv această problemă. Îmi dau seama că este un lucru greu pentru dumneavoastră, dar aceasta este o cerință pentru întreaga lume.

Nicolae Ceaușescu: În primul rând, îmi cereți un lucru pe care l-am făcut deja. Noi ne-am pronunțat și am spus că „opțiunea 0” este cea mai bună soluție și că avem nevoie de o Europă fără niciun fel de arme nucleare, că ar fi bine dacă s-ar ajunge la aceasta și imediat. Deci, noi suntem pentru o asemenea soluție și o susținem permanent, dar suntem realiști că ea nu se poate realiza acum. Însă, trebuie început cu ceva ca să ajungem acolo. Nici SUA, nici Uniunea Sovietică nu

sunt gata să distrugă armamentul atomic din Europa, în 1983, dar sunt gata să reducă din el și să acționeze, în continuare. în direcția eliminării lui complete. Vedeți, una este să proclami „*opțiunea 0*” și alta este să vedem cum să o înfăptuim Dacă i-am lua numai pe englezi și francezi, „*opțiunea 0*” înseamnă ca nici ei să nu mai aibă rachete nucleare.

George Bush: Dacă am înțeles bine, mai devreme ați spus că aceste rachete trebuie numărate și ținută evidența lor.

Nicolae Ceaușescu: Sigur că da, dar noi suntem pentru „*opțiunea 0*”. Și să știți că săptămâna aceasta, noi vom începe din nou o mare campanie în țară, în favoarea împiedicării amplasării rachetelor cu rază medie de acțiune în Europa. Au fost la mine reprezentanții opiniei publice și mi-au cerut aprobarea să începă o mare campanie. Le-am dat aprobarea.

George Bush: Nu trebuie să faceți așa ceva pentru că aceasta înseamnă că vă situați pe o anumită poziție, înseamnă că doriți un „*echilibru*” în care, pe de o parte, să nu existe nicio rachetă, iar de cealaltă parte să existe 300 de rachete!

Nicolae Ceaușescu: Cerem să se realizeze un echilibru și ne adresăm americanilor și sovieticilor.

George Bush: Dacă această campanie se va pronunța împotriva unor noi amplasări aceasta se leagă numai de anumite rachete, nu și de celelalte.

Nicolae Ceaușescu: Noi cerem și retragerea celorlalte.

George Bush: Deci, până la urmă, ajungem la „*opțiunea 0*”.

Nicolae Ceaușescu: Până la sfârșit, da. Dar trebuie să începem cu ceva, trebuie făcut primul pas. Ca să ajungi la „*opțiunea 0*”, trebuie făcut un pas de aici până aici, deci, trebuie făcut un prim pas. În realitate, distanța este mult mai mare, dar eu vorbesc acum simbolic. Oricum, ca să faci acest lucru, trebuie făcut primul pas și primul pas trebuie făcut de sovietici și americani. Și trebuie să faceți acest lucru. Aceasta este problema.

Noi, România, apărăm continuu SUA, dar începe să-mi fie foarte greu să mai apăr SUA pentru că ele trebuie să dea dovadă de o anumită flexibilitate. Prietenii sovietici și alții îmi spun: voi ne cereți nouă să dăm dovadă de înțelegere, dar cereți și americanilor să dea dovadă de înțelegere.

George Bush: Dar noi le-am arătat că dăm dovadă de înțelegere!

Nicolae Ceaușescu: Am eliminat multe formulări și acuzații și alte asemenea lucruri, dar este imposibil să mergem în continuare să fim apărători ai Statelor Unite, fără ca Statele Unite să dea dovadă de

elasticitate în anumite probleme. Nu am apărat Statele Unite ale Americii așa, direct, ci pledând ca să se păstreze un echilibru și să se înțeleagă că, de ambele părți, trebuie să se facă eforturi mari.

George Bush: Numai că noi vrem un echilibru. Noi, absolut sigur, suntem de acord cu ideea de echilibru și le-am spus sovieticilor că dacă nu sunt de acord ca să le eliminăm complet, atunci să fie de acord cu realizarea unui echilibru.

Nicolae Ceaușescu: Noi am prezentat câteva lucruri: amânarea, să începă tratativele între NATO și Pactul de la Varșovia, să lăsăm să se întrunească și conferința din ianuarie, din Europa, să se dea timp și conducerii sovietice — care este, totuși, o conducere nouă — să poată să meargă mai departe, să se găsească o soluție care să includă rachetele franceze și engleze și să începem cu ceva. Sigur, nu va fi un lucru ideal, va fi însă un început și vom avea toți de câștigat. Politic, și Administrația SUA și conducerea Uniunii Sovietice vor avea de câștigat.

George Bush: Și, între timp, vom negocia. Pot să vă asigur, încă o dată, domnule președinte, că noi suntem gata să continuăm negocierile. Vom rămâne la masa negocierilor cât va fi nevoie și vom negocia foarte serios. Ne vom dovedi cât de flexibili vom putea. Sunt lucruri la care aspiră, deopotrivă, poporul american și popoarele europene. În ceea ce privește chestiunea amânării, voi transmite președintelui urgent apelul dvs., dar nu cred că va fi de acord. Așa, cu foarte mare aproximație, care credeți că va fi perioada de acomodare pentru Andropov?

Nicolae Ceaușescu: Vedeți, eu am propus un an, dar chiar și propunerea unei perioade mai mici, de 6 luni, poate fi luată în considerare.

George Bush: Dar este deja la putere de un an. Atunci, de cât ar mai avea nevoie?

Nicolae Ceaușescu: În noiembrie sau decembrie va avea un an. Acum are 9 luni. Deci, încă până la jumătatea anului viitor și eu sunt convins că se va ajunge la o înțelegere. Să știți că și alte state acționează în direcția aceasta. Sigur, țările socialiste din Pactul de la Varșovia sunt interesate și ele să se ajungă la o înțelegere. Nu luați declarațiile pe care le fac. Să știți că nimeni nu vrea rachete pe teritoriul său, toți doresc să se ajungă la un acord. În felul acesta dați și timp să se poată acționa, să se poată soluționa lucrurile. În toamna aceasta, vor avea loc câteva întâlniri pe problema aceasta, inclusiv miniștrii de externe se vor întâlni. Deci, trebuie să se înțeleagă că este nevoie de un anumit timp.

Eu sunt convins că, dacă Brejnev ar fi trăit, s-ar fi ajuns până acum la o înțelegere.

George Bush: Interesant. Numai că, din păcate, nu mai este timp.

Nicolae Ceaușescu: Dar trebuie să ținem seama de situația nouă.

Mai sunt două probleme - una foarte importantă, dar nu am de gând să o discutăm acum, dar nici nu pot să nu menționez problema aceasta a țărilor în curs de dezvoltare, a datoriei, a noii ordini economice internaționale. Să știți că în țările în curs de dezvoltare toți, și cei mai buni prieteni ai Statelor Unite ale Americii, sunt nemulțumiți de poziția Statelor Unite. Noi ne socotim printre prietenii buni ai Statelor Unite ale Americii, dar și noi suntem nemulțumiți de poziția Statelor Unite. Avem relații foarte bune cu țările în curs de dezvoltare, cu toate, și niciuna nu înțelege poziția adoptată de Statele Unite ale Americii în problema aceasta. Sigur, nu este acum timp să discutăm pe larg această problemă,

George Bush: Ce credeți că ar trebui să facem noi?

Nicolae Ceaușescu: În primul rând, este problema reducerii dobânzilor, cel puțin pentru țările în curs de dezvoltare; o soluție globală a datoriei pentru țările în curs de dezvoltare care este necesară și deja în Statele Unite ale Americii sunt mulți economiști care susțin și ei acest lucru; un ajutor real mai substanțial pentru dezvoltarea economică, nu militară, a țărilor în curs de dezvoltare, cu tot ce cuprinde această problemă. Desigur, sunt multe aspecte. Noi dorim să se ajungă la discuția de fond între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, în frunte cu SUA, pe problemele acestea. Dar nu așa cum a fost în Mexic — aceea a fost o discuție foarte generală.

George Bush: La Cancun?

Nicolae Ceaușescu: Da. Este nevoie să creăm un organism care să ducă la elaborarea de soluții concrete în problemele acestea, fie în cadrul ONU, fie în cadrul altor organisme internaționale, dar care să vină cu soluții concrete. În fond, problema aceasta solicită Statelor Unite să fie de acord cu organizarea unui asemenea grup care să propună soluții pentru toate aceste probleme, pentru că ele sunt foarte vaste și este greu acum să le discutăm.

George Bush: După cum știți, domnule președinte, sunt foarte multe inițiative și multe acțiuni care se desfășoară, în prezent, în această privință și pot să vă spun deja că rata dobânzilor a ajuns la jumătate din ceea ce a fost. Scăderea dobânzilor nu a fost, însă, determinată de niște hotărâri, ci de activitatea de piață, și această activitate de piață a dus și la scăderea dolarului.

Nicolae Ceaușescu: Eu nu vreau să intrăm în amănunte în toate problemele acestea, domnule vicepreședinte. Mai avem multe de spus, dar ne trebuie timp. Noi ce propunem? Problemele acestea trebuie să-și găsească o soluție. Dacă nu-și vor găsi soluție, situația se va înrăutăți și se va ajunge la o confruntare între țările bogate și țările sărace, și aceasta va fi o confruntare mai puternică decât între sovietici și americani.

George Bush: Care este atitudinea sovieticilor față de dialogul Nord-Sud? Cum discută ei această problemă cu prietenii lor și cu țările în curs de dezvoltare?

Nicolae Ceaușescu: Vedeți, ca să vă spun cinstit, nu au o poziție prea consecventă. Între timp, și-au mai modificat-o, dar nu până la capăt, pentru că ei spun că problema aceasta nu privește Uniunea Sovietică, ci țările capitaliste.

George Bush: Deci, să ajute națiunile sărace nu-i preocupă pe ei?

Nicolae Ceaușescu: Nu să ajute, ci ca să participe la negocieri și la soluționarea problemelor. Dar și-au mai schimbat poziția, și și-au schimbat-o mult în ultimii doi ani. Problema este, însă, că trebuie să ajungem la asemenea negocieri pentru elaborarea unor soluții în aceste probleme. O soluție a datoriilor trebuie găsită. Căile sunt mai multe, dar în acest cadru se vor putea discuta. Noi vrem să propunem la ONU crearea unei comisii speciale a ONU pentru problemele acestea, adică pentru a elabora soluții în problema țărilor în curs de dezvoltare.

George Bush: Această problemă ne preocupă și pe noi. Facem foarte multe lucruri pentru a ajuta Mexicul, Brazilia, Iugoslavia și alte țări. Simt, însă, și un pericol în calea propusă de dumneavoastră, anume, de a se prezenta în Adunarea Generală o rezoluție generală privind reducerea ratei dobânzilor de la 9-10%, la 8%, ar putea da naștere la multe discuții. Înțelegeți ce vreau să spun.

Nicolae Ceaușescu: Dar noi nu propunem acest lucru, ci găsirea unei soluții concrete între Nord și Sud [...]. O problemă este și cea privind Namibia și Africa de Sud.

George Bush: Îmi este foarte familiară această problemă.

Nicolae Ceaușescu: Ar trebui să ajungem cât mai curând la o soluție în privința aceasta.

George Bush: Este o problemă foarte importantă, sunt de acord și în privința aceasta se discută de foarte multe vreme. Uneori, succesul pare că se află la orizont, după aceea, iar dispăre. Eu sunt, întru totul, de acord cu importanța acestei probleme. În ce ne privește, noi sprijinim, întru totul Rezoluția 435. Suntem gata să acționăm în spiritul ei. De altfel, am constatat, în ultima vreme, că și Angola și Africa de

Sud arată un anumit interes pe această linie și noi suntem gata să mergem mai departe.

Nicolae Ceaușescu: Să ne oprim aici?

George Bush: Pot să continui cu dumneavoastră toată noaptea. Este o conversație deosebit de interesantă - una dintre cele mai interesante pe care le-am avut în ultima vreme.

Nicolae Ceaușescu: Mai avem și masa, mai discutăm și acolo.

George Bush: Am și eu o soție la dumneavoastră, pe undeva pe afară și poate că mă va părăsi, după 39 de ani de căsătorie!

Nicolae Ceaușescu: Sunt alături și probabil că ne vor critica pentru că am discutat prea mult!

(ANR, fond CC al PCR - Secția Relații Externe, dosar 2/1983)

MEMORIALISTICĂ, CONSEMNĂRI, DEZBATERI**„EU NU ȘTIU PENTRU CE
AM FOST CONDAMNAT” (III)****General-colonel (r) Iulian Vlad**

Publicăm în acest număr partea a treia a convorbirii avute cu domnul general-colonel (r) Iulian Vlad, ministru secretar de stat și șef al Departamentului Securității Statului din perioada 3 octombrie 1987 - 31 decembrie 1989. În ultima parte a interviului, acordat în iulie 2016, domnia sa a avut amabilitatea să ne răspundă la unele întrebări despre o serie de probleme de interes nu numai pentru cititorii revistei noastre, ci și pentru publicul larg care, în mod cert, va aprecia deschiderea și dorința de a se exprima.

*

Întrebare: *Se temeau PCR și Ceaușescu de Securitate?*

Răspuns: Poate că a fost o vreme când, într-adevăr, unii dintre membrii PCR, poate chiar din conducere, se temeau. Dar, și o spun cu sublinierea cuvenită, asta s-a întâmplat până când Ceaușescu a preluat puterea. După care s-au adus o serie de reglementări, peste care Securitatea sub nicio formă nu putea trece...nu putea controla partidul. Unii, într-adevăr, se temeau, pentru că Securitatea descoperea toate mișmașurile pe care le făceau și le raporta partidului, care lua măsuri. Și știți prea bine că, după preluarea conducerii partidului de către Ceaușescu, a urmat o sumă de reglementări cu privire la activitatea Securității, la munca informativ-operativă și condițiile în care puteau fi folosiți membrii de partid: se solicita aprobarea secretarului de partid, nu li se lua angajament scris, nu aveau dosare ca informatorii deși, fie vorba între noi, unii scriau mai abitir ca aceștia.

Întrebare: *Domnule ministru, ne-ați ridicat o minge la fileu. Cum credeți că a influențat numirea în funcții cheie din spionajul românesc a unor activiști de partid, să le zicem doar neprofesioniști ca să fim delicați cu caracterizarea? Nu vrem să vă dăm nume, că îi știți și dumneavoastră foarte bine.*

Răspuns: După părerea mea, au fost reculuri în acele momente. Desigur, unii dintre membrii de partid care au primit sarcina să lucreze în Securitate erau oameni serioși și loiali țării, însă alții n-au dovedit nici calitate și nici suficiente trăsături de caracter pozitive, astfel încât au eșuat. De ce au fost trimiși aceștia să lucreze în Securitate, este o altă întrebare. Și răspunsul este următorul: întotdeauna partidul a avut infinit mai mare încredere în membrii de partid decât în Securitate. Pe lângă condiția de studii, de conduită etc. era și calitatea de membru de partid.

Este însă regretabil că niște oameni nepregătiți au ajuns sus, la vârf, de unde puteau să orienteze munca de informații externe. Poate pare a fi ceva de necrezut, dar în mintea unor activiști de frunte, poate chiar și a lui Ceaușescu, exista convingerea că un bun comunist, un bun membru de partid este capabil să facă orice, deci inclusiv spionaj sau descoperiri științifice...Așa s-a ajuns ca un profesionist cu ani de zile de activitate în spate și cu rezultate notabile să primească ordine de la un neica nimeni venit de la partid care, după câteva săptămâni de muncă, credea că este Dumnezeu!

Munca de spionaj nu a evoluat și voi știți bine ce a urmat după trădarea lui Pacepa când, sub pretextul așa-zisei întineriri a cadrelor și al aducerii de „sânge proaspăt” în conducerea DIE, ne-am trezit cu unii care habar n-aveau de muncă, promovați exclusiv pe criteriul atașamentului, devotamentului față de partid.

Întrebare: *Domnule ministru, în momentele grele, până în 25 decembrie '89, când erați împreună cu generalul Ștefan Gușă, dar și înainte când erați cu ministrul forțelor armate, generalul Vasile Milea, v-ați gândit vreodată să propuneți, dumneavoastră sau altcineva, preluarea puterii de către militari pentru o perioadă limitată în timp, după care alegeri libere și guvern, sau...*

Răspuns: Întrebarea este clară și vă voi răspunde. Da, eu am avut această idee, pe care i-am spus-o, este adevărat, într-un moment greu, generalului Vasile Milea. Era omul în care aveam deplină încredere...Eu am avut raporturi foarte bune cu toți miniștrii apărării, pe perioada cât am avut sarcinile și misiunile pe care le știți. Dar poate cele mai bune relații le-am avut cu generalul Milea.

Cum s-au petrecut lucrurile? În ziua de 21 decembrie, când s-a ținut mitingul, eu nu am fost la Comitetul Central. În țară se petreceau, aproape ceas de ceas, evenimente cum nu vă închipuiți mai grele, mai delicate, mai deosebite. Ministrul Postelnicu trebuia să fie la miting, întrucât era membru al CPEx. Din partea Departamentului Securității Statului era generalul Gianu Bucurescu, care fusese numit și șef al Comandamentului. Se creau

comandamente pentru acțiunile astea mari. Generalul Ștefan Alexie era în spital și, oricum, nu ar fi putut să acopere toată plaja de probleme, iar generalul Aristotel Stamatoiu era șeful CIE și pe altcineva nu mai aveam. A trebuit să rămân. În iureșul de probleme apărute, mi se comunica cutare problemă care, pur și simplu, te dădea peste cap, alta din altă parte și tot așa....

Întrebare: *Domnule ministru, cum credeți că au fost văzute de către populație atunci, în decembrie '89, măsurile și ordinele pe care le-ați dat structurilor din subordine?*

Răspuns: Este o întrebare dificilă și pot să fiu subiectiv în răspunsul pe care o să vi-l dau. Vă spun drept că, în timpul acela, ar fi fost cu neputință să urmăresc în egală măsură evenimentele și efectele ordinelor pe care le-am dat. Cred, însă, că o parte din cetățeni au realizat de pe atunci că Securitatea nu se manifesta ca o forță care să le fie potrivnică, care să îi reprime. Era cu neputință să nu sesizeze acest curs al lucrurilor, chiar și oamenii mai puțin inițiați, pentru că au putut să se miște în voie, să se manifeste, practic, n-au fost reprimați. Iar atunci când aceasta s-a produs, nu Securitatea a făcut-o!!!

Întrebare: *Care credeți că au fost marile greșeli ale Securității, care au dus spre incriminarea ei, că acum lumea a început să-și dea seama că Securitatea n-a fost mai rea decât sunt acum alte structuri?*

Răspuns: Înainte să vă răspund la această întrebare, care mi se pare prea abruptă, vreau să vă spun că mi se pare anormal, să mă exprim într-o formă delicată, ca de toate relele care au fost în acea epocă, că despre cele bune nu se vorbește sau se vorbește foarte puțin, să fie vinovată doar Securitatea. Oare n-au fost în țara asta organisme, de un fel sau altul, care să fi avut roluri mai mari decât ale Securității în conducerea treburilor țării și care să fie măcar amintite? Bineînțeles că pe mine, ca individ, m-ar atinge în egală măsură și dacă ar fi condamnat PCR, al cărui membru am fost de la vârsta de 16 ani. Ca simplu membru de partid aș simți partea aceea de responsabilitate care i-ar fi revenit celor peste patru milioane de membri.

Mă întreb și vă întreb: ați auzit de multe ori vorbindu-se de răspunderea PCR, a guvernelor care s-au succedat în decursul anilor, despre seria de miniștri de la diferite departamente? Securitatea și numai Securitatea este cea care a făcut și a dres... Nu m-ar mira dacă vor apărea unii aplaudaci care să ne explice că, de fapt, Securitatea este instituția care a creat partidul, l-a condus și, pe cale de consecință, trebuie condamnată în corpore pentru trecutul odios, prezentul neașezat și viitorul incert al României!

Întrebare. *Vă rugăm să faceți câteva aprecieri asupra procesului lui Ceaușescu. Credeți că judecătorul Gică Popa a fost presat când a declarat hotărârea ca definitivă? Desfășurarea procesului după principiile statului de drept, chiar dacă inculpații ar fi avut în final aceeași soartă, ar fi influențat evoluția ulterioară a țării?*

Răspuns: Vedeți, ați pus, de fapt, degetul pe rană. Eu sunt convins că nu motivarea că strada a presat, că lumea s-a temut că nu știu ce, ci le era frică...se temeau de ce-ar putea să spună Ceaușescu la adresa celor care au dezlănțuit dezastrul în Decembrie '89. Și asta a făcut ca să forțeze acel proces...

Ce părere am despre proces? În primul rând, rușine! Cu pregătirea juridică pe care o am, pot să spun că acesta a fost orice altceva, dar nu poate fi numit un proces. După normele generale care se practică în toate țările, nu neapărat în cele mai civilizate, ci în toată lumea, un proces nu se desfășoară în halul în care s-a organizat la Târgoviște. Fără drept la apărare, să pronunți sentința capitală fără să-i dai dreptul s-o recuze și s-o execuți după câteva zeci de minute.

Un proces de o asemenea importanță și greutate să-l rezolvi în două ore? Nu se poate așa ceva! Justiția românească va rămâne, în veacuri, cu o rușine pe care nu știu cine o va șterge. Pentru că Dan Voinea și cei care au pus la cale acest proces poartă o vină de neiertat. De altfel, ordinul de numire a instanței a fost scris de mână de Ion Iliescu, în calitate de Președinte al CFSN. El îi numea pe judecători și pe procurori, nu mai exista un alt organ la vremea respectivă decât acest CFSN.

Poate m-am precipitat puțin de indignare, de supărare. Ca să fiu și mai explicit și mai clar, procesul Ceaușeștilor a fost o rușine...Nu știu cât de mult respectau străinii poporul român și opțiunile lui, dar după asasinatul din ziua de Crăciun mulți au încercat un sentiment de dezamăgire, pentru a nu spune mai mult.

A fost mai rău decât în perioada stalinistă. Cel puțin atunci, strict formal, se respectau niște prevederi procedurale. Se mai amâna, îi dădea drept la apărare etc., deși până la urmă îl executa. Dar aici s-a venit cu sentința hotărâtă în altă parte. Gică Popa a fost un judecător militar foarte bun. A soluționat multe din procesele din trecut și n-aș putea spune că atunci a acționat numai în baza unor ordine, sugestii sau cereri ale nu știu cui. Ca dovadă că și-a găsit o vină pe care n-a putut el însuși să și-o ierte, a fost faptul că și-a pus pistolul la tâmplă. El a fost singurul care a recurs la un asemenea gest onorabil. Ar fi trebuit să-l facă tot completul de judecată, inclusiv procurorul, care acum a devenit general cu nu știu câte stele, „mare

profesor universitar” pe la nu știu câte instituții de învățământ superior ș.a.m.d.

Întrebare: *Domnule general, v-ați gândit vreodată că activitatea dumneavoastră în serviciul țării ar putea merge către un punct final al carierei, care să fie închisoarea?*

Răspuns: Este cu neputință pentru cineva care este cât de cât conștient, sau simte responsabilitatea ce se cere atunci când este numit într-o funcție de anvergura celei pe care am deținut-o eu să nu se gândească și la niște urmări care, independent de voința lui, se pot produce. Aș dori să fiu bine înțeles din acest punct de vedere: nu vreau să mă prezint într-o lumină care poate presupune o anumită proslăvire, o anumită automulțumire, sau cum vreți să o luați. Poate, chiar prin structura mea, n-am fost și nu sunt omul măsurilor în forță, represiunii în masă, dar atunci când cineva este vinovat, trebuie să plătească!

Întrebare: *Domnule ministru, se tot vorbește de procesul comunismului... Au fost judecați naziștii, nu nazismul... ca ideologii, nazismul, comunismul pot fi băgate la pușcărie?*

Răspuns: Tema asta se poate discuta foarte mult. Îmi însușesc cu totul punctul vostru de vedere, că este foarte greu, dacă nu imposibil un proces împotriva unei ideologii. Pentru că, într-adevăr, comunismul înseamnă ideologie și politică prin efectele pe care le-a avut. De ce se bate atâta monedă pe o asemenea idee? După părerea mea, sunt mai multe explicații. Una, toți care s-au pronunțat, nu știu dacă le-au enunțat în sensul susținerii tezei. În al doilea rând, s-a declanșat și încă persistă în societate, mai ales în cea românească, o asemenea ură față de comunism încât și cei mai lucizi oameni au fost atinși într-o formă sau alta de acest fenomen și nu știu câți au avut răbdarea, timpul și înțelegerea să emită niște judecăți corecte.

Dar merg mai departe.... Cine au fost cei care au susținut această teză? În primul rând teoreticienii, iar dintre aceștia cel mai bătaios este Vladimir Tismăneanu. Eu vreau să vă spun că l-am cunoscut pe tatăl lui, activist al PCR, dar niciodată în anii aceia n-am sesizat la Tismăneanu senior vreo umbră de îndoială în legătură cu teoriile lui Marx, Engels, Lenin și Stalin.

Și, cu toate acestea, progenitura care s-a „adăpat” la ceea ce comunismul i-a oferit s-a dus să propovăduiască prin străinătăți tarele regimului pe care tatăl său l-a slujit cu abnegație și devotament. Iată de ce, personal, am o impresie deplorabilă despre caracterul, onestitatea și moralitatea acestui om.

Întrebare: Domnule general-colonel (r), ce ne puteți spune cu privire la proveniența faimoasei NOTE-RAPORT pe care i-ați prezentat-o personal președintelui Nicolae Ceaușescu în legătură cu întâlnirea din 2-3 decembrie 1989 a celor doi "cavaleri de la Malta, îmbrăcați în zale lucii", fără săbii, doar cu pixul în mână? Au semnat Bush și Gorbaciov viitorul Europei așa cum, odinioară, s-a întâmplat la Ialta?

Raportăm următoarele informații obținute pe mai multe linii, cu privire la întâlnirea dintre Bush și Gorbaciov :

1) În cadrul noilor convorbiri la nivel înalt dintre S.U.A. și U.R.S.S., organizate la inițiativa sovieticilor, cele două părți vor aborda cu prioritate probleme privind redefinirea sferelor de influență și elaborarea unei noi strategii

Răspuns: Informațiile au venit de la Centrul de Informații Externe. A fost o acțiune coordonată, cu date confidentiale, din surse credibile, interceptări ș.a.m.d. A fost un raport foarte bine făcut: Poate găsiți o modalitate inteligentă să i se dea o replică acestui domn Meleșcanu, nu știu dacă l-ați auzit la o emisiune care s-a făcut la Antena 3...cu toată răutatea celor de acolo la adresa Securității, emisiunea a fost bine realizată, prezentând materialul ca având informații foarte valoroase, precise și autentice, reale și care s-au confirmat propoziție cu propoziție, rând cu rând. Totul până când „s-a lansat” acest domn Meleșcanu, „marele specialist și expert în munca de informații”, care a comparat raportul cu „secretele lui Polichinelle!” Cum îndrăznește omul ăsta să-și bată joc de munca unei întregi instituții? Nota-Raport avea la bază informații obținute, cu riscul vieții, de ofițerii unui serviciu de la care Meleșcanu a mâncat bani. Ironia istoriei, a mai ajuns și în fruntea spionajului, fără niciun merit real, a plecat cum a venit, fără să lase nimic în urmă și îndrăznește să ne vorbească astfel? Și ceilalți participanți la dezbateri n-au mai scos o vorbă. Îmi pare rău că nu

a fost Costin Georgescu, cu siguranță el îl pune la punct. Domnul Cătălin Hamagea, cu care am relații bune, nici n-a mai apucat să vorbească, pentru că s-a încheiat emisiunea.

Întrebare: În vara anului 1989, o anumită unitate operativă din Centrul de Informații Externe a obținut și transmis „mai sus” informații că la Budapesta anumite forțe străine pregătesc, împreună cu Asociația „România Liberă”, o răsturnare, o lovitură de stat, că viitorul guvern se va numi Frontul Salvării Naționale... s-au adus în țară inclusiv afișe cu un apel al Frontului Salvării Naționale. Deci, cu 4-5 luni înainte de evenimentele din Decembrie '89... Presupunem că aceste informații au ajuns la dumneavoastră și, implicit, la Nicolae Ceaușescu.

Răspuns: Mă provocați într-o chestiune care mă doare cumplit. Premergător evenimentelor din Decembrie '89, sau în toiul acelor tulburări, am avut cunoștință despre unele lucruri, despre unele informații importante, așa cum ați spus și voi. Întâmplător sau nu, asta n-a venit (???). Dar au fost altele, obținute pe diverse linii de muncă, foarte importante și care ne-au ajutat. Mereu mi-am pus întrebarea dacă cineva, pe undeva, manipulează, nu în sensul de a da informațiile astea pe mâna nu știu cărui dușman al țării, dar de ce nu le pune pe masă? Este adevărat că orice informație venită presupunea o muncă ulterioară împovărătoare de verificare... Mi-am pus și eu întrebarea: oare cel care a făcut să nu ajungă informația la mine s-a temut că-și rupe oasele mai apoi?

Putem să luăm în considerare și varianta că informația s-a oprit la nivelul șefului Direcției și să nu fi mers mai departe. Deși el, ca șef al unității, avea posibilități și resurse operative mai mari decât le-aveam eu. Și eu aveam, dar nu puteam verifica în profunzime... eu aveam tot muntele care era DSS și nu puteam aborda detaliile... Au fost în niște compartimente niște oameni pe care nu știu cine i-a ținut acolo. Apropo de ofițerul care s-a dus la primărie...parcă un șef de colectiv sau de compartiment nu mai știu pe unde, dar și alții care nu erau chiar de mâna a 14-a. Asta a fost.

Întrebare: Vi s-a sugerat vreodată ceva de genul „să nu deranjăm”, sau „cum să-i trimitem Tovarășului o asemenea informație?”

Răspuns: Chestiunea cu de ce să-i dăm Tovarășului, de ce să-l supărăm pe Tovarășu'? mi-a repugnat întotdeauna... Eu am spus-o, cu toată claritatea, că sunt dator să prezint informația. Că se supără cineva, că se necajește altcineva este o altă problemă. Dar eu nu puteam să-mi asum o răspundere atât de gravă - să fie obținută o informație și să nu ajungă acolo unde trebuie.

Întrebare: *Au fost și cazuri în care informația a plecat de la dumneavoastră și a fost oprită la Cabinetul 2, înainte de a fi prezentată lui Nicolae Ceaușescu?*

Răspuns: S-a întâmplat ceva care a fost crucial în activitatea mea. Trecuseră doar câteva zile de când fusesem numit șef al Departamentului Securității Statului. Între timp, promisem niște informații extrem de sensibile, le analizasem și lucram la o notă cu care să mă duc la Președinte. Întotdeauna și, cu atât mai mult atunci când informațiile erau mai deosebite și prin urgența lor mă obligau să le prezint verbal, eu făceam totuși și o notă. Adesea se întâmpla să-mi spună: *"Lasă-mi și materialul !"* Și era foarte riguros în privința aceasta. Toate materialele de la noi le prelua personal, iar plicurile cu buletinele informative le închidea și sigila singur, după ce făcea semnul „V” că a luat la cunoștință.

La un moment dat, sună telefonul: *„Ce faci Vlad?”* – se aude o voce mieroasă. Era Elena Ceaușescu. *„Lucrez la o notă pentru Tovarășul Președinte”*. *„E ceva deosebit?”* *„Da, este ceva deosebit”*. *„Măi, Vlad, aveți grijă să nu-l necăjiți pe Tovarășu! Are atâtea probleme, iar cu sănătatea nu e prea bine”!* Zic: *„Informația la care lucrez trebuie să ajungă neapărat la Tovarășul Președinte”*. *„Și când e gata?”* *„Cred că în cel mult o oră, aș putea să ajung la Comitetul Central.”* *„Să treci și pe la mine”*. Am ajuns la Cabinetul 2...Cum am intrat, mi-a cerut materialul. *„Stai tu aicea, la mine, că mă duc eu să-l duc”*.

Mi-am dat seama că am făcut o gafă cât mine de mare. N-au trecut mai mult de 10-15 minute și șeful de cabinet al Președintelui a venit să mă anunțe că Tovarășul a ordonat să mă prezint imediat la dânsul. Am intrat, am luat poziția de drepti și am salutat regulamentar. Elena Ceaușescu era proțâpită la una din ferestrele care dădeau spre Palatul Republicii, iar el se plimba prin birou ca un leu în cușcă. Nici nu s-a uitat la mine. La un moment dat se oprește brusc în fața mea: *„Ascultă, Vlad! Cine e șeful tău?”* *„Dumneavoastră, Tovarășe Președinte”*. *„Păi dacă eu sunt șeful tău, de ce nu vii să-mi raportezi personal? Cum îndrăznești să încalci regulamentul?”* Și ea, ca o stană de piatră, nu se mișca de la fereastră. *„Îți pun în vedere că, dacă o singură dată se mai întâmplă un lucru precum cel de astăzi, cu mine nu mai lucrezi!”*

Ei bine, din acel moment, odată cu începutul mandatului meu, lucrurile s-au clarificat cum nu cred că ar fi fost posibil altfel. Tot răul a avut și partea lui bună...

Întrebare: *Domnule general, ați cunoscut bine evoluția, reformele și activitatea desfășurată de structurile de informații externe ale României. Câtă autonomie avea spionajul românesc față de „umbrela administrativă”*

care s-a schimbat tot timpul... Ministerul de Interne, Consiliul Securității Statului, iar Ministerul de Interne... etc.?

Răspuns: La venirea mea în Ministerul de Interne, sarcina mea de bază a fost de a coordona măsurile vizând pregătirea și perfecționarea cadrelor, ceea ce presupunea să știi ceva despre munca instituției, dar să ai și o pregătire pe linia activității de informații... Am simțit această nevoie, convins fiind că nu pot duce la bun sfârșit o astfel de misiune dacă nu realizez un minimum de pregătire specifică. I-am raportat ministrului că simt nevoia de a face o practică operativă în direcțiile importante ale aparatului de securitate, idee pe care a încurajat-o. Am trecut astfel pe la principalele structuri de informații interne: Direcția I-a, Direcția a II-a și, respectiv, Direcția a III-a, unde am zăbovit ceva mai mult, având în vedere complexitatea problemelor de contraspionaj și conexiunile cu alte linii de muncă.

Pe linia informațiilor externe, nu am făcut practică. Am avut cunoștință de structura acestei unități, de atribuțiile specifice și am cunoscut cadrele de conducere, cel mai bine pe generalul Nicolae Doicaru, șeful Direcției de Informații Externe, cu care am lucrat efectiv.

Întrebare: *Domnule general-colonel (r) , răspunsul dumneavoastră mai mult decât diplomatic la această problematică ne îndeamnă să dăm liber curiozității oricărui ofițer de intelligence și să vă lansăm, promitem, o ultimă provocare: Spionaj și contraspionaj sub aceeași umbrelă?*

Răspuns: Din studiile pe care le-am făcut despre activitatea de informații și contrainformații în România interbelică, postbelică, imediată și din lecturarea unor materiale de specialitate, am constatat că, peste tot și întotdeauna, au existat rivalități între spionaj și contraspionaj, care nu vor dispărea niciodată...Dorința de afirmare a unora și a altora este firească și omenească până la un punct și, atunci, care mai de care se zbate să ajungă primul cu informația.

La baza animozităților, a competiției neproductive, cu urmări imprevizibile, este această dorință de afirmare, de a ieși mai bine și de a primi recompense de un fel sau altul. Este o lege a firii, care niciodată nu va fi anihilată ca atare. Dacă privim lucrurile strict din interesul statului, după părerea mea, structura acestor organisme, cel de informații externe și cel de informații interne, n-ar trebui modificată. Ele ar trebui să-și desfășoare activitatea independent și paralel. Dar mie mi se pare util ca aceste două componente ale activității de informații dintr-o țară să fie puse într-o singură mână. Așa cum a fost la noi înainte de 1989, se pare că a fost un sistem bun: am avut în subordine toate organismele, toate unitățile, cu excepția Direcției de Informații a Armatei, care a avut o vină de neiertat și a

provocat daune incomensurabile, iar faptul de a se fi concentrat toate informațiile într-un singur punct a fost esențial. Nu vorbim despre mijloace, metode, agenți și surse de influență, care sunt apanajul fiecărui serviciu.

Cred, însă, că eficiența muncii specifice poate crește dacă toate informațiile se concentrează într-un singur loc, de unde ajung la cel care ia decizia. Dar lucrul acesta, repet, depinde de omul în care poți avea încredere, persoană subordonată direct șefului statului. Președintele să delege, dacă vrei, din puterea pe care o are de a comanda toate structurile informative... Să fim clari: mă refer la cele două servicii (informații externe și interne), pentru că România atâtea are...celelalte sunt structuri departamentale, subordonate unor ministere de forță... Cele două ar trebui puse, după părerea mea, sub coordonarea unui singur om. Iar această persoană nu trebuie să fie un „*om de partid*”, ci un excelent profesionist, un „*meseriaș*” care știe cu ce „*se mănâncă*” munca de informații.

Știu, o să-mi spuneți că persoana respectivă ar putea avea o putere periculos de mare dar, la urma urmelor, tot așa se poate pune și întrebarea: nu cumva ministrul Apărării Naționale, care are în coordonare armata țării, este mai puternic decât șeful statului, ca să nu mai zic de primul-ministru, care e mai important decât șeful oricărui serviciu secret...Deci, să nu supraevaluăm puterea pe care o are șeful unui serviciu de informații pentru că, la urma urmelor, poate să fie și el dat peste cap foarte ușor, dacă se știe cum. Convingerea mea personală este că aceste servicii trebuie să lucreze independent, cu conducere proprie și atribuții specifice fiecăruia, cu bugete separate, dar puse sub o singură comandă.

„*Umbrela*” consilierului prezidențial pe probleme de securitate națională este o abordare politică și nu una profesionistă. Să fiu și mai exact. Eu, ca șef al Departamentului Securității Statului, primeam, de exemplu, o informație pe linie de contraspionaj. Imediat ceream să se verifice și pe linie de spionaj, ce se poate afla, sau ce exista în unitate în legătură cu respectiva informație. Pentru probleme mai sensibile apelam la U.M.0110 și, rareori, la Direcția a IV-a, pe care am mai amintit-o și nu în termenii cei mai favorabili. Și iată că, până la urmă, după verificări încrucișate, ajungeam la un rezultat cât mai aproape de adevăr.

Desigur că, numirea unui astfel de șef nu va elimina competitivitatea dintre cele două servicii, însă orgoliile conducătorilor se mai estompează sau, oricum, nu mai ajung la șeful statului. Președintele își selecționează un profesionist, îl numește Ministrul Securității sau Ministrul Informațiilor și, neapărat, membru al guvernului, că altfel nu are nicio putere...doar plimbă hârtia!

Știi că vă vine greu să credeți niște lucruri, sau poate că intenționat îmi puneți niște întrebări de acest gen!!! Sunt un om cu picioarele pe pământ și cu o anumită experiență de viață și de muncă. Nu pot considera, ar fi o greșeală, că gândurile mele, ideile, sugestiile, punctele mele de vedere sunt infailibile, dar reflectați!

Întrebare: *Domnule general, care credeți că au fost cele mai importante, două – trei realizări ale serviciului de spionaj românesc înainte de '89?*

Răspuns: Au fost rezultate multe, unele colosale... Pot să vă spun până dimineață. O iau de la informația politică, care a fost de substanță de-a lungul timpului, în pofida părerii neavizate a domnului Meleșcanu. Sunt convins că Nota aceea despre înțelegerile Bush-Gorbaciov, taxată de domnia sa în termenii cunoscuți, l-a jignit și pe ultimul ofițer de informații din România, pentru că ofensa nu mi s-a adus numai mie, ci întregii instituții... Astfel de informații se obțin cu profesionalism, riscuri și sacrificii imense. Au fost și alte exemple.

În al doilea rând, contribuția istorică a structurii de informații externe pentru creșterea, dezvoltarea și propășirea economiei naționale. Au fost și oameni pe care istoria îi condamnă și care au lucrat în acest serviciu, unii chiar în funcții de conducere ..., dar nu ei au fost cei care au strâns ca albinele date și informații, ci săpătorii aceia de rând. Oare trebuie să uităm vreodată că unele din marile noastre întreprinderi de cea mai înaltă performanță s-au creat și dezvoltat pe baza documentațiilor aduse de spionajul românesc? Inclusiv în domeniul nuclear, dar nu vreau să merg mai departe.

Pe un alt palier, structura de informații externe, cu diversele ei denumiri de-a lungul timpului, a fost, deseori, antemergătorul deschiderilor care s-au făcut în domeniul relațiilor internaționale, printr-o serie de legături, contacte primare, tatonări... Eu însumi am avut unele contribuții pe linia aceasta. Am să vă povestesc altădată despre întâlnirea cu cancelarul Germaniei. Este adevărat, în contextul în care deschisese anterior niște canale extraordinar de importante pentru noi, când am fost trimis de Președinte pentru a elucida împrejurările trădării lui Pacepa. Prin urmare, dacă ne referim numai la aceste direcții esențiale ale dezvoltării țării, putem spune lucruri absolut onorabile despre această instituție.

Întrebare: *Ca fost șef al Departamentului Securității Statului, presupunem că vă bucurați de o anumită atenție din partea celor două servicii de informații*

Răspuns: N-aș putea să mă plâng din acest punct de vedere, pentru că aș face o mare greșeală. Și din partea conducerii unui serviciu și din

partea celuilalt m-am bucurat de atenția care îmi se cuvine oricărui predecesor. Acum, depinde și de ce vrei: unii poate pretind mai mult decât li se cuvine. Eu n-am fost acela...Am doar cuvinte de caldă apreciere la adresa conducerii. Unii dintre șefi, nu mă refer la adjuncți, mi-au fost mai apropiați, alții mai depărtați. Nu mă pot plânge, însă, repet, m-a mâhnit enorm atitudinea domnului Meleșcanu: un om cu experiență diplomatică, politică și cu cea dobândită în instituția pe care a condus-o un timp nu trebuia să spună asemenea vorbe... a fost munca unei instituții înglobată acolo, nu a unui singur om.

Întrebare: *Domnule ministru. Suntem onorați să fiți membru activ al Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul de Informații Externe. Un om care sprijină asociația, prin experiență, sfaturi și implicarea în activități cum sunt cele despre care vorbim noi acum. Ați putea să ne spuneți cum vedeți asociația noastră și care credeți că va fi viitorul acesteia, în sensul implicării pe niște coordonate mult mai interesante, sau mai profunde decât acum, sigur, nedepășind limitele statutare?*

Răspuns: Mulțumesc pentru cuvintele măgulitoare pe care le-ați spus la adresa mea. Sunt onorat că sunt membru al acestei asociații. După cum știți, sunt și membru al asociației ofițerilor în rezervă și în retrageră din SRI și a celor din Ministerul de Interne, pentru că la urma urmei, cei mai mulți au fost ofițeri ai Ministerului de Interne la un moment dat. După părerea mea, ACMRR-SIE a făcut și continuă să facă lucruri remarcabile. Înțelegeți-mă că nu vă răspund cu amabilitate la un gest similar pe care l-ați făcut față de mine... Ați ridicat pe trepte înalte activitatea asociației. Nu știu dacă este bine să fac o ierarhizare dar, în orice caz, într-o sumă de privințe sunteți, categoric, sus, sus de tot.

Sunt convins că, pe viitor, am putea face lucruri și mai bune și cred că este dorința tuturor membrilor asociației. Pentru aceasta trebuie să existe continuitate în activitatea de conducere, întrucât schimbările dese nu impulsionează realizarea obiectivelor propuse, dimpotrivă: fiecare o ia de la început și, până se acomodează, până se cunosc, timpul trece și este în detrimentul progresului.

Poate că trebuie găsită modalitatea de a atrage mai mulți oameni la activitățile curente ale asociației, încredințându-li-se răspunderi, dându-li-se treburi să facă, nu numai să pretindă, pentru că sunt și unii care mai mult cer decât dau.... Unii, în afară de plata cotizației și participarea lor sporadică la Adunările generale, nu știu de organizație. Și plata cotizației o fac fiind interesați să poată beneficia de asistență în diverse probleme personale,

inerente oricărui pensionar. Nu vreau să se creadă că am o părere preconcepută, dar din păcate sunt și asemenea oameni.

Cred, de asemenea, că ar trebui să rugăm conducerea instituției noastre nu să ne sprijine mai mult, pentru că dintre toate instituțiile tutelare, o spun cu mâna pe inimă, SIE a venit cel mai mult, cel mai aproape și cel mai substanțial în sprijinul asociației, dar cred că e nevoie, cel puțin din când în când, de prezența fizică, măcar la Adunările generale, a unora dintre cei din conducere. Lucrul acesta contează foarte mult din punct de vedere moral, în sensul că rezerviștii nu trebuie uitați sau tratați ca o entitate neglijabilă, cu atât mai mult cu cât pensionarii din serviciile secrete sunt sensibili la relația lor cu fostul loc de muncă. Foștii lucrători din structurile de intelligence se simt ai instituției și dincolo de mormânt!

*

Domnule ministru! Vă mulțumim pentru amintirile depănate, care sunt adevărate lecții de istorie chiar și pentru noi, veteranii din spionajul românesc. Vă asigurăm de prețuirea noastră sinceră și nu uitați că, pentru noi și toți patrioții adevărați, rămâneți personajul-cheie care a dejucat planurile celor ce doreau un război sângeros între Securitate și Armată, care să favorizeze o intervenție militară externă și, în final, dezmembrarea României. Să trăiți !

Au consemnat: **Petru Neghiu & Alexandru Omeag**

*

Notă: Lăsăm cititorii noștri să aprecieze singuri valoarea și predictibilitatea informațiilor obținute de spionajul românesc în momente dramatice din istoria modernă a României, fie și din simpla lecturare a **textului integral al Notei-Raport prezentată lui Nicolae Ceaușescu, la 1 decembrie 1989, de către generalul-colonel Iulian Vlad**, la acea vreme ministru secretar de stat și șef al Departamentului Securității Statului. Precizăm că Nota-Raport a fost prezentată președintelui scrisă de mână.

Departamentul Securității Statului

Strict Secret

NOTA – RAPORT

*Raportăm următoarele informații obținute pe mai multe linii, cu privire la întâlnirea dintre **Bush și Gorbaciov**:*

1. În cadrul noilor convorbiri la nivel înalt dintre S.U.A. și U.R.S.S., organizate la inițiativa sovieticilor, cele două părți vor aborda cu prioritate probleme privind redefinirea sferelor de influență și elaborarea unei noi strategii comune care să le asigure, în continuare, un rol dominant în toate problemele internaționale.

– Este de așteptat să se ajungă la noi înțelegeri de restrângere a zonelor de confruntare directă în favoarea celor de convergență a intereselor.

– Sunt date că U.R.S.S. va face noi concesii în favoarea americanilor, în schimbul obținerii de ajutoare economice și financiare.

– Se urmărește stabilirea unui nou echilibru pe continentul european, care să permită atenuarea treptată a diferențelor de sistem politic și economic între țările socialiste și cele capitaliste și asigurarea transpunerii în practică a conceptelor privind „dezideologizarea relațiilor internaționale” și crearea așa-numitei „case comune europene”.

– În acest context, se va aborda și problema existenței celor două blocuri militare, în sensul menținerii acestora încă o anumită perioadă, cel puțin pînă la stabilizarea situației din Europa de est.

– În ceea ce privește intensificarea preocupărilor guvernului de la Bonn pentru reunificarea Germaniei, se va conveni să fie sprijinite, dar pentru o perioadă temporizate spre a fi încadrate în „procesul de integrare europeană”.

– Ambele părți se vor pronunța pentru accelerarea negocierilor bilaterale de reducere a armamentelor și cheltuielilor militare, U.R.S.S. fiind interesată să aloce mai multe fonduri pentru satisfacerea unor necesități interne, iar S.U.A. să diminueze deficitul mare al balanței de plăți. Este posibil ca, în timpul întâlnirii, Bush să facă publică intenția de a reduce efectivele americane staționate în Europa, ca un răspuns la măsurile similare adoptate unilateral de U.R.S.S.

– Pe planul relațiilor bilaterale, președintele S.U.A. va manifesta disponibilitate pentru sprijinirea economică a U.R.S.S., condiționat de extinderea reformelor sovietice prin luarea în considerare în și mai mare măsură a mecanismelor economiei de piață.

– Pe lângă solicitarea expresă de ajutoare financiare, Gorbaciov va insista pentru obținerea de către U.R.S.S. a clauzei națiunii celei mai favorizate din partea S.U.A., precum și pentru reducerea restricțiilor pe linia transferului de tehnologie.

NOTĂ:

– Din datele de care dispunem rezultă că la întâlnirea dintre Bush și Gorbaciov ar urma să se discute și problema exercitării de noi presiuni coordonate asupra acelor țări socialiste care nu au trecut la aplicarea de „reforme reale”, fiind avute în vedere îndeosebi R.P. Chineză, Cuba și România.

– Cu privire la țara noastră, Bush va releva că statele membre ale NATO vor continua aplicarea de restricții în relațiile lor cu România și va solicita ca și U.R.S.S. să procedeze în mod similar, mai ales prin reducerea livrărilor sovietice de țiței, gaz metan și minereu de fier.

*

2. În cadrul consultărilor din ultimele zile cu Administrația de la Washington, guvernele Angliei, Franței, R.F. Germania și Italiei au insistat pentru:

– evitarea adoptării de către S.U.A. și U.R.S.S. a unor hotărâri definitive referitoare la modificarea echilibrului militar din Europa, fără consultarea prealabilă și consimțământul țărilor vest-europene;

– realizarea treptată a reducerii armamentelor și efectivelor dislocate în Europa, urmînd ca problema unor diminuări semnificative să fie analizată numai după ce vor exista garanții

certe că U.R.S.S. este dispusă să renunțe la forța sa militară ofensivă;

sa militară ofensivă ;
 – respectarea de către S.U.A. a înțelegerilor convenite anterior cu statele vest-europene ca fiecare dintre acestea să aibă un rol sporit în influențarea situației din Europa de est, astfel încât să se asigure promovarea propriilor interese pe termen lung în această zonă.

– respectarea de către S.U.A. a înțelegerilor convenite anterior cu statele vest-europene, ca fiecare dintre acestea să aibă un rol sporit în influențarea situației din Europa de est, astfel încât să-și asigure promovarea propriilor interese pe termen lung în această zonă.

centrului de putere din Europa către Germania unificată, precum și o polarizare politico-economică și chiar militară între aceasta și U.R.S.S. de genul celei existente înaintea celui de al doilea război mondial.

Franța și Anglia au solicitat totodată ca, în perspectiva construirii unei confederații a celor două state germane, să se prevină deplasarea centrului de putere din Europa către Germania unificată, precum și o polarizare politico-economică și chiar militară între aceasta și U.R.S.S. de genul celei existente înaintea celui de al doilea război mondial.

Să trăiți tovarășe Președinte!

SS: General-colonel Iulian Vlad

Nr. 0075/989/ 1 decembrie 1989

OAMENI ȘI OAMENI

Ion Pavel

„Domnule general, am ordin să vă arestez!”

31 decembrie 1989 la ora prânzului. Capitala României trăia încă drama împușcăturilor fără sens și fără țintă. Emanații „*revoluției*” continuau să producă dovezi jertfelnice ale dreptului lor de a conduce ce a mai rămas din România scoasă la mezat.

Prin acest București trist și panicat, generalul Iulian Vlad, șeful Departamentului Securității Statului, se îndrepta către Ministerul Apărării Naționale chemat acolo de ministrul apărării proaspăt numit, generalul Militaru. Deodată, crainicul postului de radio național transmite un comunicat important: șeful Departamentului Securității Statului, generalul Iulian Vlad și adjuncții săi au fost arestați. Șoferul autoturismului de serviciu devine palid.

- Mergi mai departe băiete, că doar nu ne-om apuca acum de haiducie ca să le facem pe plac, rosti calm generalul.

În clădirea ministerului părea totul pustiu, nicio mișcare. Generalul Iulian Vlad și adjuncții săi au intrat în biroul ministrului, unde îi așteptau Gelu Voican Voiculescu și generalul Vasile Ionel. După un simulacru de dialog privind măsurile de securitate preconizate a fi luate cu prilejul zilelor libere de Anul Nou, adjuncții șefului D.S.S. sunt invitați, pe rând să plece și tot pe rând sunt arestați la ieșirea din birou.

După o discuție mai detaliată pe aceleași probleme de securitate avută cu generalul Vlad, cei doi se ridică în picioare, iar Gelu Voican Voiculescu, cu un zâmbet malițios i se adresează șefului D.S.S. : *„Dați-ne voie, d-le general, să vă felicităm și să vă urăm La mulți ani!”* și-l îmbrățișează precum Iuda pe Iisus.

Ajuns în anticamera biroului ministrului, generalul Vlad este întâmpinat de generalul Ortopan, care i se adresează astfel:

- Domnule general, am ordin să vă arestez!
- Faceți-vă datoria, domnule general.
- Vă rog să-mi predați arma.

- Eu nu am purtat asupra mea niciodată o armă. Pofțiți în schimb tot ce am prin buzunare – chei, portmoneu ...

Aruncând o privire scurtă pe fereastră, generalul Vlad zări la geamul clădirii de vis-a-vis, ca într-o vitrină, pe ambasadorul Uniunii Sovietice la

București, Evghenii Teajelnikov și pe generalul Militaru savurându-și pofta ce-au dorit.

La ieșirea din anticameră, șeful D.S.S. a fost încadrat de o grupă de militari echipați de război, inclusiv cu mască de gaze, înarmați cu pistoale mitralieră AKM. A fost urcat într-un TAB unde avea să rămână câteva ore supravegheat de patru soldați care aveau îndreptate pistoalele mitralieră cu baionetele îndreptate în coasta generalului.

La căderea întinericului a urmat un parcurs halucinant care avea să se încheie în incinta unei unități militare. Locul detenției provizorii (31 decembrie 1989 - sfârșitul lunii aprilie 1990). Încăperea arestului, situată la demisolul unei clădiri, avea o suprafață de cca. 10 mp. În loc de ușă, gratii din metal. Un pat de fier, fără saltea, prevăzut cu o plasă din platband metalic. Încăperea avea un ochi de geam înfundat cu o pernă și acoperit cu o pătură bătută în cuie. Fără masă, fără scaun, fără sistem de încălzire, pardoseală de ciment. Becul de iluminat nu se stingea niciodată. Avea însă un WC, improvizat și acela. Nu exista ceas, nici creion, nici hârtie. Pază permanentă sub teroarea unui pistol mitralieră așezat ostentativ cu țeava sprijinită pe grilajul de metal. În acest loc și în aceste condiții avea să petreacă generalul Vlad peste 100 de zile de detenție. Un calvar consumat în infern.

Zile și nopți la rând, aici geană pe geană nu s-a așezat fără chinuitoarea întrebare – de ce? De ce aici și de ce așa? Trupul și sufletul generalului se aflau în suferință acută. Din când în când trupul își consuma răgazul odihnei cu capul așezat în reazemul palmelor adunate căuș sau cu tâmpla lipită de caschetă pe rol de pernă. Patul de acasă lipsea, lumina cerului nu se vedea, freamătul străzii nu se auzea, lipsea familia, lipseau camarazii ... De fapt, lipsea totul – lipsea libertatea.

Paza nemijlocită a încăperii de arest era asigurată de militari în termen înarmați cu pistoale mitralieră, organizați în schimburi comandate de un sergent înarmat și el cu un pistol Carpați, prea plin de importanța misiunii sale și încărcat de o ură indusă, amplificată adesea bahic.

Am cules câteva din amintirile generalului-erou (el a salvat România de la un război civil) din timpul detenției sale de început, ilegale și inumane. *„Cu fiecare zi care trecea, starea mea fizică și de spirit se deteriora... Lipsa unui confort minim de igienă corporală; hrana servită doar o singură dată pe zi la ore alese aleatoriu, parcă anume să nu am un reper al timpului – mâncare de proastă calitate și neîndestulătoare; lipsa aerului proaspăt și a comunicării minime, de subzistență; angoasă întreținută de lipsa oricărei comunicări cu familia sau informare despre starea celor dragi în condițiile date, au fost tot atâtea motive să mă simt părăsit de destin, de dreptul la*

adevăr și dreptate, la bucuria de a trăi departe de amenințări, de insecuritatea mea și a familiei mele. La ce mă gândeam atunci? Nu știu. N-am fost, nu sunt nici acum un supraom. Cred că mă gândeam la toate și la bune și la rele. Predominantă a fost speranța în triumful adevărului și nevinovăției mele. Aveam timp de toate. Curios însă, nu eram copleșit atunci de sentimentul urii și al răzbunării, cum nu sunt nici acum. Și nu regretam nimic din ceea ce am hotărât și am făcut eu în decembrie 1989. Și totuși, au fost momente când m-am simțit om, tratat de singurii oameni al căror chip prezent îmi ameliora singurătatea și angoasa încarcerării – unii dintre soldații care mă păzeau ... ”

Îi era foame, tare foame îi era. Simțea pustietatea din burtă care nu-i dădea pace zi și noapte. Ar fi vrut ceva care să-i înlăture gustul ăla sălcii instalat în toată simțirea sa: în gură, în gât și în stomac. De exemplu, o ceapă sau o căpățână de usturoi pe care să o înfulece dimpreună cu pâinea aia neagră și tare de soldat pe care o primea o dată pe zi. Și veni minunea.

Într-una din zile, așa ... către amurg, soldatul aflat în post de santinelă, încalcând consemnul, se apropie de grilajul arestului mai mult decât îi permitea regulamentul. Avea un chip angelic de copil, blond și blând, vădit impresionat de starea generalului.

- De unde ești copile? - îl întreabă generalul cu primele sale cuvinte rostite după săptămâni de tăcere totală.

- Din partea Sibiului, răspuse soldatul.

- Ești neamț?

- Da, sunt neamț.

- Aus welchem Landesteil kommst du? (Din ce parte a țării ești?)

- Ich komme aus Hermannstadt. (Sunt din Sibiu.)

Ochii soldatului imberb se umeziră de emoția dialogului în limba sa maternă și întrebă, aproape șoptit, dacă dorește ceva anume.

- ... Mi-e poftă să mănânc și eu o ceapă, măi băiete, îi răspuse generalul.

După două zile, soldatul neamț din Sibiu se înfățișă cu două cepe mari și i le întinse generalului cu un zâmbet adolescentin.

A fost pentru prima oară de la încarcerare când generalului Iulian Vlad i s-a confirmat că în apropierea sa sunt și oameni. Și aveau să urmeze și alte întâmplări care să-i încălzească inima și cugetul.

Trecuse mult timp de când nu-și mai dăduse jos cizmele din picioare. Îi era frig fără ele. Dar îi era și greu cu ele. Ciorapii, neschimbați de la încarcerare, se manifestau acum ca o scoarță aspră de copac arzându-i tălpile picioarelor ca un jăratec. Mersul îi devenise ca al unui om schilod.

Acest necaz îl observă și un soldat de pază.

- Domnule general, vă doare ceva? De ce mergeți așa?
- Da, măi băiete, din cauza ciorapilor mă ard tălpile.
- Dar de ce nu-i schimbați?
- Fiindcă nu am ciorapi de schimb.
- Ce păcat!
- Așa e. Dar tu de unde ești?
- Sunt din Valea lui Mihai.
- Tu ești ungar, nu?
- Da. Dar de unde știți?
- Mi-am dat seama după accent, măi copile.

Când a revenit în post după o zi, a scos de sub manta o pereche de ciorapi din dotarea soldaților și i-a dat generalului, suspinând parcă sub imperiul sentimentului unui act de omenie.

În altă zi, o nouă dovadă că omenia este calitatea de definiție a oricărui om normal, dominat de spiritul solidarității între semeni, care nu ține seama de etnie sau culoarea pielii.

Timid, cu pașii măsurăți și fără a-și desprinde mâna de pe patul armei, un alt soldat de pază, cu ochii de jăratec așezați pe un chip măsliniu se apropie de grilaj și întrebă precipitat:

- Eu nu v-am văzut mâncând decât o dată. Nu vă e foame?
- Și dacă mi-e foame ce să fac, măi copile? - îi răspunse generalul.
- Asta cam așa e. Eu v-am adus un copănel. Sunt eu țigan, dar să știți că nu este mortăciune! Mi l-a adus soru-mea ieri, ea l-a crescut, așa să știți.

Soldatul scoase de sub manta, înfășurat în hârtie de ziar, un copănel de pui, o bucățică de gogoșar murat și o felie de pâine și le întinse generalului.

- Dar tu de unde ești, măi copile?

- Sunt din Urziceni, răspunse soldatul și-și reluă sprinten locul în post, mulțumit de fapta sa.

Un adevărat festin pentru un om care de la încarcerare nu mai cunoscuse gustul cărnii.

Ce minunați sunt oamenii – oameni! Se simțea în privirea soldatului bucuria imensă a omului simplu, mândru, bucuros din cale afară că a ajutat un om la nevoie.

Dar au fost toți militarii din paza generalului Iulian Vlad așa, nealterați de ura cultivată împotriva Securității și a comandantului său? Din păcate, nu.

Într-o noapte de plumb, să fi fost ora trei, generalul Vlad este scos la plimbare în curtea unității, încadrat de trei militari înarmați. Bucuria aerului

proaspăt este stinsă brusc de zarva unui grup de militari în frunte cu unul mai bățos – sergentul șef de schimb, cu toții beți.

Ajuns în fața generalului Iulian Vlad, ipochimenul se proptește țănoș pe ambele picioare intrate în vibrație alcoolică, îl prinde cu mâinile de gulerul mantalei și-l amenință : „...*tu-ți dumnezeii și cristoșii mă-tii de general! Te împușc, nenorocitul! Auzi? Te împușc, mă!*”

Scoate pistolul din tocul de la brâu, îl încarcă și-l îndreaptă către general. În aceeași clipă, unul din soldații de gardă, îl lovește puternic peste braț, făcând să cadă pistolul din mâna sergentului.

Intervenția fermă a soldatului a oprit o crimă, care și ea, ca atâtea altele întâmplare în decembrie 1989 ar fi fost trecute la accidente provocate de emoția și complexitatea evenimentelor revoluționare în curs.

Oameni și oameni, cu mintea și cu faptele lor, bune sau rele, fac și ei ce pot ca să umple cu evenimente timpul, istoria, evenimente pe care și le asumă sau nu.

Oare sergentul „*revoluționar*” de la începutul anului 1990, omul matur de azi, ar avea puterea să repete gestul crimei iminente de atunci? Eu cred că nu. Ce e val ca valul trece, vorba poetului.

Așa s-a scris o pagină aspră, dureroasă din viața unui om, generalul-erou Iulian Vlad. Și ce om! Un om rar, cu un suflet atât de bun, de cald și de cuprinzător de încape o cetate în el.

Ceea ce a făcut generalul Iulian Vlad în decembrie 1989 pentru români justifică speranța că istoria României îi va rezerva o pagină în amintirea urmașilor săi.

REAȚII ÎN MASS-MEDIA LA AMINTIRILE GENERALULUI IULIAN VLAD

Alexandru Omeag

Apariția în paginile revistei „Periscop” a primului interviu-fluviu cu domnul general-colonel (r) Iulian Vlad, ultimul șef al Departamentului Securității Statului, a provocat un interes deosebit și nedisimulat, atât în mediile socio-profesionale avizate, cât și în rândul unor segmente ale populației mai puțin familiarizate cu specificul muncii de intelligence, dar preocupate să descifreze ce se ascunde sub perdeaua de fum lansată deasupra României înainte, în timpul și după tragicele evenimente din decembrie 1989.

Dintre reacțiile înregistrate după difuzarea primelor două părți ale interviului, ne vom opri doar la câteva și numai pentru a evidenția interesul trezit în rândul cititorilor revistei noastre, care sunt tot mai numeroși.

*

■ *„Generalul Iulian Vlad – stăvilarul care, în 1989, a oprit revărsarea de sânge!” este titlul unui amplu articol semnat de Mihai Codreanu în „Graiul Maramureșului” din 20 februarie 2017.*

În opinia autorului, fostul șef al Departamentului Securității Statului, cunoscut și apreciat de români, a luat decizii înțelepte în decembrie '89, „prin care a evitat un război fratricid și a oprit să se verse un fluviu de sânge nevinovat, care în acele momente tulburi putea inunda România...Generalul Iulian Vlad știe foarte multe despre acest eveniment, dar pentru liniștea țării a fost discret, a tăcut cu decență în anii post-decemбриști, care i-au măcinat sănătatea și i-au afectat – pe nedrept – libertatea.”

Autorul îi urează „La mulți ani cu sănătate și tihnă” distinsului general (n.n. - articolul a apărut cu câteva zile înainte de un eveniment aniversar) și îl așteaptă cu drag „pe meleagurile maramureșene, unde a fost întâmpinat întotdeauna cu respect și prietenie”.

■ **Comentariile substanțiale au apărut și în mass-media online**, cele mai interesante fiind difuzate de site-ul „*ziariști online*”, prestigioasa Revistă „*Art-Emis*” și o serie de **portali de știri** din țară.

Remarcăm, în context, comentariile pertinente ale binecunoscutului și controversatului patron al *Evenimentului Zilei*, jurnalistul **Dan Andronic**, care semnează în „*Evz.ro*” trei seriale (16, 17 și 18 februarie 2017) despre ceea ce el numește „*Mărturia ultimului șef al Securității, generalul Iulian Vlad*”.

În deschiderea „*dezvăluirilor*”, Dan Andronic își informează cititorii că „*Iulian Vlad, ultimul șef al Securității, scoate la lumină o parte din secretele regimului comunist dinainte de 1989*”, precizând că „*interviul acordat publicației Periscop, periodic al ofițerilor SIE în rezervă și în retragere, este extrem de interesant, vorbind despre o perioadă mai puțin cunoscută din istoria României. Cum s-a înființat USLA, unitatea antitero a Securității și cum a văzut generalul Iulian Vlad fuga lui Mihai Pacepa, cel mai înalt ofițer de spionaj și demnitar comunist care a trecut de partea americanilor înainte de 1989*”.

Receptat, la început, cu prudență de cititori („doar” 6.382 vizualizări la primul serial), amintirile generalului-colonel (r) Iulian Vlad devin din ce în ce mai interesante pentru opinia publică, dovadă și creșterea exponențială a accesărilor ultimelor materiale, care acoperă perioada premergătoare evenimentelor din decembrie '89 (peste 20 mii de vizualizări).

Și, să nu uităm că „*Evz.ro*” nu a „*atacat*”, încă, *dezvăluirile ultimului șef al Departamentului Securității Statului* cu privire la implicarea serviciilor secrete străine și a „*cârtițelor*” autohtone aflate în slujba acestora în ceea ce se dorea dintotdeauna: sfârtecarea României.

■ Am lăsat la urmă, poate și din motive sentimentale, articolul publicat de scriitorul **Ioan Barbu**, patronul ziarului „*Curierul de Vâlcea*” – Primul cotidian particular din România, fondat la 19 ianuarie 1990 - sub titlul „*Serial incendiar în revista foștilor spioni*”.

Acuratețea și substanța materialului și, nu în ultimul rând, stilul inconfundabil al maestrului ne-au determinat să preluăm în întregime articolul, cu permisiunea verbală a autorului.

Deci...

SERIAL INCENDIAR IN REVISTA FOSTILOR SPIONI

Revista „Periscop” surprinde din nou cititorii, avizați sau nu, cu două numere consecutive, din 2016 și 2017, aducând în prim-planul atenției opiniei publice un subiect delicat și controversat, care nu a lipsit din nicio dezbateră a ultimilor 28 de ani: adevărul despre evenimentele din decembrie 1989 – revoluție, lovitură de stat, joc al serviciilor secrete și al marilor puteri sau cum i s-a mai zis de unii sau de alții, nicidecum de istorici de profesie. Timpul va hotărî!

Fără nicio îndoială, o asemenea dezbateră ar fi lipsită de orice relevanță dacă nu am încerca să descifrăm rolul și locul generalului-colonel (r) Iulian Vlad în derularea evenimentelor. Este, de altfel, ceea ce încearcă să deoaleze Petru Neghiu și Alexandru Omeag în interviul cu titlul „Eu nu știu pentru ce am fost condamnat – mărturisirile generalului-colonel (r) Iulian Vlad”.

Ultimul și cel mai reprezentativ șef al Departamentului Securității Statului a tăcut decent în toți acești ani, care i-au măcinat sănătatea, dar nu și judecata limpede asupra evenimentelor trăite care, în decembrie 1989, urmăreau ceva mai mult decât un nou Dictat de la Viena: dezmembrarea României – cu sprijin extern și implicarea unor cozi de topor autohtone.

Profesioniști ai muncii de intelligence și buni psihologi, autorii interviului evită, cel puțin pentru început, să abordeze direct subiecte sensibile, care ar fi făcut cu siguranță deliciul presei și renunță la întrebări, lăsând totul să curgă ca o poveste...

Chiar poveste fiind, generalul Iulian Vlad nu se poate rupe de realitate și aruncă săgeți necruțătoare spre persoane care, de-a lungul timpului, „îi ridicau statuie”, iar acum încearcă să rescrie istoria pe placul și la comanda unor forțe oculte, ostile idealurilor de unitate și independență națională. Fostul șef al Departamentului Securității Statului nu dă nume, însă suntem convinși că le vom afla cât de curând!

Și, dacă aceștia nu au citit încă revista „Periscop” a foștilor spioni, pentru a le trezi curiozitatea, publicăm noi un fragment din mărturisirile distinsului general: „...apropro de tatăl meu... Am ceva pe suflet, care m-a afectat mult în anii din urmă. Despre mine și activitatea instituției pe care am condus-o s-au spus și bune și rele, ceea ce, până la un punct, este de înțeles. Mă doare, însă, că anumiți „istorici” încearcă să arunce cu noroi în memoria tatălui meu, crezând că astfel îmi vor da lovitura de grație sau că mă vor face să-mi plec capul în fața linșajului mediatic al unor indivizi aflați în slujba străinătății. Credeți dumneavoastră că un sergent al Armatei române, care a plâns la cedarea fără luptă a Ardealului, a luptat pe frontul uriaș care s-a întins de la Prut la Volga, a căzut prizonier la Stalingrad și

apoi s-a îmbolnăvit de tifos tăind cinci ani păduri în taigaua siberiană, putea să i se rupă suflulul după ruși și după alogenii aduși pe tancuri și instalați la putere în România după 23 August 1944? Evident că NU, însă tatăl meu a preferat să trăiască în tăcere o asemenea dramă, pentru a nu-i face rău fiului său, care abia pășise în viață și nu știa ce-i va rezerva viitorul!”

De la rememorarea copilăriei și adolescenței, amintirile fostului șef al DSS devin tot mai interesante, pe măsură ce ne apropiem de ascensiunea spre vârful structurilor de forță și, implicit, de „conducerea de partid și de stat”: Gheorghe Gheorghiu-Dej, Teohari Georgescu, Alexandru Drăghici și, în final, de Nicolae Ceaușescu. Interesante sunt „controle” șefului Securității cu Elena Ceaușescu, dezvăluirile privind unele abilități ale lui Nicolae Ceaușescu în materie de politică externă, intrigile legate de promovarea cadrelor, sau atitudinea

duplicitară a lui Tudor Postelnicu și manevrele ultimului ministru de interne al României comuniste pentru înlăturarea din aparat a potențialilor concurenți, meteahnă sesizată chiar de Nicolae Ceaușescu. „Dar știi ce, Vlad, vreau să-ți spun ceva ce nu ți-am spus altădată... Măi, ține minte că Postelnicu ăsta n-a vrut să te numesc pe tine. El a venit cu alte propuneri. Așa că fii atent cum lucrezi cu el”.

Afirmațiile generalului-colonel (r) Iulian Vlad devin din ce în ce mai grave și tot mai pline de substanță pe măsură ce ne apropiem de „momentul decembrie 1989”, când aflăm lucruri neștiute și demult așteptate de opinia publică. Astfel, vorbind despre jocul de-a alba-neagra cu teroriștii, fostul șef al DSS susține: „Teroriști nu au existat... A fost un plan diabolic, care nu a pornit dintr-o minte idioată.

Cel care a conceput scenariul respectiv sau care a avut ideea cu securitatea teroristă a făcut-o cu premeditare. Păi, erau doar două forțe pe care te puteai bizui în evenimentele din decembrie: una era Armata și alta era Securitatea.

Pe amândouă nu puteai să te sprijini, pentru că trebuiau găsiți și niște vinovați de morți, răniți, ș.a.m.d. Cel mai ușor de sacrificat era Securitatea și nu Armata, care era armata țării, infinit mai iubită decât Securitatea!”

Extraordinare ni se par și afirmațiile potrivit cărora Sergiu Nicolaescu a fost regizorul spargerii mitingului din 21 decembrie 1989 și, pentru a mușamaliza lovitura de stat, Ion Iliescu l-a impus în fruntea Comisiei senatoriale pentru cercetarea evenimentelor din decembrie 1989.

Prima parte a interviului cu fostul șef al Departamentului Securității Statului se încheie cu un capitol având un titlu aparent paradoxal – „Un securist în fruntea bucatelor”. „Eroul” este fostul colonel de securitate Dumitru Mazilu, care poza în mare disident și, urcat pe tanc în Piața Victoriei cerea, în ianuarie 1990, „moarte securiștilor” (sic!).

Dezvăluirile cu adevărat incendiare le regăsim în partea a doua a interviului, în care generalul-colonel(r) Iulian Vlad aduce mărturii inedite despre relațiile cu Ion Iliescu, Silviu Brucan, Nicolae Militaru, Victor Athanasie Stănculescu și alte personaje aflate „întâmplător” în vârtoarea evenimentelor din decembrie 1989. Fostul șef al DSS aduce dovezi cutremurătoare despre reținerea sa și rolul ambasadorului URSS în arestarea survenită la Ministerul Apărării, la 31 decembrie 1989, precum și alte dezvăluiri pe care opinia publică le-a așteptat prea mult timp. Mai bine mai târziu decât niciodată!...

Generalul ne dezvăluie, totodată, culisele ascensiunii politice a lui Ion Iliescu, susținut de Nicolae Ceaușescu, în pofida rezervelor manifestate de Gheorghe Gheorghiu-Dej, care l-a admonestat sever pe cel care avea să devină ultimul președinte al României comuniste: „Tu de ce tot stărui, de ce insiști să-l punem pe ăsta? (n.red. - ca prim-secretar UTM). Tu nu știi ce a făcut tatăl său? Băi, se vede că nu știi zicala aia românească, potrivit căreia ce naște din pisică tot șoareci mănâncă.”

Interesante sunt și dezvăluirile fostului șef al DSS despre atitudinea și comportamentul lui Ion Iliescu în timpul evenimentelor din decembrie '89, pe care vă invităm să le savurați singuri citind serialul interviului din revista „Periscop”.

După ce face o trecere în revistă a degradingoladei din contraspionajul militar românesc, generalul mărturisirilor devine tot mai incisiv în dezvăluirile sale, povestind pe larg despre conspirația prin care „Brucan l-a împins în față pe Ion Iliescu ca pe trimisul lui Dumnezeu, iar pe Petre Roman, pupilul său, l-a pus pe poziția a doua”, ca prim-ministru al țării.

„Bestia Brucan”, cum a fost numit mai târziu, își făcea din plin datoria. Vopsit din roșu în alb, devenea creierul...revoluției anticomuniste!

Momentul arestării conducerii Departamentului Securității Statului rămâne și acum viu în memoria distinsului general, care relatează cu luciditate despre autorii acestui scenariu, construit de GRU (spionajul militar sovietic) și slugile lor ajunse în vârful puterii postdecembriste. De altfel, generalul Nicolae Lepădat – Militaru și ambasadorul URSS la București au fost „invitații de onoare” la arestarea șefului DSS.

Cea de-a doua parte a interviului semnă de Petru Neghii și Alexandru Omeag se încheie cu două „surprize la... Jilava”, emoționante și pline de semnificație nu doar pentru Omul Iulian Vlad, ci pentru toți cei care își aduc aminte și înțeleg vorbele bătrânilor noștri: A fi domn, e o întâmplare... A fi om, e lucru mare!

Așteptăm cu un interes nedisimulat continuarea dezvăluirilor generalului-colonel (r) Iulian Vlad, pe care le promite revista „Periscop”, o publicație din ce în ce mai căutată și pe care, din păcate, nu o putem găsi, încă, în librării sau la chioșcurile de difuzare a presei. Cine, oare, se împotrivesc?

La închiderea ediției, aflăm că general Iulian Vlad se confruntă cu serioase probleme de sănătate, pe care dorim să le depășească cu bine și cât mai curând.

Ioan BARBU

*

Revista „Periscop” a fost fondată acum aproape zece ani din inițiativa a doi prieteni iscoditori, profesorul Petru Neghii și ziaristul Alexandru Omeag, având ca redactor-șef un distins scriitor și jurnalist – dr. Ioan Popa.

La mijlocul lunii mai, la ediția a VII-a a Salonului Național de Literatură și Artă „Rotonda Plopiiilor Aprinși”, organizat la Râmnicu Vâlcea prin grija Asociației Culturale „Curierul de Vâlcea”, în cadrul programului

„Reviste în Agora” – excelenta publicație „Periscop” a fost prezentată în extenso de către jurnalistul și scriitorul Ion Andreiță, din București.

Cotidianul „Curierul de Vâlcea” și revista „Rotonda valahă” și-au făcut datoria s-o prezinte în câteva rânduri, ca pe o revistă care, încă de la apariție, continuă să stârmească interes în rândul cititorilor, bucurându-se de aprecierea și admirația acestora.

I.B.

*

Tuturor celor care ne-au citit și au apreciat efortul Revistei “Periscop” de a încerca să prezinte realități, evenimente și fapte ascunse, voit sau nu, opiniei publice le mulțumim și îi asigurăm că nu le vom înșela niciodată încrederea în puterea voinței și a adevărului.

CUVÂNT DE ÎNVĂȚĂTURĂ

DE CE CONSTRUIM CATEDRALA MÂNTUIRII NEAMULUI (CATEDRALA NAȚIONALĂ) ȘI CARE ESTE SEMNIFICAȚIA ACESTEIA?

Preot Mirel Vîrtejanu

În cele ce urmează, dorim să facem cunoscut cititorilor revistei PERISCOPE, despre necesitatea și utilitatea acestei deosebite construcții. Majoritatea dintre noi am fost în vizită sau în interes de serviciu în multe țări de pe mapamond și ajungând pe acele meleaguri, ne doream să vedem unele edificii reprezentative ale țărilor respective (biserici, catedrale, muzee, construcții cu o arhitectură deosebită, etc). Țara noastră, fiind majoritar ortodoxă, oare nu se cuvenea să aibă și ea o astfel de catedrală impunătoare, așa cum găsim în alte țări? (Domul din Köln; Notre-Dame din Paris; Domul din Milano; Catedrala Sagrada Familia din Barcelona; Catedrala Națională din Washington etc).

Doresc să vă fac cunoscută o profeție (referitor la Catedrală) a fostului meu duhovnic (pr. Vasile Pătrașcu), trecut la cele veșnice în septembrie 2006, care s-a dăruit lui Hristos în toată perioada de slujire ca preot prin slujbele, catehezele, învățăturile și rugăciunile sfinției sale, a vindecat mulți bolnavi, iar pe necredincioși și pe cei rătăciți de la dreapta credință, i-a adus în „corabia” lui Hristos. A prevestit prin anul 1988, că Judecata finală se va face la Casa Poporului. Atunci nu am luat în seamă cele spuse de sfinția sa, dar după ce s-a dat binecuvântare de construire a Catedralei, în locul actual (în curtea Casei Poporului), am înțeles profeția făcută.
(Pr. M. Vîrtejanu).

Necesitatea liturgică

Numai cine slujește sau participă la momentele solemne liturgice și la ceremoniile bisericești din actuala Catedrală patriarhală cunoaște dificultățile pe care le creează lipsa acută de spațiu în desfășurarea normală a slujbelor religioase. Actuala Catedrală patriarhală, construită la mijlocul secolului al XVII-lea (1656-1658), a fost inițial biserică mănăstirească,

devenită ulterior catedrală mitropolitană în anul 1668, iar din anul 1925, odată cu înființarea Patriarhiei Române, ea servește în mod provizoriu drept Catedrală patriarhală până la construirea Catedralei Mântuirii Neamului, așa cum se menționează în pisania scrisă deasupra ușii de intrare de patriarhul Miron Cristea, după lucrările de restaurare din anii 1932-1935.

Necesitatea publică

Potrivit Legii cultelor nr. 489/2006, cultele sunt persoane juridice de drept privat și utilitate publică (art. 8, alin. 1). În Catedrala Mântuirii Neamului vor fi organizate ceremonii religioase cu caracter public național, ca de exemplu pomenirea eroilor neamului românesc la sărbătoarea Înălțării Domnului și Ziua Eroilor, (unul dintre hramurile viitoarei Catedrale patriarhale) și a eroilor din Decembrie 1989 sau slujba de Te-Deum la Ziua Națională 1 Decembrie.

În același timp, în Catedrala Mântuirii Neamului se vor desfășura alte ceremonii, aniversări sau comemorări cu caracter național și internațional. vor fi primiți oaspeții din străinătate și vor fi organizate evenimente cu semnificație religioasă, congrese, conferințe și alte manifestări ale preoților și tinerilor români din țară și străinătate.

Simbol al unității dintre lucrarea spirituală și socială a Bisericii

În ansamblul Catedralei Mântuirii Neamului, lucrarea spirituală de ordin liturgic, catehetic și omiletic se va desfășura în unitate și completare cu lucrarea social-culturală prin Centrul de conferințe și Muzeul creștinismului românesc, social-filantropică prin cantina și căminul pentru pelerini, și social-medicală prin Centrul de diagnostic și tratament, toate în incinta Catedralei noi.

Simbol al unității dintre generații și al românilor de pretutindeni

Catedrala Mântuirii Neamului, prin stilul arhitectonic tradițional bizantin-românesc, va fi reprezentativă pentru credința majorității poporului român. Picturile și mozaicurile viitoarei Catedrale patriarhale vor include sfinți și lăcașuri de cult reprezentative din toate provinciile românești și chiar ale comunităților de români din afara României.

Simbol al demnității naționale

Biserica Ortodoxă Română este astăzi singura între Bisericile ortodoxe fără o catedrală reprezentativă pentru credința majorității poporului român. În mai multe țări din lume Catedrala din capitală se numește catedrală națională. De exemplu, National Catedrala din Washington este catedrală națională, în care au loc și ceremonii cu valoare de simbol național.

De remarcat faptul că în București a fost construit stadionul Național Arena cu o capacitate de 55.000 de locuri, din fonduri publice, fără mari

proteste în legătură cu oportunitatea acestui obiectiv sportiv național. În schimb, Catedrala Mântuirii Neamului, cu o capacitate de 5.000 de locuri, va fi construită doar parțial din fonduri publice, ceilalți bani fiind din donații ale clerului și credincioșilor ortodocși români din țară și străinătate. Deși este cu puțin mai înaltă decât Palatul Parlamentului, având înălțimea de 120 metri, Catedrala reprezintă doar a zecea parte din suprafața desfășurată a acestuia.

Complementară școlilor și spitalelor din România

Noua Catedrală patriarhală nu poate fi pusă în concurență sau opoziție cu școlile și spitalele din România, așa cum fac cei ostili construirii ei, deoarece ea este complementară acestora. Școlile publice din România sunt concurate și completate de multe școli particulare, apărute după 1990, așa cum spitalele și alte unități medicale de stat sunt concurate și completate de centre medicale private. În schimb, Catedrala Mântuirii Neamului nu poate fi înlocuită de una privată, deoarece Catedrala este un simbol al unei mari comunități în rugăciune, al unui oraș întreg, al unei provincii și al unui popor.

Biserica este singura școală care nu se finalizează cu examenul de bacalaureat sau cu studiile de doctorat, ci rămâne permanent o școală spirituală pentru toată viața, care îndrumă oamenii să caute viața cerească veșnică, încă din timpul vieții lor pământești. În plus, ea este singurul spital care vindecă pe om de păcate prin iertare și prin cultivarea virtuților spre a dobândi sănătate sufletească și iubire curată pentru armonia în familie și societate.

Așadar, Biserica este școală spirituală și spital duhovnicesc, complementară tuturor școlilor și spitalelor publice. De aceea, la solicitarea Bisericii, în școlile publice se predă și religia, care educă pe copii și tineri în spiritul valorilor perene și eterne, completând astfel disciplinele științifice, iar în spitale sunt prezenți preoți de caritate care ajută și completează practica medicală științifică, întrucât omul este nu numai trup, ci și suflet.
(preluare după site-ul: www.catedralaneamului.ro)

*

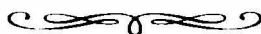
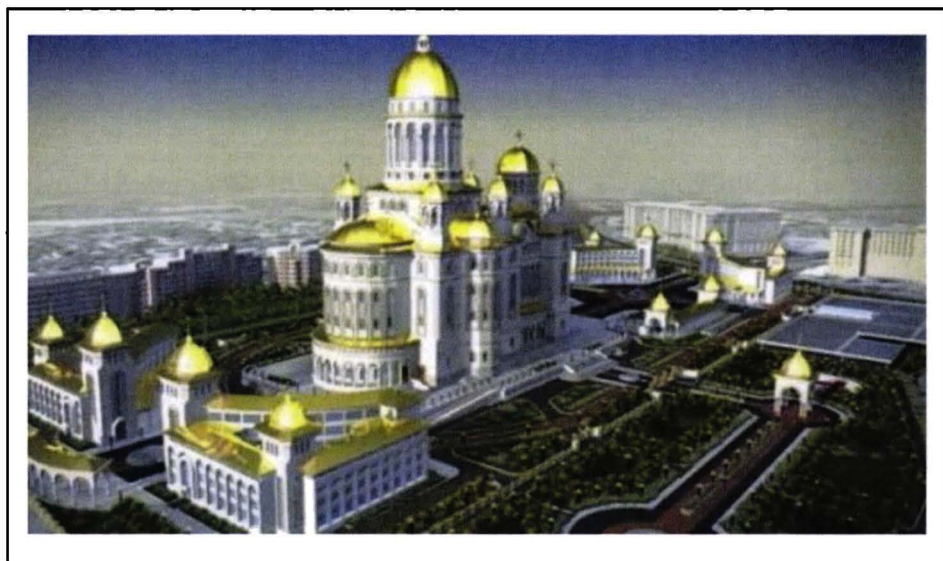
În concluzie, este util și demn să construim cu bucurie un spațiu-simbol al comuniunii spirituale românești din țară și de pretutindeni!

Acest adevăr este confirmat de mulțimea clericilor și credincioșilor români care deja au început să ofere cu bucurie din bănușul lor pentru Catedrala care reprezintă dorința lor de întărire în credință și de înălțare în demnitate.

Acum puteți și dumneavoastră să fiți numărați printre ctitorii Catedralei Mântuirii Neamului, oferind contribuția dumneavoastră, având credința vie că dar din dar se face raiul!

Modalități de sprijinire a Catedralei Mântuirii Neamului

1. Direct la orice unitate de cult din cadrul Bisericii Ortodoxe Române urmând a primi chitanță personalizată
2. Prin SMS 8822 în valoare de 2 EUR (nu se aplică TVA) valabil în: Vodafone, Orange și Telekom
3. Prin depunere de numerar sau virament bancar în următoarele conturi BCR ale Patriarhiei Române:
 - LEI : RO53 RNCB 0075 0048 9503 0109 Sucursala Sector 4, București
 - EUR: RO96 RNCB 0075 0048 9503 0111 Sucursala Sector 4, București
 - USD: RO26 RNCB 0075 0048 9503 0110 Sucursala Sector 4, București

 MOZAIC CULTURAL

INVAZIA CLOTILDELOR ÎN LANURILE POLITICII ROMÂNEȘTI... (Pamflet)

Petru Neghiu

Motto: „Și au năvălit ele în tot pământul Egiptului, s-au așezat în toate ținuturile Egiptului mulțime multă; asemenea lăcuste n-au mai fost și nu vor mai fi. Și au acoperit ele toată țara, cât nu se mai vedea pământul...”
(Exod, cap.10, 14-15)

Dacă stai să cauți prin dicționare cuvântul clotildă, în mod cert nu-l găsești ca substantiv comun. Ca nume propriu, da, CLOTILDA apare drept regină a Francilor, trăitoare cam între anii 475 și 545, fiică a lui Chilperic I, rege al burgunzilor și soție a lui Clovis, devenit rege al Francilor Salieni, întemeietorul monarhiei france, primul rege al întregii Galii. După creștinare, Clotilda îl convertește și pe soțul ei, regele Clovis I la creștinism, încât acesta devine protector al noii credințe și sprijină răspândirea ei, după ce a fost botezat de însuși episcopul de Reims (sfântul Remy). Evident, pentru faptele sale bune, Clotilda a fost canonizată și declarată sainte. Încât, numele ei a fost dat multor nou-născute, până în zilele noastre. Până aici, toate bune și frumoase, doar că pe româncuțele noastre nu le-a prea sedus acest nume, nu doar pe cele ortodoxe, dar, se pare că nici pe cele catolice, sau de alte confesiuni. Eventualele excepții, desigur, întăresc regula...

De ceva vreme, în peisajul politic și de afaceri al societății românești postdecembriste, probabil pe faimoasa „*filieră*” a mult-îndrăgiților „*investitori străini*” și-a făcut apariția graseiată o oarecare doamnă cu nume de Clotilde, alias, un fel de „*PIMBÊCHE qui fait des manières*” care s-a gândit să candideze la tot ce se poate candida în toate alegerile din România și chiar a avut oarece succes pentru niște alegători, românași pomanagii, care, ca și în 2014, se așteptau să le pice para mălăiață din pomul polenizat cu o varietate de soi, de către „*sora noastră mai mare și măritată mai bine*”,

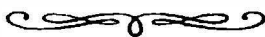
cum definea Franța istoricul-scriitor Dumitru Almaș, pom „*coafat*” de necoafata Bundeskanzelerin.

Odată bântuită de această baftă chioară „*oama*” de afaceri a început printr-un fel de sciziparitate (fr. scissiparité) să facă pui, mai exact puicuțe/adepte specifice spațiului carpato-danubiano-pontic, respectiv clotilde-țațe, care nu graseiază, ci „*hăulesc*” de dimineața până seara, în lanurile politicii românești: „*Ce zce, fã? ce zce fã? – Jos Ponta! Sus Ponta! ce zce că, ce zce că? jos Grindeanu! Sus Grindeanu! Zce că ce, zce că ce? Jos Curtea Constituțională! Sus Curtea Constituțională! Zce că cum, zce că cum? Jos DNA! zce că că, zce că că? Jos unii din clasa politică!*” Dar, nicidecum: jos unii de-ai lor...Așa încât, după cum spunea cineva, nu-i de mirare că s-a „*clotildilzat*” (omul a folosit un cuvânt vulgar, din jenă, nu-l redăm...) totul, peste tot, spre deliciul bețivanilor asistați sociali de pe șanțuri și al altora **ejustem farinae** care critică ISU că nu le-a dat zăpada din fața porții.

Textul biblic citat spune că „*asemenea lăcuste nu au mai fost și nu vor mai fi*”. Este posibil, dar, în lanurile politicii românești sunt și vor mai fi clotilde, care vor „*mânca toată iarba... și toate roadele pomilor*” după cum spune, în continuare, textul biblic.

Din păcate, toate acestea se întâmplă, cum se spune în altă parte în Biblie (Eccleziastul, cap.4, 13) sub un rege „*care nu este în stare să asculte de sfaturi...*”.

Pentru conformitate cu textele scripturistice,
Putin Tregheu

ILEANA VULPESCU SĂRBĂTORITĂ CU ONORURI NAȚIONALE

Mihai Maxim

Luna lui Florar a acestui an a fost o mare sărbătoare a sufletului românesc. Pe 21 mai distinsa scriitoare Ileana Vulpescu a strâns 85 de primăveri în cununa vieții. Onorarea acestui minunat jubileu a reafirmat dragostea și prețuirea tuturor pentru *Marea Doamnă* a romanului românesc contemporan, manifestările începând cu mult înainte de ziua aniversară.

La 9 mai, Președintele României, domnul Klaus Werner Iohannis, a semnat decretul de decorare a scriitoarei Ileana Vulpescu cu Ordinul „*Steaua României*” în grad de Cavaler, pentru întreaga carieră pusă în slujba culturii și contribuția remarcabilă avută la creșterea valorii literaturii române contemporane. În ziua de 18 mai, la ora 16,00, a avut loc ceremonia de înmânare a înaltei distincții.

După intonarea Imnului de Stat al României, Președintele s-a adresat scriitoarei Ileana Vulpescu: „(...) *Ne aducem aminte cum, într-o epocă marcată de propagandă și cenzură romanele Dumneavoastră ne ofereau, vă citez, «farmecul netulburat al cărții», îndemnându-ne să ne recunoaștem în personaje veridice, să ne regăsim în trăiri autentice. Grijă pentru cuvântul scris, literatura valoroasă și pentru nivelul de excelență al limbii literare, pentru libertatea expresiei, pentru o artă fără compromisuri, iată principii care v-au ghidat ca om și scriitor. Principii pe care noile generații de scriitori le-au văzut întâi în opera Dumneavoastră.*”

În final îi dorește „*puterea de a continua să scrieți și să exprimați, ca și până acum, adevărul despre oameni și, mai ales, despre umanitatea care ne leagă.*”

În cuvântul său de mulțumire, cu modestia și sinceritatea care o caracterizează, scriitoarea a spus:

„Sunt foarte onorată de distincția pe care am primit-o astăzi, pe care, să spun drept, la 85 de ani nu o mai așteptam. Este cu atât mai plăcut pentru mine și de asta vă fac o reverență pentru această distincție. Domnule Președinte, mă adresez Dumneavoastră ca un cetățean care are nesperata ocazie să-și întâlnească președintele țării (...). La vârsta mea am văzut că sunt două principii care contează foarte mult în viață: vorba țărănească «mai pune române, mai lasă jupâne» și cugetarea unui filozof din Roma antică ce ne spunea «Vrei să fii liber, nu ține seama nici de injurii, nici de laude» (Seneca - n.a.). Aceste două principii mi-au călăuzit viața”. Și cu înțelepciunea senectuții, distinsa Doamnă își încheie alocuțiunea, transmițând un vibrant mesaj patriotic: „Vreau să vă urez ca și la anul, în liniște, în pace și în armonie socială să sărbătoriți 100 de ani de la Unire în actualul context geografic.”

În aceeași zi, la ora 13,00, Librăria Mihail Sadoveanu din centrul capitalei găzduia un triplu eveniment cultural: aniversarea celor optzeci și cinci de ani de viață ai scriitoarei; lansarea celui mai nou roman, *Preludiu*, cadoul pe care și l-a oferit chiar autoarea și prezentarea Casetei Aniversare ROMANUL ROMÂNESC, COLECȚIA ILEANA VULPESCU, care adună cele douăsprezece romane ale sale, publicate de Editura *Tempus* din Ploiești.

Prezența unor personalități academice, artistice și din mass-media, dar, mai ales, a unei mulțimi impresionante de cititori, făcând neîncăpătoare sălile librăriei și invadând trotuarele din jurul intrării, au transformat întâlnirea într-un eveniment cultural de amploare.

Artiști de la formația *Cununa Carpaților*, îmbrăcați în costume populare din diferite colțuri ale țării, i-au așteptat pe oaspeți la intrare. Sosirea scriitoarei îndrăgite a provocat o explozie de bucurie din partea celor din stradă cât și din interior, manifestată printr-un viguros *Mulți ani trăiască!* însoțit de aplauze.

De la tribuna amenajată în interiorul librăriei, D-na Georgeta Munteanu a salutat distinsa asistență. În continuare s-a referit la opera și activitatea sărbătoritei, subliniind relația dintre scriitor și librar devenită prietenie după o colaborare de peste 40 de ani, în care scriitorii Romulus Vulpescu și Ileana Vulpescu și-au lansat toate cărțile la Librăria Mihail Sadoveanu.

Dintre invitați, vorbind despre sărbătorită, prof. univ. Nicolae Iliescu, a afirmat că opera acesteia o situează în literatura română ca „*a doua mare prozatoare după Hortensia Papadat Bengescu.*” Academicianul

Răzvan Theodorescu, legat printr-o veche prietenie de familia Vulpescu, pe care o consideră „*cel mai frumos duet literar din România,*” își amintește de vremurile când Tudor Gheorghe cânta pe versurile lui Romulus Vulpescu.

Coincidență sau nu, în același timp, la propunerea Primarului General al Capitalei, doamna Gabriela Firea, Consiliul General al Municipiului București a aprobat hotărârea privind acordarea titlului de *Cetățean de Onoare al Bucureștiului* doamnei Ileana Vulpescu.

Scriitoarea a fost sărbătorită și în țară. Astfel, în cadrul Zilelor orașului Ploiești, sâmbătă, 19 mai a avut loc în Centrul Cultural al orașului lansarea cărții *Preludiu* și întâlnirea cititorilor cu autoarea.

Pe 24 mai, la Librăria Mihail Sadoveanu a avut loc o nouă întâlnire cu cititorii. Și românii din Diasporă, la curent cu viața culturală din țară, se implică în sărbătorirea unor personalități marcante. Astfel, *Observatorul*, ziarul comunității române din Toronto, a publicat în luna mai a.c. articolul *ILEANA VULPESCU - 85*.

Majoritatea dintre noi a descoperit-o pe Ileana Vulpescu odată cu publicarea romanului *Arta conversației*, care anunța apariția unei mari scriitoare, originale prin tematică, simplitatea aparentă a stilului, curățenia limbii și eleganța exprimării, dar și prin implicarea afectivă în viața personajelor sale. Am citit apoi cu înfrigurare fiecare roman al său, pătrunzând în universul plin de mister al sufletului omenesc. Lumea creată de autoare, de la strămoșii noștri daci și până la contemporani, ne fascinează.

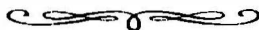
Din această lume fac parte și personajele din romanul *Notă informativă bătută la mașină*, apărut în anul 2011, când într-o anumită parte a societății românești încă mai continua campania denigratoare generată de evenimentele din 1989 împotriva lucrătorilor din fosta Securitate. La sfârșitul anilor '50 ai secolului trecut, proaspăta absolventă de facultate,

Sabina Gherasim, ajunge prin voia sorții angajat civil – traducătoare în MAI, respectiv Securitate, instituție pe atât de temută în vremea aceea, pe cât de hulită va deveni peste trei decenii. Din materialele primite la tradus, Sabina află crudul adevăr despre cele două lumi create în urma înțelegerii dintre forțele oculte, lumea așa zis democrată și lagărul socialist.

Descoperirea adevărului nu-i întinează puritatea morală și principiile sănătoase de viață moștenite de la părinții săi de la țară și nici încrederea în valorile umane general valabile.

Conștientă de propria valoare și de faptul că activitatea sa cinstită este utilă societății, ea nu se lasă copleșită de eticheta de securistă, pe care i-o aplică vechile și noile cunoștințe din viața civilă și nici de atmosfera încordată de la serviciu. Aici cunoaște doi oameni integri, mari patrioți - șeful nemijlocit, colonelul Alexandru Endre și generalul Șerban Vasilianu, comandantul de unitate, cărora le câștigă încrederea prin calitățile morale, corectitudinea și buna credință, devenindu-le din subordonată, prietenă și confidentă. Prietenia cu ei a ajutat-o să treacă prin multele încercări la care a supus-o viața.

Pentru prezentarea obiectivă a muncii noastre, ca și pentru întreaga activitate literară și pentru contribuția adusă la dezvoltarea culturii românești, *Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Serviciul de Informații Externe* i-a acordat distinsei scriitoare, Ileana Vulpescu, titlul de *Membru de Onoare*.

MESAGER BUCOVINEAN

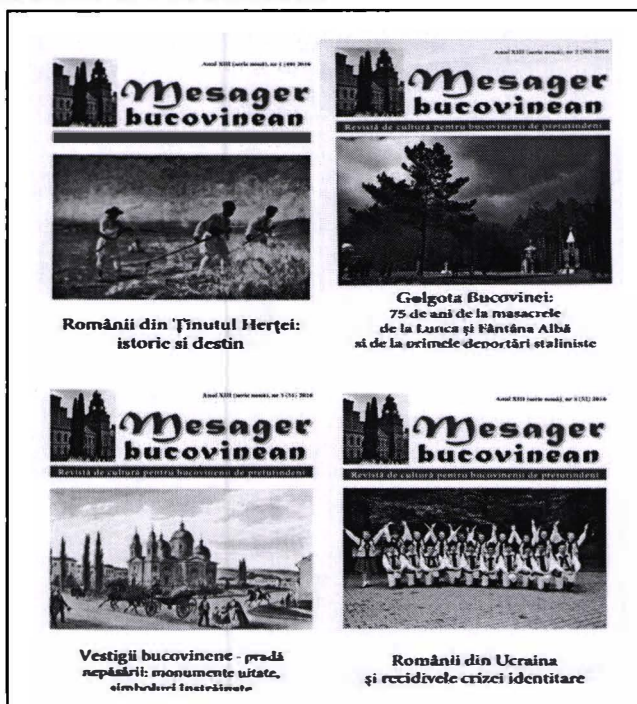
Dan Sulugiuc

De curând au apărut cele patru numere pe anul 2016 ale Revistei de cultură pentru bucovinenii de pretutindeni: „*Mesager bucovinean*” (Cernăuți-București-Rădăuți-Chișinău), al cărui redactor șef este Ștefan Hoștiuc.

Istoria acestei reviste începe practic în 2003 când s-a propus Societății pentru Cultură și Literatură Română în Bucovina să inițieze publicarea unei reviste trimestriale care să cuprindă în paginile sale toate activitățile acestei prestigioase Societăți. Propunerea a fost primită cu interes dar posibilitățile concrete ale Societății au făcut practic imposibilă finalizarea proiectului.

Abia în anul 2009 au apărut șansele de materializare care au condus la apariția publicației, cu o întârziere de alți câțiva ani, în iunie 2013.

La începutul anilor '90 românii bucovineni se bucurau că au scăpat de sovietici și că limba română va intra în drepturile sale în școli. Dar nu a fost să fie așa și în această perioadă au dispărut aproape un sfert din școlile cu predare a materiilor în limba română.

Astfel, nr. 1 (49) pe 2016 este consacrat tematicii: *Românii din Ținutul Herței: istorie și destin*. Nr. 2 (50) 2016 are ca temă: *Golgota Bucovinei: 75 de ani de la masacrele de la Lunca și Fântâna Albă și de la primele deportări staliniste*. Nr.3.(51) 2016 își îndreaptă atenția asupra unui alt dosar: *Vestigii bucovinene – pradă nepăsării: monumente uitate, simboluri înstrăinate*. Nr. 4.(52) 2016 tratează, de asemenea, un subiect sensibil: *Românii din Ucraina și recidivele crizei identitare*.

Din acest ultim număr semnalăm articolul semnat de Constantin Ungureanu, care avertizează asupra „*degradării masive a învățământului în limba română în regiunea Cernăuți*”: ucrainizarea sistemului de învățământ în limba română prin transformarea școlilor românești în școli „*româno-ucrainene*”, fenomen la care se adaugă „*lipsa unor biblioteci și librării, în care să existe suficientă literatură didactică, manuale și cărți în limba română*” (pp.28-29).

În paginile revistei *Mesager Bucovinean* sunt prezentate momente vii din istoria zbuciumată a acestor ținuturi ce reprezintă un veritabil zid împotriva uitării ridicat prin efortul celor care vibrează pentru istoria și cultura neamului românesc.

Trebuie menționat, de asemenea, că revista se bucură și de sprijinul Ministerului Afacerilor Externe, Departamentul Politici pentru Relația cu Români de Pretutindeni.

Opinăm însă că suportul autorităților române în fața continuării pe scară largă a deznaționalizării conaționaliilor noștri din Ucraina va trebui să fie mult mai puternic, sistematic și eficient pe toate planurile.

DIN ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI

Gheorghe Iordache

● La 20 aprilie, Forumul Militarilor din România a organizat dezbateri cu mai multe structuri asociative privitoare la actualizarea pensiilor militare de stat prevăzute în proiectul Legii salarizării unitare. A fost redactat și aprobat un protest al structurilor asociative ale cadrelor militare în rezervă și retragere din domeniile apărării, ordinii publice și securității naționale privitor la articolul 40 din Proiectul Legii salarizării unitare care prevedea suspendarea actualizării pensiilor militare de stat până la intrarea integrală în vigoare a legii. Acesta a fost semnat de către președinții a 24 de structuri asociative, la care și-au dat acordul alte opt. Urmare a trimiterii protestului a fost eliminat articolul respectiv din proiectul Legii salarizării unitare. Din partea Asociației au participat gl.bg.(r) Bărbulescu Gheorghe și colonel(r) Iordache Gheorghe.

● La 13 mai 2017, a avut loc Adunarea generală de dare de seamă și alegeri a Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Serviciul de Informații Externe. Au fost analizate problemele majore cu care se confruntă membrii Asociației, cu accent pe situația generată de unele neajunsuri apărute în procesul de recalculare a pensiilor militare, precum și problemele de asigurare a asistenței medicale și medicamentelor în conformitate cu legea. În final, au fost alese organele de conducere statutare, respectiv Biroul executiv și Consiliul director, pentru un mandat de doi ani – 2017-2019. Domnul general de brigadă (r) Petru Neghiu a fost reales în funcția de președinte al Asociației, asigurându-se astfel continuitate în procesul de reformare și modernizare a acesteia.

● În perioada 16-23 mai a.c., un grup de membri ai ACMRR a efectuat o excursie de documentare în Oltenia, Transilvania și Banat, fiind vizitate obiective turistice (laice și religioase) reprezentative din Râmnicu Vâlcea, Sibiu, Alba Iulia, Zalău, Satu Mare, Oradea și Timișoara. Organizatorii au beneficiat de sprijinul unor foști colegi stabiliți în provincie, buni cunoscători ai istoriei, obiceiurilor și tradițiilor locale, care s-au oferit să ne fie ghizi pentru obiectivele vizitate. Le mulțumim tuturor!

● La 23 mai 2017, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” a organizat, la Palatul Cercului Militar Național, cu sprijinul Ministerului Apărării Naționale, Adunarea Festivă Omagială dedicată Zilei Eroilor, care s-a sărbătorit de *Ziua Înălțării Domnului*. Din partea Asociației noastre a participat gl.bg. (r) Bărbulescu Gheorghe.

● La 25 mai 2017, Federația Militarilor din România a organizat la Palatul Parlamentului o dezbatere pe problematica pensiilor militare de stat. Din partea Asociației au participat gl.bg. (r) Bărbulescu Gheorghe și colonel(r) Iordache Gheorghe.

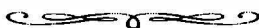
● La 30 mai 2017, Asociația Națională a Cadrelor Militare „*Alexandru Ioan Cuza*” din Ministerul Apărării Naționale a organizat la Palatul Cercului Militar Național manifestări dedicate *Zilei Rezervistului Militar*. Din partea Asociației noastre a participat domnul gl.bg.(r) Petru Neghiu, care a adresat și un mesaj participanților.

● La 14 iunie 2017, Asociația Națională Cultul Eroilor „*Regina Maria*” a organizat la Palatul Cercului Militar Național, Conferința Națională. În cadrul acesteia a fost analizată activitatea desfășurată pentru cinstirea memoriei eroilor neamului din toate timpurile și pentru educarea tinerei generații prin intermediul celor peste 3.000 de cercuri „*Cultul Eroilor*” din unitățile de învățământ gimnazial din România, în perioada martie 2013 – iunie 2017. La Conferință a participat și domnul gl.bg.(r) Petru Neghiu, care a adresat un mesaj din partea Asociației noastre.

● În ședința Consiliului director din 22 iunie 2017 au fost analizate problemele curente ale Asociației. S-a aprobat sărbătorirea celor care au împlinit 70, 75, 80, 85 și 90 de ani în semestrul I/2017 pentru data de 21 septembrie 2017. De asemenea, Consiliul director a aprobat fondurile necesare pentru cheltuielile curente și pentru celelalte activități.

● La 28 iunie 2017, la Palatul Cercului Militar Național, Asociația Națională a Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere „*Alexandru Ioan Cuza*” din Ministerul Apărării Naționale a organizat o întâlnire cu opt structurile asociative ale cadrelor militare în rezervă și în retragere din sistemul de apărare, ordine publică și securitate națională, semnatare ale Protocolului de colaborare. Cu acest prilej a fost semnat un Plan de acțiune comună pentru anul 2017.

● La sediul Asociației a avut loc o manifestare prilejuită de aniversarea zilei de naștere a scriitoarei Ileana Vulpescu, membru de onoare. Cu această ocazie membrii Biroului Executiv au elogiat activitatea autoarei precum și talentul și puterea de creație. Doamnei scrisului românesc contemporan i s-au oferit flori, împreună cu urarea *La Mulți Ani*, în deplină sănătate.

Materialele publicate în PERISCOP nu reflectă neapărat opiniile și poziția Asociației
Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Serviciul de Informații Externe.
Responsabilitatea pentru conținutul articolelor revine autorilor acestora.

PERISCOP

Publicație a Asociației

Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Serviciul de Informații Externe.

Telefon/Fax: 021.210.9936; www.acxie.ro; e-mail: office@acxie.ro

Articolele pot fi reproduse numai cu permisiunea editorului.

ISSN 1843 – 8962

Tipografia Semne '94 SRL. www.semneartemis.ro

